Vlaams Parlement

stuk **1624** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 16 mei 2012 (2011-2012)

Gedachtewisseling

over aanbevelingen over het dossier van de Gemeentelijke Holding

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door de heren Matthias Diependaele en Joris Van Hauthem

verzendcode: FIN

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy.

Vaste leden:
de heer Ward Kennes, mevrouw Griet Smaers, de heren Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;
de heren Felix Strackx, Erik Tack, Christian Verougstraete;
de heren Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroij;
de heren Ludo Sannen, Bart Van Malderen;
de heren Matthias Diependaele, Kris Van Dijck;
de heer Lode Vereeck;
de heer Filip Watteeuw.

Plaatsvervangers:
de heren Ludwig Caluwé, Dirk de Kort, Jan Durnez, Johan Sauwens;
de heer Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de heren Marino Keulen, Bart Tommelein;
de heren Patrick Janssens, Bart Martens;
de heren Marc Hendrickx, Jan Peumans;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Bart Caron.

INHOUD

1. Vergadering van dinsdag 8 mei 2012..... 4
2. Vergadering van dinsdag 15 mei 2012..... 6
Bijlagen:
Bijlage1: Samenvatting van de hoorzittingen en gedachtewisselingen..... 41
Bijlage 2: Voorstellen van de fracties..... 67
Bijlage 3: Tabel met een overzicht van de voorstellen van de fracties..... 97

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting wisselde op dinsdagen 8 en 15 mei 2012 van gedachten over de situatie van de Gemeentelijke Holding en Dexia, ter voorbereiding van een definitief voorstel van resolutie betreffende de gebeurtenissen bij de Gemeentelijke Holding en Dexia.

De gedachtewisseling vond plaats naar aanleiding van een reeks hoorzittingen en een gedachtewisseling met de Vlaamse Regering, waarvan verslag uitgebracht wordt in *Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1373/1 tot 9. Een syntheseverslag dienaangaande werd opgesteld en is te vinden in bijlage 1.

Alle fracties hebben ten aanzien van de gebeurtenissen bij de Gemeentelijke Holding en Dexia voorstellen geformuleerd voor het opstellen van een (ontwerp van) voorstel van resolutie. De voorstellen van de fracties zijn te vinden in bijlage 2. Op basis van deze voorstellen, werd een tabel opgesteld met een overzicht van die voorstellen. Deze tabel is te vinden in bijlage 3. Vervolgens is op basis van bovenvermelde documenten en verslagen, een ontwerptekst opgesteld die aan de commissieleden en fracties is voorgelegd en in commissie besproken.

De tekst die voortvloeide uit de gedachtewisseling in commissie, werd op woensdag 16 mei 2012 voorgelegd aan een redactieraad, bestaande uit een of twee vertegenwoordigers per fractie.

Dit gaf ten slotte aanleiding tot een voorstel van resolutie van de heren Eric Van Rompuy, Bart Van Malderen, Sas van Rouveroij en Matthias Diependaele, mevrouw Griet Smaers en de heren Koen Van den Heuvel en Dirk Van Mechelen betreffende de gebeurtenissen bij de Gemeentelijke Holding en Dexia, *Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1625/1, dat op woensdag 16 mei 2012 in de commissie ter stemming werd gelegd, waarvan verslag wordt uitgebracht in *Parl. St.* 2011-12, nr. 1625/2.

De commissie nam eveneens kennis van de verzoekschriften nr. 7 (2011-2012), 12 (2011-2012) en 14 (2011-2012) tot oprichting van een parlementaire onderzoekscommissie over de Gemeentelijke Holding. Ten aanzien van de verzoekschriften wordt verwezen naar de werkzaamheden van de commissie met betrekking tot de Gemeentelijke Holding, deze gedachtewisseling en het voorstel van resolutie, *Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1625/1.

1. Vergadering van dinsdag 8 mei 2012

De heer *Eric Van Rompuy,* voorzitter, verklaart dat door elke fractie zeer interessante en goed gedocumenteerde aanbevelingen en voorstellen werden ingediend, waarin, op basis van een analyse van het materiaal uit de hoorzittingen en gedachtewisseling met de Vlaamse Regering, krachtlijnen voor een nieuw beleid worden geformuleerd om herhaling van de gebeurtenissen bij de Gemeentelijke Holding te voorkomen (bijlage 2). Ze zijn verzameld in een synoptische tabel (bijlage 3).

Vervolgens werden in commissie de verschillende mogelijkheden om verder te werken overlopen. De heer Eric Van Rompuy ziet drie mogelijkheden: de commissie zoekt naar een consensus over de oorzaken van en de verantwoordelijkheden voor wat is fout gelopen; ofwel worden de verschillende aanbevelingen afzonderlijk en per fractie aan het syntheseverslag toegevoegd; ofwel wordt gestreefd naar een gemeenschappelijk voorstel van resolutie, waarin iedereen zich kan terugvinden. Dat laatste lijkt hem makkelijker haalbaar dan het eerste, al zullen de aanbevelingen voor het toekomstige beleid dan wel algemener zijn. Doel is aan te geven hoe kan voorkomen worden dat dit ooit nog gebeurt en welke instrumenten daarvoor nodig zijn.

Hij stelt voor dat op 23 mei 2012, in de week voorafgaand aan de algemene vergadering van de Gemeentelijke Holding, de plenaire vergadering een debat zou kunnen houden op basis van dat gemeenschappelijk voorstel van resolutie. De voorzitter wijst er wel op dat het niet gaat om het voorbereiden van de kwijting. Om te beginnen is dat een taak van de gemeenten en niet van het parlement, en bovendien staat ze, naar hij vernam, nog niet op de agenda van de algemene vergadering, omdat de vereffenaar eerst een audit wil.

De fractie van de heer *Lode Vereeck* kan zich in die werkwijze vinden en gelooft dat zij tot resultaat zal leiden. De heer *Sas van Rouveroij* sluit zich daarbij aan.

De heer *Matthias Diependaele* legt zich daarbij neer, maar is ontgoocheld dat geen consensus wordt gezocht over de analyse van waar het is fout gelopen. Hij erkent wel dat de toekomst het belangrijkste is en dat de inderdaad uiteenlopende analyses van het verleden tijdens de plenaire bespreking aan bod zullen kunnen komen. Ook de heer *Filip Watteeuw* zou het beter vinden om te zoeken naar gemeenschappelijke conclusies over wat misgelopen is. De lectuur van de synoptische tabel leert hem dat dit mogelijk is. Elke fractie kan dit dan nog aanvullen met bijkomende conclusies en hij behoudt zich dan ook het recht voor om nog bijkomende aanbevelingen te bezorgen.

De fractie van de heer *Bart Van Malderen* heeft 22 aanbevelingen ingediend, zowel analytische als toekomstgerichte. Ook hij gaat ervan uit dat de lijst niet afgesloten is en dat alle fracties nog bijkomende zaken kunnen aanbrengen. Hij wil bovendien dat er ook een inhoudelijk debat komt waarin hij de gelegenheid krijgt om te wijzen op de mechanismen, lacunes en tekortkomingen die tot de huidige nefaste toestand hebben geleid. Zomaar het blad omdraaien en naar de toekomst kijken, kan voor hem niet. Er zijn ook harde conclusies op het niveau van de analyse nodig.

De heer *Ward Kennes* pleit ervoor om zoveel mogelijk in consensus vooruit te kijken. Een gedetailleerde terugblik leidt niet tot eenduidigheid, zoals al bleek uit de verschillende getuigenissen tijdens de hoorzittingen. De verschillende analyses van de fracties kunnen wel aan het verslag worden toegevoegd. De belangrijkste opdracht van de commissie is echter een ruim gedragen reeks van aanbevelingen voor de toekomst.

De heer *Erik Tack* is positief over het toekomstgerichte voorstel van de voorzitter. Anderzijds kan men het verleden niet helemaal uit de weg gaan, al zal het een veel moeilijker zaak zijn om consensus te bereiken over die pijnlijke zaken. Men kan natuurlijk eeuwig blijven doorgaan, maar het dossier moet toch op een of andere manier een keer afgesloten worden.

De heer *Eric Van Rompuy,* voorzitter, verduidelijkt dat de werkzaamheden worden afgesloten door enerzijds de publicatie van het syntheseverslag, aangevuld met de aanbevelingen van alle fracties in extenso, en anderzijds de goedkeuring van het gemeenschappelijke voorstel van resolutie. Hij merkt erop dat in de overwegingen van het voorstel kan verwezen worden naar de aanbevelingen van de verschillende fracties. Bovendien staat het tijdens de plenaire bespreking iedereen vrij om te zeggen hoe men ziet wat er gebeurd is.

De heer *Filip Watteeuw* begrijpt dat de beperking tot gemeenschappelijke aanbevelingen en de afzonderlijke toevoeging van eigen conclusies gemakkelijker is, maar een aantal gemeenschappelijke conclusies zou een krachtiger signaal zijn. Zeven analyses, afkomstig van de zeven fracties, naast elkaar hebben geen impact. De commissie moet zich ook uitspreken over het verleden, vindt hij. De heer *Eric Van Rompuy,* voorzitter, meent dat in de overwegingen waardeoordelen over het verleden kunnen worden geformuleerd.

De heer *Lode Vereeck* erkent dat over de analyse van hetgeen gebeurd is, moeilijk consensus kan bereikt worden. Bovendien kan zij moeilijk afgesloten worden omdat nog altijd gegevens ontbreken. Het lid is daarom nog altijd voorstander van een onderzoekscommis-

sie. Anderzijds vindt hij dat de aanbevelingen niet louter over de toekomst hoeven te gaan. De commissie kan toch ook aan de Vlaamse Regering vragen om bijvoorbeeld mensen uit het verleden ter verantwoording te roepen of geen kwijting toe te staan?

De heer *Eric Van Rompuy,* voorzitter, stelt dat na lectuur het iedere fractie vrij staat om te zeggen dat zij het voorstel onvoldoende vindt. De heer *Sas van Rouveroij* vult aan dat het verleden onvermijdelijk ter sprake zal komen maar iedereen kijkt ernaar op zijn manier. Elke fractie moet haar visie onverkort kunnen beschrijven vanuit haar invalshoek, zonder ingeperkt te worden door een consensuspoging. Door die laatste wil hij dan weer wel gegijzeld worden als het gaat om toekomstige herhaling te vermijden.

De heer *Filip Watteeuw* blijft erbij dat de commissie de doorsnede van de analyses moet vaststellen. Dat is alleen onmogelijk als de zeven analyses totaal verschillend zouden zijn. De heer *Sas van Rouveroij* antwoordt dat dit wel zal blijken als iedereen zijn verhaal heeft geschreven, maar dat het niet goed is dat daarin vooraf al accenten worden uitgewist. De heer *Matthias Diependaele* stelt voor dat alles waarover consensus wordt bereikt, inclusief over het verleden, wordt opgenomen in het overwegende gedeelte, en dat in het voorstel van resolutie ook een bepaling wordt opgenomen die verwijst naar de verschillen tussen de fracties in hun analyse.

De heer *Bart Van Malderen* verwijst eveneens naar de conceptnota die hij samen met de heer Sannen indiende over de informatie aan het parlement over waarborgregelingen (Conceptnota voor nieuwe regelgeving van de heren Ludo Sannen en Bart Van Malderen over een uitgebreid informatierecht voor Vlaamse volksvertegenwoordigers in verband met het verstrekken van waarborgen door de Vlaamse overheid, *Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1376/1).

2. Vergadering van dinsdag 15 mei 2012

De heer *Eric Van Rompuy*, voorzitter, heeft de handschoen opgenomen om een ontwerptekst van een voorstel van resolutie op te stellen, op basis van de nota's met aanbevelingen en analyses die de diverse fracties hem hebben bezorgd. Er is hem gevraagd niet alleen aanbevelingen voor de toekomst te geven, maar ook een aantal elementen van beoordeling over wat ter zake is gebeurd, op basis van de hoorzittingen en de gedachtewisseling die hebben plaatsgevonden en de standpunten die de diverse fracties ter zake hebben ingenomen. De tekst van zijn ontwerp werd zondagmiddag per mail verstuurd aan de commissieleden en de fracties. De voorzitter wijst erop dat hij geen voorafgaand overleg heeft gepleegd met de fracties. Hij heeft gewoon de nota's genomen en zijn nek uitgestoken, en de commissieleden hebben de neerslag daarvan gekregen door middel van de voorliggende ontwerptekst.

De commissievoorzitter heeft de bedoeling vandaag in commissie een definitieve tekst als voorstel van resolutie ter stemming te leggen in commissie. Later zal worden uitgemaakt wie daarvoor zal stemmen, maar hij wil de commissiezaal niet verlaten zonder een goedgekeurde tekst. Hij zal vragen dat die tekst bij hoogdringendheid in plenaire vergadering zou worden behandeld op woensdag 23 mei 2012. Het voorstel van resolutie is vanzelfsprekend nog niet ingediend; zo veel mogelijk fracties zouden dat vandaag nog moeten tekenen. Het debat zou dus volgende week woensdag 23 mei moeten plaatsvinden, vóór de algemene vergadering van de Gemeentelijke Holding op 30 mei 2012. De voorzitter wil dus dat het voorstel van resolutie vandaag wordt besproken, om aan te voelen of het mogelijk is om dat voorstel bij consensus goed te keuren in de commissie. Natuurlijk kan de ontwerptekst worden geamendeerd. Is die consensus niet mogelijk, dan zal er zich een of andere meerderheid moeten aftekenen. De voorzitter heeft alle teksten met de aanbevelingen van de fracties gelezen en heeft een poging gedaan om zo dicht mogelijk bij een consensus te komen. Dat belet niet dat in het plenaire debat elke fractie zijn eigen invalshoek kan belichten. Waarschijnlijk gaan de overwegingen niet ver genoeg en zullen

bepaalde fracties ook verder willen gaan wat de aanbevelingen betreft. Sommigen zullen dit onvoldoende vinden. Iedereen is vrij, maar er moet een kader zijn waarbinnen de discussie kan worden gevoerd. Ook het gedane werk moet zinvol zijn geweest. Het parlement schiet zichzelf immers vaak in de eigen voet als parlementsleden, nadat maanden is vergaderd en een standpunt werd ingenomen, verklaren dat het toch maar niets is, dat we het niet kunnen. De voorzitter wordt hoorndol van die zelfkastijding. De commissie kan wel tot een resultaat komen, aldus de voorzitter. Hij hoopt dat de commissie daar vandaag in zal slagen.

De heer *Lode Vereeck* ziet niet goed het verband met de algemene vergadering van de Gemeentelijke Holding. Het document zou zogezegd beschikbaar moeten zijn als die algemene vergadering plaatsvindt. De aanbevelingen zullen echter niet meteen een impact hebben op wat die algemene vergadering zal doen of laten. De spreker ziet de hoogdringendheid totaal niet. Het is misschien beter een weekje langer te discussiëren en tot een gemeenschappelijke aanbeveling te komen, zodat wat is gebeurd, echt nooit meer kan gebeuren. Ook merkt hij op dat de commissie niet kan stemmen, aangezien de stemming niet op de agenda staat.

De heer *Eric Van Rompuy*, voorzitter, antwoordt dat het perfect mogelijk is het door hem opgestelde (ontwerp van) voorstel van resolutie te ondertekenen, als daar overeenstemming over wordt bereikt. Het is ook perfect mogelijk daar vandaag over te stemmen. Een commissie kan alles, als dat bij consensus wordt beslist. Als de commissie vindt dat daar nog een paar weken moet over worden gediscussieerd, dan is dat haar standpunt. Hij dacht echter dat in commissie was overeengekomen dat hij een worp zou doen en dat de fracties zouden amenderen. Er is een verslag, namelijk de verslagen van de verschillende hoorzittingen en de gedachtewisseling met de Vlaamse Regering en het syntheseverslag van de hoorzittingen. Ook de standpunten van de diverse fracties zijn er. Hij dacht dat er alleen nog een verslag met betrekking tot de voorstellen van resolutie nodig zou zijn, en dat dan een week voor die algemene vergadering van de Gemeentelijke Holding plaatsgrijpt een plenair debat kon worden gehouden. De decharge staat niet op de agenda van die algemene vergadering. Dat zal later worden opgenomen. Er zal niet worden gestemd over kwijting.

De voorzitter wijst erop dat het niet om de bevoegdheid van de Vlaamse overheid gaat. Het zijn de steden en gemeenten die daaraan deelnemen.

Voor de heer *Filip Watteeuw* kan er een stemming gebeuren, maar vindt een agenda toch wel een belangrijk element. Niet iedereen is immers aanwezig. Er kan een consensus zijn onder de aanwezigen, maar de afwezigen hebben er geen zeg over en gaan voort op de agenda. Daarmee moet men opletten.

De heer *Eric Van Rompuy*, voorzitter, repliceert dat alle betrokken partijen in de besprekingen over de Gemeentelijke Holding aanwezig zijn. Hij vraagt de commissieleden inhoudelijk aan het voorstel van resolutie te werken. Binnen een uur zal dan blijken hoever de commissie staat, en kan er over de procedure worden gepraat. Maar het debat mag niet vooraf kapotgemaakt worden met procedurele kwesties. Alle fracties hebben de tekst gekregen. Ze kunnen er nu hun mening over geven en eventuele suggesties van amendering doen. Als bepaalde fracties het niet zien zitten, dan zal de vergadering bekijken hoe er verder wordt gewerkt.

De heer *Sas van Rouveroij* merkt op dat de Groen- en de Vlaams Belangfractie op basis van het ontwerp van de voorzitter wijzigingsvoorstellen indienen, en hij vindt dat een goede manier van werken. Hij stelt voor om in een eerste fase het document van de voorzitter paragraaf per paragraaf te overlopen, en dan te luisteren naar de voorgestelde wijzigingen. LDD en Open Vld hebben ook bedenkingen, maar ze hebben die niet op papier gezet. Die kunnen dan worden overlopen. Als uiteindelijk wordt vastgesteld dat sommige

zaken er niet in staan, kunnen de fracties dat zeggen. Op die manier krijgt het debat wat structuur.

Overwegingen

De heer *Filip Watteeuw* formuleert een algemene bedenking bij de overwegingen samen. Het is alsof alles wat bij de Gemeentelijke Holding en Dexia is gebeurd, een soort natuurramp is geweest. Het is overkomen aan de bestuurders die erbij betrokken waren. "Ze zijn verwikkeld geraakt", "de omstandigheden hebben ertoe geleid" enzovoort. Het is net alsof er geen enkele verantwoordelijkheid is geweest in alles wat er is gebeurd, alsof men stond te kijken en men daarmee werd geconfronteerd. De heer Watteeuw vindt dit niet de juiste stijl. Daarom zijn zijn voorstellen tot wijziging erop gericht de verantwoordelijkheid van de leiding, van de bestuurders en de aandeelhouders van de Gemeentelijke Holding aan te duiden. De commissie moet dat durven doen.

Ook de heer *Lode Vereeck* vindt de hele eerste overweging dat "de Gemeentelijke Holding in de loop der jaren door haar statuut en aard als gekwalificeerde aandeelhouder van Dexia Holding verwikkeld is geraakt in de financiële ontwikkelingen en problemen van Dexia" wat vreemd geformuleerd. Het lijkt alsof het overkomen is aan de mensen, maar dat is natuurlijk niet zo. Er zijn strategische en tactische fouten gemaakt in het beheer van de Gemeentelijke Holding. Evenmin als Open Vld heeft de heer Vereeck zijn voorstellen tot wijziging uitgeschreven, en heeft zijn opmerkingen enkel in de marge van de tekst van het voorstel van resolutie geschreven. Hij heeft dus niet meteen een alternatief tekstvoorstel klaar.

De heer *Eric Van Rompuy*, voorzitter, stelt enkel met tekstvoorstellen te willen werken.

De heer *Sas van Rouveroij* vindt "door haar statuut en aard als gekwalificeerde aandeelhouder" goed geformuleerd en volgt de heer Watteeuw niet als hij het in deze paragraaf over een natuurramp heeft. Er wordt voor de Gemeentelijke Holding wel degelijk verwezen naar het statuut en de aard van haar gekwalificeerd aandeelhouderschap. De spreker is het wel eens met de heer Vereeck die het werkwoord "verwikkeld geraken" niet accuraat genoeg vindt. Hij heeft geen alternatief voor de zinsconstructie maar vraagt de voorzitter even na te denken over een andere formulering. Het kan worden aangescherpt. Maar op zich gaat hij akkoord met wat er staat.

De heer *Dirk Van Mechelen* maakt de bedenking dat de Gemeentelijke Holding aandeelhouder was van het Gemeentekrediet. Op het moment dat de overstap is gemaakt van het Gemeentekrediet naar de Dexia Holding, is men verwikkeld in een beursgenoteerde vennootschap, die nogal wat participaties is beginnen te nemen. Eigenlijk is men meegegleden in de nieuwe trend van die vennootschap. Het initieel object was: steden en gemeenten participeren in een bank die geld ophaalt en leent aan steden en gemeenten. Het model van die financiële instelling is gewijzigd, stelt de heer Van Mechelen.

De heer *Matthias Diependaele* stelt voor om te schrijven: "zich heeft laten meeslepen in de financiële ontwikkelingen". Dat lijkt hem accurater.

Uit de samenvattingen van alle fracties blijkt volgens de heer *Lode Vereeck* dat iedereen het erover eens is dat de Gemeentelijke Holding door haar dividendgedreven beleid mee aan de oorzaak ligt van de ondergang van Dexia. Hij stelt de volgende formulering voor: "In de loop der jaren is de Gemeentelijke Holding oorzaak en ook slachtoffer geweest van de financiële ontwikkelingen en problemen van Dexia.". De Gemeentelijke Holding is niet alleen in een maalstroom geraakt of meegesleept door iets wat daarboven bij Dexia gebeurde, maar was daarvoor ook mee verantwoordelijk door haar acties, onder andere haar dividendgedreven politiek, benadrukt hij.

De heer *Erik Tack* wil twee zaken van elkaar onderscheiden. De Gemeentelijke Holding had in elk geval een band, die historisch is gegroeid, met de Dexia Holding. Maar gebeurtenissen bij de Gemeentelijke Holding zijn ook mee verantwoordelijk voor wat nadien is gebeurd. Het tekstvoorstel is veel te algemeen gesteld.

De heer *Eric Van Rompuy* wijst erop dat het in de derde[1] en de vierde[2] overweging van zijn ontwerptekst duidelijk wordt, waar hij spreekt over "dividendgedreven" of "afhankelijk geworden van de risicovolle marktomgeving". Daar probeert hij er een concretere invulling aan te geven.

De heer *Filip Watteeuw* ziet ook twee zaken. Langs de ene kant is er alles wat te maken heeft met Dexia en de relatie van de Gemeentelijke Holding met Dexia. Daarover gaat de eerste overweging niet. Langs de andere kant zijn er algemene vaststellingen over het beleid van de Gemeentelijke Holding en wat de bestuurders en de leiding van de Gemeentelijke Holding hebben gedaan. Ook over Dexia kunnen er duidelijker uitspraken worden gedaan dan wat er nu wordt gezegd.

De heer Watteeuw verwijst naar zijn vierde voorstel tot wijziging, wat hij al een veel duidelijkere uitspraak vindt, namelijk dat er een "te groot vertrouwen in Dexia was". Men moet ook durven stellen dat "(…) de bestuurders van de Gemeentelijke Holding in de raad van bestuur van Dexia hebben nagelaten om de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding in te lichten en zij daardoor een zeer zware verantwoordelijkheid voor het debacle bij de Gemeentelijke Holding hebben". Hij verwijst verder naar zijn tweede voorstel tot wijziging over de carrouselconstructie bij de kapitaalverhoging van Dexia, namelijk "dat de carrouselconstructie in alle opzichten een laakbare praktijk is en dat, ondanks het feit dat de druk om mee te stappen in de kapitaalverhoging van Dexia heel erg groot en dat er geen weinig of geen tijd voor overleg of controle was".

De heer *Eric Van Rompuy* merkt op dat dat in het voorgelegde tekstvoorstel staat. Hij heeft geschreven dat "de omstandigheden hebben ertoe geleid dat de Gemeentelijke Holding om de financiële leefbaarheid van Dexia te waarborgen, gedwongen werd tot herkapitalisatie waarbij risicovolle operaties werden aangegaan onder meer in carrousselleningen en de kapitaalverhoging in 2009". De voorzitter denkt niet dat je dat duidelijker kunt zeggen. Je kunt het voluntaristisch formuleren in beschuldigende zin, maar hier gaat het over de feiten, benadrukt hij.

De heer *Filip Watteeuw* werpt tegen dat hij het een feit vindt dat de raad van bestuur daarvoor verantwoordelijk is: "de verantwoordelijkheid van de volledige raad van bestuur (is) groot (…)".

De heer *Eric Van Rompuy* erkent dat dat mogelijk is en stelt dat dat het recht is van de heer Watteeuw, maar ziet hier geen uitweg uit die discussie. Dan moeten de werkzaamheden anders worden georganiseerd. Hij stelt dat de parlementsleden elkaar van bepaalde dingen niet kunnen overtuigen. De heer Van Rompuy stelt voor om in het woordgebruik tegemoet te komen aan de bekommernissen. Wat de heer Watteeuw daarover achteraf in de plenaire vergadering zegt, is een andere zaak.

---

1 "uit de hoorzittingen in de Verenigde Commissies voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting en voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme is gebleken dat de Gemeentelijke Holding als referentieaandeelhouder in de beursgenoteerde vennootschap Dexia in sterke mate gedreven werd door een dividendgedreven opstelling op korte termijn, waarbij soms een tegenstrijdigheid ontstond met de financiële stabiliteit op lange termijn van Dexia Holding;".

2 "steden en gemeenten door hun participaties via de Gemeentelijke Holding in de financiële sector mede afhankelijk werden van de risicovolle marktomgeving en voornamelijk van risicovolle financiële producten, waardoor een spanning ontstond met de vereisten van het algemeen belang;".

De heer *Lode Vereeck* stelt dat in die eerste zin de suggestie wordt gewekt dat de Gemeentelijke Holding een slachtoffer is van gebeurtenissen boven haar hoofd. Uit de hoorzitting van de Dexiacommissie, waarvan de parlementsleden de verslagen hebben gekregen, blijkt dat het ook omgekeerd is. Ze is ook mededader.

Dat staat er ook in, benadrukt de heer *Eric Van Rompuy*, namelijk dat ze "in sterke mate gedreven werd door een dividendgedreven opstelling op korte termijn, waarbij soms een tegenstrijdigheid ontstond met de financiële stabiliteit op lange termijn van Dexia Holding".

De heer *Filip Watteeuw* wil absoluut dat in de tekst duidelijk wordt gesteld dat er op bepaalde momenten een te groot vertrouwen was, namelijk "(dat) er een te groot vertrouwen was en de bestuurders van de Gemeentelijke Holding in de raad van bestuur van Dexia hebben nagelaten om de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding in te lichten en zij daardoor een zeer zware verantwoordelijkheid voor het debacle bij de Gemeentelijke Holding hebben". Hij heeft dat ook aangetoond. In de jaarrekeningen van Dexia konden de bestuurders in 2006 en 2007 al zien dat het misliep, maar ze hebben het niet willen zien. Hij verwijst naar de notulen van de Gemeentelijke Holding.

De heer *Eric Van Rompuy*, voorzitter, stelt voor om de tekst lijn per lijn te behandelen. Hij suggereert om in de eerste overweging van de ontwerptekst "verwikkeld is geraakt" te vervangen door 'betrokken is geraakt" of "betrokken was". Hij wil de discussie over de schuldvraag vermijden en vindt dat we al ver onze nek hebben uitgestoken ten aanzien van de bestuurders.

De heer *Bart Van Malderen* heeft de indruk dat het een zeer moeilijk debat gaat worden wanneer men over elk woord dat in de tekst staat, bedenkingen kan maken. De voorzitter heeft het initiatief genomen en zijn nek uitgestoken – wat de heer Van Malderen apprecieert – waardoor de verleiding altijd groot is om de hakbijl boven te halen, wat te gemakkelijk zou zijn. De spreker vraagt zich af of er niet een meer georganiseerde manier van werken mogelijk is zodat men tot een tekst kan komen waarin iedereen zich kan vinden. Hij stelt vast dat men nog maar aan het eerste streepje van de voorgestelde overwegingen is en dat iedereen eindeloos aan het zoeken is naar woorden.

Hij wil de voorzitter steunen wanneer die de timing wil respecteren en dit zo snel mogelijk wil doen, maar hij vraagt zich af of deze algemene zoektocht in commissie naar de juiste nuance en het juiste woord tot resultaat zal leiden. De heer Van Malderen heeft zelf ook ideeën om de eerste zin aan te passen zodat die goed vat wat er is gezegd, maar hij vreest dat andere collega's dan zullen reageren, zodat er in de zoveelste macht variaties zullen zijn op een voorstel dat met de juiste intentie is geschreven maar waarover het moeilijk is om overeenstemming te vinden. Hij pleit er voor om tot een resultaat te komen.

De heer *Matthias Diependaele* sluit zich ten dele aan en vindt het beter om met zeven mensen, één uit elke fractie, rond de tafel te gaan zitten om na te gaan hoever men geraakt.

De spreker vindt de door de heer Watteeuw voorgestelde wijzigingen veel zwakker dan wat er in de oorspronkelijke voorgelegde tekst staat. De Gemeentelijke Holding heeft meer fout gedaan dan enkel te veel vertrouwen te hebben gehad in Dexia. In de ontwerptekst voor de resolutie staat dat ze zich laten leiden hebben door de dividenden ("een dividendgedreven opstelling op korte termijn") en dat ze er financieel voordeel bij wilden hebben. In die zin vindt de heer Diependaele de voorgestelde tekst sterker dan de voorgestelde wijziging van Groen.

De heer *Sas van Rouveroij* sluit zich aan bij de heer Diependaele. Hij vindt de voorgelegde ontwerptekst ook sterker, al moet het werkwoord geherformuleerd worden. Hij heeft ook de indruk dat men het best met een redactieraad of een redactiecomité gaat werken, hoe

lovenswaardig de poging ook is om het vandaag af te handelen. Als alle partijen bereid zijn om tot een gemeenschappelijke tekst te komen, dan zal dat het best via een redactieraad gebeuren. Er is dan wel geen publiek debat, tenzij men de redactieraad ook openstelt voor derden.

Men moet twee dingen van elkaar onderscheiden, aldus de heer van Rouveroij. Aan de ene kant is de Gemeentelijke Holding niet alleen deels oorzaak van het debacle bij Dexia vanwege haar dividendgedrevenheid, die heeft geleid tot een kapitalisatieprobleem bij Dexia. Maar er is ook een tweede spoor. Door haar eigen houding heeft de Gemeentelijke Holding zichzelf heel kwetsbaar gemaakt, bijvoorbeeld door te laat te diversifiëren. Wanneer ze dan toch beslist om te diversifiëren, heeft ze dat gedaan door te lenen. Wanneer de commissievoorzitter later in zijn tekstvoorstel terugkomt op de diversificatiepolitiek[3] – en daarom is de heer van Rouveroij het wel eens met de eerste overweging in het tekstvoorstel – vindt de heer van Rouveroij het wat te zwak geformuleerd. In de eerste overweging gaat het over het feit dat de Gemeentelijke Holding zich door haar historische opdracht allicht te lang heeft laten gijzelen door de ene portefeuille die ze aanhield. Daardoor heeft ze zich te lang veel te kwetsbaar gemaakt en werd ze deels oorzaak en deels slachtoffer van het debacle bij Dexia.

De heer van Rouveroij pleit dus voor de eerste zin, maar wijst er op dat de zaak ook ruimer is. De diversificatie heeft natuurlijk ook tot falen geleid binnen de Gemeentelijke Holding zelf en dat heeft niets te maken met Dexia op zich.

De heer *Filip Watteeuw* merkt op dat hij zijn tekstwijzigingen niet als een apart iets beschouwt: ze moeten samen worden bekeken. Zijn eerste wijzigingsvoorstel staat niet in het voorstel van de commissievoorzitter: "De raad van bestuur en de leiding van de Gemeentelijke Holding hebben nagelaten om de regels van 'good governance' in te passen in de statuten en dat op deze wijze de financiële rapportering en de risicobeheersing werd gehypothekeerd". Al die voorstellen tot wijziging kunnen worden ingepast in de tekst van de voorzitter. Als men doet alsof het een natuurramp is waarin men verwikkeld is geraakt, dan moet men nagaan hoe dat komt, vindt de heer Watteeuw. Volgens hem komt dat omdat er een te groot vertrouwen in Dexia was. Hij vindt niet dat die "dividendgedreven opstelling" geschrapt moet worden, want het maakt het sterker. Hij heeft in de commissie gemerkt dat de heer Diependaele zeer kritisch ten opzichte van de Gemeentelijke Holding was. Hij hoopt dat dit bij de besluitvorming zal worden aangehouden.

De heer *Matthias Diependaele* stelt dat net daarom de voorgestelde tekst van resolutie sterker is dan de door de heer Watteeuw voorgestelde wijziging. Mevrouw *Griet Smaers* vreest dat er een discussie over elk woord zal zijn wanneer men punt per punt het tekstvoorstel gaat behandelen. Ze stelt voor om tegen volgende week de voorgestelde wijzigingen van Groen en de andere fracties te bekijken en na te gaan in welke mate ze in het voorstel van resolutie kunnen worden aangepast. Ze stelt voor om te werken met een redactieraad.

De heer *Sas van Rouveroij* zegt dat het overwegend gedeelte refereert aan analyse. Hij heeft tijdens de vorige vergadering al gezegd dat elke fractie een analyse maakt en dat die verschillend zal zijn. Hij wil zich niet uitputten om de anderen ervan te overtuigen dat zijn analyse juist is en de andere niet. Hij vindt dat alle voorstellen tot wijziging van het tekstvoorstel samen moeten worden gelezen, maar hij vreest dat men er zo niet zal geraken. Iedereen moet vrij en onbevangen zijn analyse maken en presenteren aan de publieke opinie en de plenaire vergadering.

---

[3] Dat "de Gemeentelijke Holding via haar diversificatiepolitiek was uitgegroeid tot een multifunctionele holding waarvan de financiering gebeurde op basis van schulden waardoor de GH bijzonder kwetsbaar was bij het uitbreken van de financiële crisis bij Dexia;".

De heer van Rouveroij denkt dat het debat over de aanbevelingen in het tekstvoorstel veel sneller zal verlopen omdat het zeer goed trechtert. Het is zinvol om politiek tot een akkoord te komen zodat de aanbevelingen die hopelijk bij meerderheid of kamerbreed tot stand komen, ook de 'niemals wieder'[4] tot stand brengen. De behoefte aan besluitvorming en aan compromis is nadrukkelijk en terecht. De heer van Rouveroij heeft de indruk dat de standpunten niet ver uit elkaar liggen. Een variante op een redactiecomité voor het overwegend gedeelte en voor de aanbevelingen is misschien ook wel een enorme klus, en dus is het misschien beter om terug te keren naar het oorspronkelijke ontwerp dat voorligt: iedereen maakt zijn analyse en de aanbevelingen worden samen gemaakt.

De heer *Filip Watteeuw* meent dat er minstens een discussie moet zijn over de analyse. Er zijn zeer ernstige zaken gebeurd die de belastingbetaler veel geld hebben gekost. Er mogen verantwoordelijken worden aangeduid. De heer Watteeuw merkt op dat hij zijn voorstellen met betrekking tot de besluiten nog niet heeft ingediend. Hij vindt nog steeds dat er een onderzoekscommissie moet komen. Deze commissie moet ook dat debat durven voeren. De vraag is wie voor of tegen een onderzoekscommissie is.

De spreker vindt het wat te gemakkelijk niet dieper op de analyse in te gaan. Een aantal bestuurders van de Gemeentelijke Holding dragen een zware verantwoordelijkheid. Blijkbaar willen sommigen daar abstractie van maken en enkel naar de toekomst kijken. De heer Watteeuw vindt dat te gemakkelijk.

Aangezien hij vindt dat dat niet met zijn woorden overeenkomt, wil de heer *Sas van Rouveroij* daar absoluut op reageren. Volgens hem moet elke politieke fractie in de spiegel kijken en op basis van de eigen kennis en het eigen geweten een standpunt innemen. Als voorbeeld verwijst hij namens de Open Vld-fractie naar de Vlaamse Regering. Hij is ervan overtuigd dat er geen gezamenlijk gedragen analyse zal komen. Volgens hem vormt de Vlaamse Regering immers een onderdeel van het probleem. In september 2009 heeft ze de lokale besturen onvoldoende gewaarschuwd. Daardoor draagt de Vlaamse Regering minstens een morele verantwoordelijkheid. De spreker stelt dat al drie jaar lang vast en wil dat in zijn analyse alleszins behouden. Hij heeft er begrip voor dat de meerderheid zijn analyse niet deelt. De meerderheid vindt allicht dat haar ministers en haar regering wel degelijk behoedzaam zijn geweest en de steden en gemeenten erop hebben gewezen dat het dividend van 13 procent er nooit zou komen. De heer van Rouveroij heeft die waarschuwing nooit gehoord. De analyse moet klinken zoals elke partij vindt dat ze moet klinken. Open Vld zal de Vlaamse Regering hierin betrekken. Dat zal in het voorliggende document niet gebeuren. De heer van Rouveroij gaat er immers van uit dat de leden van de meerderheid geen flagellanten zijn en dat ze zich hier allicht tegen zullen verzetten. Volgens hem moet de commissie echter vooral zorgen dat het nooit meer gebeurt. Er moet een haarscherpe voorafgaande analyse komen. Elke partij zal die analyse tijdens de plenaire vergadering naar voren brengen.

De heer *Eric Van Rompuy* is het eens met de stelling van de heer van Rouveroij betreffende de analyse. Hij heeft getracht in tien punten een analyse te maken. Die punten heeft hij uit de teksten van de verschillende fracties gehaald. Op die manier worden ook een aantal verantwoordelijkheden vastgesteld. Zijn voorstellen gaan niet zo ver als die van de heer Watteeuw. De rol van de Vlaamse Regering is niet aan de orde. Er is hier en daar ruimte voor interpretatie. Zo is de wetgeving betreffende de informatiestromen volgens sommigen onduidelijk. Volgens anderen is dat niet het geval en heeft de voorzitter van de Gemeentelijke Holding de andere bestuurders van de Gemeentelijke Holding onvoldoende op de hoogte gebracht van wat binnen Dexia zelf gebeurde. In de commissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers is een hele discussie gevoerd over de vraag of het nu om het management of om de bestuurders van de bank of van de Gemeentelijke Holding gaat.

[4] Zie: "de nodige decretale en reglementaire initiatieven te nemen met betrekking tot controle en toezicht opdat een financiële catastrofe zoals van de Gemeentelijke Holding zich nooit meer kan voordoen ('niemals wieder')".

De voorzitter concludeert dat de commissie er niet uit zal geraken. Iedereen heeft immers zijn eigen mening over de overwegingen. Hij stelt dan ook voor die te schrappen en vraagt de commissie zich op de aanbevelingen te focussen. De commissie moet vooral nagaan hoe het met die aanbevelingen zit. Indien een fractie zich hier niet in kan vinden, is dat haar zaak. De voorzitter wil voortwerken met de mensen die willen voortwerken.

Wat redactiecomités betreft, verwijst de voorzitter naar een aantal voorbeelden uit het verleden. Het Vlaams Parlement is een parlement. Hij herinnert zich dat voorstellen van decreet soms zeven of acht uur lang werden besproken en tijdens de commissiebesprekingen nog grondig werden gewijzigd. Het Vlaams Parlement moet leren werken zoals het hoort. Indien iemand niet akkoord gaat, gaat hij niet akkoord. Dat betekent niet dat niet aan teksten kan worden meegewerkt of geen vooruitgang kan worden geboekt.

De heer *Joris Van Hauthem* vindt de conclusie van de voorzitter wat te voorbarig. Het was op voorhand duidelijk dat er meningsverschillen over de analyse zouden zijn. Over de aanbevelingen zal er volgens hem allicht minder discussie zijn. Dat moet echter nog blijken. Het lijkt hem echter wat kort door de bocht op basis van de meningsverschillen over de analyse te besluiten die analyse dan maar te schrappen.

Over een voorstel van resolutie waarin enkel wordt gesteld dat het nooit meer mag gebeuren, kan allicht iedereen het eens worden. De bespreking ten gronde is echter nog niet begonnen. De heer Van Hauthem wijst de voorzitter erop dat hij op een later moment nog altijd kan vaststellen dat de commissie er niet uitgeraakt. Het lijkt de heer Van Hauthem echter bij de haren getrokken nu al te stellen dat in het voorstel van resolutie niets over de analyse moet staan. In dat geval zou er niets worden gezegd over de eventuele verantwoordelijkheden en over wat allemaal is misgelopen en zou de overweging gewoonweg worden geschrapt.

De heer *Sas van Rouveroij* reageert en stelt dat hij tijdens de plenaire zitting de analyse van Open Vld zal presenteren. Die analyse zal duidelijk en scherp zijn. Hij wil enkel vermijden dat Vlaams Belang een gedeelte van zijn analyse tracht te amenderen. Dat is niet de bedoeling. Hij zal zelf ook van de analyse van Vlaams Belang afblijven.

De heer *Joris Van Hauthem* wijst erop dat in dat geval per fractie, dus zeven verschillende voorstellen van resolutie moeten worden ingediend.

De heer *Matthias Diependaele* wijst erop dat de commissie zich in feite de voorgaande week al op dat denkspoor bevond. Toen was gezegd dat het primordiaal was toekomstgerichte aanbevelingen te formuleren. De heer Diependaele had dan een compromisvoorstel gedaan. Dit hield onder meer in dat alle fracties de scherpe kantjes van het voorstel van resolutie zouden halen. Die punten zouden dan tijdens de plenaire zitting naar voren worden gebracht. In het voorstel van resolutie zou nog naar het verslag van die plenaire zitting worden verwezen. De heer Diependaele wijst erop dat dit de enige twee mogelijkheden zijn. Het is mogelijk zes of zeven voorstellen van resolutie in te dienen. Hij gaat er nog van uit dat de meerderheidsfractie allicht nog tot een overeenkomst kunnen komen. De andere mogelijkheid houdt in dat naar een consensus wordt gestreefd. Dit betekent dat iedereen de scherpe kantjes van zijn eigen analyse moet laten vallen. Het kan politiek worden aangepakt of er kan naar een toekomstgerichte consensus worden gestreefd.

De heer *Lode Vereeck* merkt op dat hij tijdens de vorige commissievergadering al had laten weten te kunnen instemmen met de aanpak van de heer Diependaele. Het principe ‘niemals wieder’ is mooi: dit mag in de toekomst niet opnieuw gebeuren. Volgens hem hoeft dit echter niemand ervan te weerhouden in het voorstel van resolutie toch een aantal verantwoordelijkheden vast te leggen. Hij vindt dan ook dat de heer Diependaele het te snel opgeeft.

De eerste zin van het beschikkende gedeelte van het voorstel[5] roept bij de heer Vereeck de meeste vraagtekens op. Er zijn nog andere vragen, maar dat zijn dan veeleer korte, punctuele zaken. Hier gaat het om een bredere, wat filosofische discussie. Volgens de heer Vereeck kan best nog wat over die eerste overweging worden gediscussieerd.

In feite gaat het om een vicieuze cirkel. Dexia heeft geleid tot de ondergang van de Gemeentelijke Holding en omgekeerd. Dit is volgens de heer Vereeck ondertussen een algemeen aanvaard feit. Volgens hem is het niet mogelijk hierover nog politieke spelletjes te spelen.

De eerste overweging[6] is in zijn ogen wat vreemd. Indien een consensus kan worden bereikt over de stelling dat de Gemeentelijke Holding niet enkel een slachtoffer van Dexia is, maar dat dit ook omgekeerd het geval is, zou iedereen het over de eerste overweging eens zijn en zou men kunnen overgaan tot de tweede overweging.

De heer *Erik Tack* vindt ook niet dat de commissie het zo snel mag opgeven. Aangezien volgens de voorzitter vroeger blijkbaar acht uur of langer over een voorstel van decreet is gedebatteerd, vraagt hij zich af waarom deze commissie het na de bespreking van de eerste alinea al zou opgeven. Volgens de heer Tack heeft de voorzitter een verdienstelijke poging ondernomen. Hij heeft hem er de voorgaande week al op gewezen dat hij zijn nek uitstak. Hij mag echter niet te snel opgeven. De commissieleden zullen zijn hoofd niet afhakken. Aangezien iedereen nu aanwezig is, kan de commissie even goed verder werken.

De heer *Eric Van Rompuy*, voorzitter, wijst op dat opgeven niet in zijn woordenboek staat. Als voormalig voorzitter van de commissie Financiën en Begroting in de Kamer zei Nothomb ooit: “On doit avoir la volonté d’aboutir.”. Zo niet, spreekt ieder voor zichzelf en komt men er niet, aldus de voorzitter. Hij tracht te komen tot een analyse die niet het onderste uit de kan haalt maar die verder gaat dan sommigen zouden denken. Volgens de heer *Filip Watteeuw* gaat dit niet ver genoeg. De heer *Eric Van Rompuy*, voorzitter, repliceert dat de heer Watteeuw dan maar gewoon moet tegenstemmen of zeggen dat hij het daar niet mee eens is.

De heer *Lode Vereeck* is het eens met de voorzitter. Hij stelt voor punt per punt de voorstellen tot wijziging van Groen en andere zaken die nuttig blijken, ook voor de meerderheid, toe te voegen.

De heer *Bart Van Malderen* is het eens met het beeld dat is gemaakt van een Siamese tweeling die zichzelf heeft vergiftigd. De Gemeentelijke Holding en Dexia waren zodanig vervlochten dat wanneer er iets misging bij de ene, er ook iets misging bij de andere. In die zin lijkt een aanpassing van de eerste zin volgens de heer Van Malderen op haar plaats.

Er is ook sprake van “in de loop der jaren door haar statuut en aard”. Hier ontbreekt volgens de heer Van Malderen een substantief. Het eindresultaat werd immers ook bepaald door een aantal beslissingen. Men heeft volgens de heer Van Malderen tijdens de periode waarin er mogelijkheden waren, niets ondernomen om die Siamese tweeling uit elkaar te halen waardoor een toxische toestand bij de ene niet noodzakelijkerwijze had moeten leiden tot het falen van de andere. Hij stelt dan ook voor om in de opsomming bij aard en statuut, ook “bedrijfsvoering” of een verwijzing naar de wijze waarop er is bestuurd, toe te voegen.

---

5 Zie voetnoot 4.

6 dat “de Gemeentelijke Holding in de loop der jaren door haar statuut en aard als gekwalificeerde aandeelhouder van Dexia Holding verwikkeld is geraakt in de financiële ontwikkelingen en problemen van Dexia;”.

De heer *Sas van Rouveroij* heeft het over een catch 22-situatie. Aan de ene kant hebben de gemeenten vanuit een historische opdracht een dominante positie als aandeelhouder. Op een bepaald moment moeten ze echter diversifiëren om zich wat minder kwetsbaar te maken, en dat doen ze door middel van schuldafbouw omdat ze worden gegijzeld door die historische opdracht, met name dominant blijven als aandeelhouder in Dexia. Op een moment dat ze aan heel goede marktvoorwaarden konden verkopen en met de opbrengst daarvan konden diversifiëren, deden ze dat niet. Ze hielden die Dexia-aandelen in portefeuille op basis van hun basisopdracht en gingen diversifiëren met een schuldafbouw, aldus de heer van Rouveroij. Het gevolg is dat het Dexia-debacle de Gemeentelijke Holding tot de vereffening heeft gedreven. Er was ook een intrinsieke neerwaartse beweging. Zij wilden hun dominante positie als aandeelhouder niet afbouwen aan goede marktvoorwaarden en op momenten dat dit mogelijk was om zo te vermijden dat ze moesten lenen. Op zich heeft dat niets te maken met Dexia, meent de heer van Rouveroij.

De heer van Rouveroij kan zich verzoenen met wat er staat wanneer er een ander werkwoord wordt gebruikt. Oorzaak en slachtoffer zijn volgens hem van belang maar daarnaast is er ook een endogene kracht. Niet alleen een exogene factor heeft geleid tot het debacle. Die endogene kracht betreft het statuut en de aard van die 308 gemeenten die in alle omstandigheden dominant wilden blijven in Dexia.

De heer *Filip Watteeuw* wil dit nuanceren. Hij heeft de notulen van de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding gevraagd op basis van de openbaarheid van bestuur. Daaruit blijkt dat men tot op het laatste moment, tot enkele maanden voor het debacle, heeft geloofd dat Dexia zich zou herstellen. Als men dat blijft geloven, waarom zou men dan afbouwen, vraagt de heer Watteeuw zich af. Dit heeft niets te maken met een historische verantwoordelijkheid, maar met een verkeerde inschatting van de situatie bij Dexia. Eigenlijk had men op basis van gegevens die publiek voorhanden waren, kunnen zien dat dit nagenoeg onmogelijk was. De mensen uit de raad van bestuur van Dexia hadden die informatie kunnen doorgeven, maar ze hebben dat niet gedaan. Het heeft dus volgens de heer Watteeuw niet zozeer te maken met een historische verantwoordelijkheid, maar met een historische vergissing in het inschatten van de positie van Dexia.

Dat is volgens de heer *Sas van Rouveroij* niet het geval. Ongeacht het al dan niet gerechtvaardigd optimisme binnen de Gemeentelijke Holding getuigt het van gezond boerenverstand om niet alle eieren in één mand te leggen. De stelling van de heer Watteeuw is niet relevant omdat men de marktomstandigheden niet kan voorspellen over maanden en jaren bekeken. Vanuit de aard, het statuut en de historische opdracht wilden die 308 steden en gemeenten daar niet over horen.

Volgens de heer *Erik Tack* gaat het niet alleen over een blind geloof in Dexia, het is 'not done' om alle eieren in dezelfde mand te leggen, zoals ook de heer van Rouveroij al zei. De heer Tack heeft destijds tegen de heer Carlos Bourgeois, dagelijks bestuurder van de Gemeentelijke Holding, gezegd dat dit een beginnersfout was van de belegger en werd daarvoor toen minachtend bekeken. Zelfs op dat ogenblik geloofde men nog altijd dat men dat blind kon doen, aldus de heer Tack.

Niet alleen legde men volgens de heer Tack alle eieren in dezelfde mand, men ging daarna ook nog diversifiëren met als enig onderpand datzelfde aandeel. Men stelde zich nog veel kwetsbaarder op. Als dat aandeel zakt zonder dat men dit als waarborg gebruikt, dan verliest men een deel van zijn kapitaal maar als men dat gebruikt als waarborg om schulden te maken, dan stelt men zich bijzonder kwetsbaar op. Die waarborg volstaat dan niet meer om voldoende onderpand te geven aan de schuldeisers. De heer Tack spreekt hier over amateurisme, en dat alleen omdat men de fundamentele keuze tussen referentieaandeelhouder blijven enerzijds of diversifiëren anderzijds niet op een normale manier kon maken tenzij men zijn Dexia-positie zou afbouwen, een keuze die men niet wilde maken. Men verkoos zich kwetsbaar op te stellen, zelfs in die mate dat de Gemeentelijke Holding daaraan zou overlijden. Het is de heer Tack een raadsel waarom mensen van wie men

veronderstelt dat ze dergelijke beslissingen met kennis van zaken nemen, zich hebben laten verleiden om zich zo kwetsbaar op te stellen.

Zelfs al leek dat Dexia-aandeel vroeger onmogelijk aantastbaar, alleen al om principiële redenen zou men zich daar nooit toe mogen hebben laten verleiden, aldus de heer Tack.

De heer *Matthias Diependaele* stelt dat dit alles de voorbije zes maanden al aan bod is gekomen. Die discussie moet hier niet worden herhaald. Hij wil terugkeren naar de voorgestelde tekst zelf. Er zijn wél fouten gebeurd bij de Gemeentelijke Holding, maar dat belet niet dat die deels ook is meegesleurd, aldus de spreker. Hij sluit zich aan bij de opmerking van de heer Van Malderen, die zegt dat de Gemeentelijke Holding zich "in de loop der jaren, door haar statuut, aard en bedrijfsvoering als gekwalificeerde aandeelhouder van Dexia Holding heeft laten meeslepen". Dat betekent wel degelijk dat ze zelf keuzes heeft gemaakt die verkeerd zijn uitgedraaid. Dat deze holding zich heeft laten meeslepen, impliceert dat ze op bepaalde momenten de kans heeft gekregen om andere beslissingen te nemen in de bedrijfsvoering. Ze is in een maalstroom terechtgekomen en heeft in die maalstroom verkeerde beslissingen genomen. Volgens de heer Diependaele verzoent die passage de standpunten van Groen en Open Vld op dat punt.

De heer *Eric Van Rompuy*, voorzitter, richt zich tot de heer Watteeuw: ofwel wordt aan een tekst gewerkt waarin die zich waarschijnlijk niet voor 100 procent kan vinden, ofwel verklaart de heer Watteeuw niet in die methode te geloven, en dan doet men voort met wat Gerard Walschap de 'mensen van goede wil' zou noemen. Die keuze moet worden gemaakt. De voorzitter stelt de volgende zinsnede voor: "(…) dat de Gemeentelijke Holding in de loop der jaren, door haar statuut, aard en bedrijfsvoering als gekwalificeerd aandeelhouder van Dexia, betrokken is geraakt in de financiële ontwikkelingen van Dexia en hiervoor mede verantwoordelijk is.".

De *commissieleden* zijn het daarmee eens.

De heer *Sas van Rouveroij* is het eens met die tekstwijziging, maar wil even reageren op wat de heer Tack heeft gezegd. Hij is het eens met diens analyse, maar niet met het feit dat hij met een beschuldigende vinger naar de beheerders wijst. Wie is eigenaar van de Gemeentelijke Holding? Alle Vlaamse, Brusselse en Waalse gemeenten, de provincies en aan Vlaamse zijde ook nog de polders en wateringen. Decennia lang was het een expliciete opdracht om die dominante positie, die dominante portefeuille binnen Dexia onverkort aan te houden en niet tot verkoop over te gaan. Alle gemeentebesturen zijn daarvoor mee aansprakelijk. De beheerders hebben dus uitgevoerd wat de steden en gemeenten, als eigenaars en aandeelhouders, hun hebben opgedragen, en zo hoort het ook.

De heer *Eric Van Rompuy*, voorzitter, citeert de tweede overweging: "dat ondanks decretale bepalingen de gemeenten een belangrijke rol speelden in de economie, via hun participaties in het bank- en financiewezen en hierdoor betrokken zijn geworden in de gebeurtenissen rondom Dexia en de financiële crisis.". Hij stelt dat dit in de aanbevelingen zal leiden tot het verbod voor lokale besturen om in de toekomst nog te participeren in kredietinstellingen en banken. Die tweede overweging verwijst dus eigenlijk naar de hoofdconclusie dat dit niet meer mag gebeuren.

De heer *Filip Watteeuw* vraagt zich af of die zin klopt. Hij ziet niet goed waar dat punt toe leidt. De heer *Sas van Rouveroij* denkt dat de voorzitter verwijst naar het feit dat het steden en gemeenten in wezen decretaal niet toekomt om te participeren, rechtstreeks of onrechtstreeks, in het bankwezen, hoewel dat altijd vanuit een historisch perspectief – al te lang, wat Open Vld betreft – is verdedigd. Trouwens, zo heeft minister Bourgeois dit in de plenaire vergadering ook een paar keer onderbouwd. Hij stelde dat het in feite niet mag, maar wees erop dat er wel een historische argumentatie voor bestond. Ooit, in de jaren 1920-1930, zou er wel eens een wet zijn geweest die dat toch zijdelings heeft toegelaten.

De heer *Matthias Diependaele* stelt dat het was op basis van de wet van 16 april 1963 betreffende de controle op het Gemeentekrediet van België, later hernoemd tot de wet van 16 april 1963 betreffende de controle op de NV Gemeentelijke Holding. Hij verwijst naar artikel 195, paragraaf 3, van het Gemeentedecreet, dat het volgende bepaalt: "Het is de gemeenten verboden om, rechtstreeks of onrechtstreeks, rechtspersonen die niet belast zijn met welbepaalde taken van gemeentelijk belang op te richten, erin deel te nemen of zich erin te laten vertegenwoordigen (…)". Hij pleit voor het invoeren van een algemene bepaling bij de aanbevelingen, waaraan de rest van het voorstel van resolutie kan worden opgehangen. Hij heeft een voorstel, dat perfect in de lijn ligt van dat artikel 195. Er zijn ondernemingen die louter commercieel zijn en ondernemingen die niet louter commercieel zijn, maar ook het algemeen belang nastreven. Een bank is louter commercieel, net als een aannemer of een bakker. Aan de andere kant zijn er de intercommunales, die ook rechtspersonen zijn, maar zich bezighouden met zaken van algemeen belang, zoals de mobiliteit, de elektriciteitsdistributie, de afvalverwerking. Iedereen zal het erover eens zijn dat dit te maken heeft met het openbaar nut. Dat is een eerste onderscheid dat moeten worden gemaakt. Onder de noemer van het louter commerciële horen geen participaties van de overheid thuis, en al evenmin actieve politici in de raden van bestuur. De enige uitzondering is het geval waarin er sprake is van een bepaalde beleidsdoelstelling, zoals bij ParticipatieMaatschappij Vlaanderen en dergelijke meer. Alleen dan kan de overheid participeren in een rechtspersoon of mensen aanduiden in de raad van bestuur. In dat geval moet het gaan om mensen met expertise, bijvoorbeeld vijf jaar ervaring in die sector en dergelijke meer.

Als het gaat over ondernemingen die het algemeen belang nastreven, is de heer Diependaele ervan overtuigd dat het perfect te verantwoorden is dat de overheid daarin participeert en dat er ook sprake is van democratische vertegenwoordigers in die raden van bestuur die dat algemeen belang in de gaten houden. Dan kan wél worden toegelaten dat de overheid – hetzij de gemeenten, hetzij Vlaanderen – daar op een of andere manier in participeert. Als het gaat over de distributie van elektriciteit, lijkt het hem raadzamer dat Vlaanderen dat doet, maar dat is een subdiscussie. Als dat onderscheid wordt ingevoegd, volgt de rest daar mooi uit, aldus de heer Diependaele. Dat is immers de kern van de zaak. Daar is het fout gelopen. Er was sprake van politici in de raden van bestuur die zich eigenlijk in een commerciële omgeving bevonden, maar alleen die dividenden verdedigden, en niet het belang van dat commerciële bedrijf. De heer *Eric Van Rompuy*, voorzitter, stelt dat de heer Diependaele die suggestie van dat onderscheid kan doen als de aanbevelingen worden besproken.

De heer *Bart Van Malderen* begrijpt wat de heer Diependaele probeert te doen. Hij vraagt zich alleen af of het begrip "commercieel" in dezen het correcte begrip is. In essentie kan elke handeling waarbij diensten of goederen worden verhandeld in een marktomgeving enigszins als commercieel worden omschreven. Hij vraagt zich af of niet veeleer de mate waarin iets risicovol is, moet bepalen of het raadzaam is dat een overheid participeert, in welke hoedanigheid ook.

De heer *Matthias Diependaele* repliceert dat niemand in 2005 zou hebben gedacht dat Dexia zo risicovol was. Dat was een goedehuisvaderbelegging. Op dat punt is die maatstaf van de heer Van Malderen dus al verkeerd. Ook heeft hij het gehad over "louter commercieel", niet over "commercieel". Juridisch gezien komt dat erop neer dat het enige oogmerk het maken van winst is. Zo worden die gevallen uitgesloten waarin er sprake is van het algemeen belang. Als het gaat over energiedistributie, Elia, energietransport, mobiliteit, afvalverwerking en dergelijke, dan is er sprake van het algemeen belang. Die zijn niet louter commercieel, niet louter gericht op winstbejag. Zo wordt dat onderscheid mooi gemaakt. Juridisch wordt dat trouwens ook zo gebruikt.

De heer *Koen Van den Heuvel* ondersteunt de stelling van de heer Diependaele. "Louter commercieel" en "winstgedreven" mogen in de tekst staan. Dat maakt duidelijk waarover

het gaat. Zo wordt een onderscheid gemaakt met initiatieven die een eerder algemeen belang vertegenwoordigen.

De heer *Lode Vereeck* ondersteunt ook de stelling van de heer Diependaele. Hij zegt dat er in de commissie Binnenlands Bestuur geregeld naar artikel 195, paragraaf 3, van het Gemeentedecreet is verwezen. Hij zou dat ook graag opgenomen zien in het overwegende gedeelte.

De heer *Sas van Rouveroij* vraagt of wat hij heeft omschreven in de lijn ligt van wat de heer Diependaele heeft uitgelegd: de Open Vld-fractie meent dat "de lokale besturen niet thuishoren in de kapitaalstructuur van risicovolle economische activiteiten, voor zover dit risicoafwegingen vereist die in spanning komen met de vereisten van het algemeen belang.". De componenten zijn dus: economische activiteiten, ze moeten risicovol zijn, maar als ze dat niet zijn en als er geen spanningen met het algemeen belang zijn, dan ziet hij niet meteen een reden om dat participeren niet te doen. Hij gelooft dat hij met dit voorstel dichter bij de heer Van Malderen zit, maar hij wil graag de uitleg van de heer Diependaele horen.

Volgens de heer *Matthias Diependaele* bedoelt iedereen hetzelfde. Alleen is "risicovol" geen juridische term. "Louter commercieel" is per definitie risicovol. Zeker vandaag neemt iedereen die een risicovol bedrijf opzet, per definitie een risico. Wie een aandeel koopt, kan dat per definitie kwijtraken. De juridisch correcte term is "louter commercieel" ofwel "winstbejag".

De heer *Eric Van Rompuy* meent dat er genoeg elementen zijn om de omschrijving te maken, maar dat zit in de aanbevelingen. Hij heeft de tekst overgenomen die in de federale Kamercommissie is goedgekeurd over "de dividendgedreven opstelling op korte termijn, waarbij soms een tegenstrijdigheid ontstond met de financiële stabiliteit op lange termijn". De voorgestelde derde overweging luidt dan als volgt: "overwegende dat uit de hoorzittingen in de Verenigde Commissies voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting en voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme is gebleken dat de Gemeentelijke Holding als referentieaandeelhouder in de beursgenoteerde vennootschap Dexia in sterke mate gedreven werd door een dividendgedreven opstelling op korte termijn, waarbij soms een tegenstrijdigheid ontstond met de financiële stabiliteit op lange termijn van Dexia Holding".

De heer *Lode Vereeck* vraagt of het echt "soms" is geweest. De heer *Eric Van Rompuy* antwoordt dat het niet altijd is geweest. In de eerste jaren was het dividendgedreven en gaf dat geen aanleiding tot problemen. Maar voor hem mag het woord "soms" worden geschrapt.

De heer *Erik Tack* stelt voor dat niet alleen de financiële stabiliteit van Dexia, maar ook van de Gemeentelijke Holding zelf ter sprake komt en dat dus "een tegenstrijdigheid ontstond met de financiële stabiliteit op lange termijn van de Gemeentelijke Holding zelf en Dexia Holding".

De heer *Eric Van Rompuy* vat samen dat in de tekst zelf op basis van het voorstel tot wijziging van Vlaams Belang dan wordt gewezen op de "(…) tegenstrijdigheid (die) ontstond met de financiële stabiliteit op lange termijn van Dexia Holding, maar ook van de Gemeentelijke Holding zelf".

De heer *Sas van Rouveroij* vindt dat die aanvulling absoluut terecht is. Anders had men die dividenden kunnen aanwenden ter financiering van diversificatie. Maar het was dividendgedreven. Dat is een van de endogene factoren, die ook bedreigend waren voor de Gemeentelijke Holding zelf.

De heer *Eric Van Rompuy* gaat verder: "overwegende dat steden en gemeenten door hun participaties via de Gemeentelijke Holding in de financiële sector mede afhankelijk werden van de risicovolle marktomgeving en voornamelijk van risicovolle financiële producten, waardoor een spanning ontstond met de vereisten van het algemeen belang.". Dat is volgens hem duidelijk gebleken uit de hoorzittingen. En vervolgens: "overwegende dat de omstandigheden ertoe hebben geleid dat de Gemeentelijke Holding om de financiële leefbaarheid van Dexia te waarborgen, gedwongen werd tot herkapitalisatie waarbij risicovolle operaties werden aangegaan onder meer in carrouselleningen en de kapitaalverhoging in 2009.". De heer Van Rompuy gelooft dat iedereen het erover eens was dat zowel die carrousellening als de kapitaalverhoging van 2009 in omstandigheden zijn gebeurd waarin de Gemeentelijke Holding niet anders kon. Dit heeft dan ook geleid tot alle problemen.

De heer *Dirk Van Mechelen* stelt voor om "gedwongen werd tot herkapitalisatie" te wijzigen in "gedwongen werd om mee te participeren aan de herkapitalisatie".

De heer *Filip Watteeuw* vindt dat dit deel weer luidt als of de gebeurtenissen een natuurrampkarakter hebben. "De omstandigheden hebben ertoe geleid" staat er, maar uit de notulen van de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding blijkt dat de beslissing tot herkapitalisatie in minder dan een uur is genomen. Hij verwacht van bestuurders dat ze daar ten volle op ingaan. Het zijn dus niet zomaar de omstandigheden die ertoe hebben geleid en het is niet zo dat men werd gedwongen, men heeft zijn verantwoordelijkheid niet opgenomen.

De heer *Sas van Rouveroij* beweert dat de kapitaalverhoging van 2009 inderdaad geen natuurramp is, maar als ze zich heeft voltrokken, heeft de Vlaamse Regering nagelaten om vanuit een zorgplicht ten opzichte van haar eigen steden en gemeenten meer waarschuwend op te treden, om ervoor te zorgen dat er preventieve acties werden ondernomen, dat er tijdig een uitstapscenario tot stand werd gebracht, nog voor er in 2011 een tsunami over al die steden en gemeenten zou trekken. Men heeft geen handelingen gesteld die voldoende waren om de steden en gemeenten te waarschuwen voor wat zich aan het voltrekken was. Er waren er maar 63 van de 308 steden en gemeenten, waaronder gelukkig zijn eigen stad Gent, die zelf zo wijs waren om te beseffen dat dit geen goede handelwijze was.

De heer *Matthias Diependaele* vraagt zich af waarom de Vlaamse Regering de gemeenten moet wijzen op hun verantwoordelijkheid als aandeelhouder. De steden en gemeenten waren aandeelhouders en zij droegen hun volle verantwoordelijkheid. Het is al te gemakkelijk die zorg door te schuiven naar de Vlaamse Regering. Het feit dat de heer van Rouveroij spreekt over de 63 gemeenten die het niet hebben gedaan, bewijst dat het wel degelijk de verantwoordelijkheid was van de gemeenten en dat zij die keuze hadden. Die lag niet bij de Vlaamse Regering.

De heer *Bart Van Malderen* wijst de heer van Rouveroij op de laatste considerans die is ingeschreven, dat "de aanwezigheid van een waarnemer van de Vlaamse Regering zonder specifieke rechten en verantwoordelijkheden onvoldoende waarborgen heeft geboden voor controle en toezicht vanuit de Vlaamse Regering". Die zin komt tegemoet aan de bekommernis van de heer van Rouveroij, besluit hij. In de analyse zijn ze het met elkaar eens.

De heer *Erik Tack* vindt dat de gemeenten niet echt een keuze hadden. De gemeenten die niet intekenden, verloren dividenden op de aandelen die ze hadden. Ze konden nog slechts dividenden krijgen als ze intekenden op die kapitaalverhoging. 'Het mes op de keel' is hiervoor een zachte uitdrukking.

De heer *Sas van Rouveroij* antwoordt de heer Van Malderen dat de laatste overweging uiteraard niet voldoende is. Het heeft niets te maken met het waarnemen van de Vlaamse Regering, het gaat over het debat zoals het is gevoerd in september 2009 in de plenaire

vergadering, waar duidelijk is gesteld dat het aan de Vlaamse Regering was om een waarschuwing te formuleren, ten minste, ten overstaan van de 13 procent en hoe dan ook ten overstaan van de bijkomende financiering. Die waarschuwing is er niet gekomen.

Er is nog meer, stelt de heer van Rouveroij. In september-oktober 2009 was er geen enkele gemeentelijke begroting die de intrede in de kapitaalverhoging kon hebben voorzien. Het gevolg: al die steden en gemeenten die zich hebben laten misleiden of verleiden, hebben bij hoogdringendheid in de maanden oktober-november-december die kapitaalverhogingen moeten incorporeren in een bijkomende begrotingswijziging. De Vlaamse administratie heeft dan hand-en-spandiensten verleend. Waar het in andere omstandigheden niet lukt, kon het nu wel. Dat gebeurde om al die steden en gemeenten nog ten dienste te zijn, zodat die kapitaalverhoging begrotingstechnisch kon worden gedekt. Dan ben je moreel medeplichtig, volgens de heer van Rouveroij, en misschien zelfs meer, ook administratief.

De heer *Filip Watteeuw* juicht toe dat de heer van Rouveroij zo scherp begint te worden, want dat is nodig, maar dit gaat echt wel iets te ver. De Vlaamse Regering valt op dat vlak weinig te verwijten, vindt de heer Watteeuw, ook al zit hij in de oppositie. Als je verantwoordelijken wilt aanduiden, moet je voluit gaan. Dan moet je ook de bestuurders durven te noemen, maar dat kan blijkbaar niet. De bestuurders hebben veel te snel geoordeeld over die kapitaalverhoging.

De heer *Matthias Diependaele* heeft voor de heer van Rouveroij een waarschuwing voor de gemeenten die het Vlaams Parlement in 2005 heeft gegeven. In het artikel 195 van het Gemeentedecreet staat: "Het is de gemeenten verboden om rechtstreeks (...)" – enzovoort. Dat was een serieuze waarschuwing dat het beleggen in financiële instellingen risico draagt. Het parlement heeft het verboden, maar de gemeenten hebben het niet gevolgd. Moet er dan nog een waarschuwing worden gegeven, vraagt de heer Diependaele, en hij benadrukt dat dit de waarschuwing was, in 2005. De partij van de heer van Rouveroij heeft die waarschuwing waarschijnlijk mee goedgekeurd, stelt hij, want die zat destijds in de regering. De heer *Sas van Rouveroij* repliceert dat dat is gebeurd in 2005 bij heldere hemel, maar dat er op het ogenblik dat de onweerswolken overtrokken, blijkbaar geen paraplu nodig was.

De heer *Lode Vereeck* ziet drie dingen die voor verbetering vatbaar zijn. Net als de heer Watteeuw vindt hij "de omstandigheden" te vaag. Hij zou ook de verantwoordelijkheid bij de bestuurders leggen, want zij hebben de actie genomen. Als er staat "gedwongen werd", is de vraag door wie. De heer Vereeck heeft begrepen uit de getuigenis van de bestuurders van de Gemeentelijke Holding dat zij midden in de nacht door de toenmalige federale Regering gedwongen zijn. Zijn voorstel zou zijn: "De problemen bij Dexia ertoe hebben geleid dat de bestuurders van de Gemeentelijke Holding, om de financiële leefbaarheid van Dexia te waarborgen, gedwongen werden door de Federale Regering tot herkapitalisatie, waarbij risicovolle operaties werden aangegaan, onder meer in carrouselleningen en de kapitaalverhoging in 2009.".

De heer Vereeck wijst er verder op dat de Gemeentelijke Holding een federale instelling is, met federale regeringscommissarissen.

De heer *Sas van Rouveroij* vindt het tekstvoorstel van de heer Vereeck niet helemaal juist. Uiteraard hebben de bestuurders het voorgesteld aan een dubbele buitengewone algemene vergadering, maar de intrede, de herkapitalisatie, de omzetting van de certificaten voor een bedrag van 250 miljoen euro en de intrede in echte euro's ook voor een bedrag van 250 miljoen euro, samen 500 miljoen euro, zijn natuurlijk het gevolg van een besluitvorming bij twee derde door de algemene vergadering. Ja, de bestuurders hebben het voorgesteld, maar nee, het zijn niet alleen de bestuurders die gedwongen werden. De algemene vergaderingen hebben dit gedaan, met de rug tegen de muur. Juist is juist, stelt hij.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt voor om het te hebben over de bestuurders van de Gemeentelijke Holding en de algemene vergadering. Dat is gewoon de Gemeentelijke Holding, merkt de heer *Sas van Rouveroij* op. De heer *Eric Van Rompuy* stelt voor om het dan te houden bij het begrip 'Gemeentelijke Holding'. Dat geeft: "dat de problemen bij Dexia ertoe hebben geleid dat de Gemeentelijke Holding, om de financiële leefbaarheid van Dexia te waarborgen, gedwongen werd door de toenmalige Federale Regering tot herkapitalisatie, waarbij risicovolle operaties werden aangegaan, onder meer in een carrousellening en de kapitaalverhoging in 2009.".

Daarover zijn de *commissieleden* het eens.

De heer *Koen Van den Heuvel* wijst er met betrekking tot de formulering "gedwongen werd door de Federale Regering" op, dat men kan aannemen dat de Federale Regering dat heeft gevraagd aan de mensen van de Gemeentelijke Holding, maar hij vraagt zich af welke concrete dwangmatige instrumenten de Federale Regering kan hebben gebruikt om de autonome Gemeentelijke Holding te dwingen. Hij heeft het gevoel dat bepaalde commissieleden het laatste half uur verglijden in politieke spelletjes, ondanks pogingen van andere commissieleden. Voor de heer Van den Heuvel is dat niet aanvaardbaar. De Federale Regering had die mogelijkheden niet. Ze kan druk hebben uitgeoefend of het gevraagd hebben, maar ze heeft geen middelen om de Gemeentelijke Holding te dwingen tot die herkapitalisatie.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt voor om het te houden bij "gedwongen werd". Iedereen kan er dan in lezen wat hij wil. De heer *Filip Watteeuw* vindt dat de heer Van den Heuvel gelijk heeft. Dat "dwingen door de Federale Regering" is veel te zwaar. Hij denkt dat de Federale Regering zeker druk uitgeoefend zal hebben, maar dat is nog niet dwingen. Dat betekent wel dat de verantwoordelijkheid van de bestuurders vaststaat. Dan hebben zij een fout gemaakt. Maar dat wordt weer niet vastgesteld. De heer *Sas van Rouveroij* vindt ook dat de heer Van den Heuvel gelijk heeft, maar vraagt of dat mutatis mutandis ook geldt voor de Vlaamse Regering in 2009. Ook toen was er druk, geen dwang. De heer Van den Heuvel heeft gelijk dat de Federale Regering dat niet kon opleggen, stelt hij, want er waren geen dwangmaatregelen, en dat geldt ook voor de Vlaamse Regering. Laten we zeggen dat er enige druk was om dat te doen.

De heer *Eric Van Rompuy* vraagt of er in plaats van "gedwongen" moet staan "onder druk werd gezet".

Volgens de heer *Matthias Diependaele* gaat het om "zich laten onder druk zetten". Het is zowel de fout van degene die druk zet, als van degene die zich laat doen. Dat geldt volgens de heer *Sas van Rouveroij* niet enkel voor de Federale Regering, maar ook voor de Vlaamse Regering.

De heer *Eric Van Rompuy* merkt op iedereen boter op zijn hoofd heeft. Volgens de heer *Lode Vereeck* was het merendeel van de oppositie niet betrokken. De heer *Eric Van Rompuy* stelt voor de zinsconstructie "(...) dat de Gemeentelijke Holding zich onder druk heeft laten zetten om (…)" te gebruiken. De voorliggende overweging in het tekstvoorstel wordt dan: "dat de problemen bij Dexia ertoe hebben geleid dat de Gemeentelijke Holding om de financiële leefbaarheid van Dexia te waarborgen, zich onder druk heeft laten zetten om mee te participeren aan de herkapitalisatie, waarbij risicovolle operaties werden aangegaan, onder meer in een carrousellening en de kapitaalverhoging in 2009.".

De heer Van Rompuy gaat over naar de volgende overweging: "door het gebrek aan extern toezicht op de Gemeentelijke Holding vanwege de Nationale Bank van België en het FSMA, de vroegere CBFA, door haar statuut van gekwalificeerde aandeelhouder van Dexia Holding, de Gemeentelijke Holding niet beschouwd werd als een kredietinstelling en niet onderworpen was aan het normale banktoezicht.". Dat is een cruciale paragraaf,

stelt de heer Van Rompuy, omdat hier verschillende keren is gevraagd waarom de Bankcommissie niet is opgetreden of waarom de gouverneur van de Nationale Bank niet is opgetreden. De hoorzittingen en de heer Duplat hebben duidelijk gemaakt waarom die kredietinstelling niet onderworpen was aan het normale banktoezicht. Dat was volgens de heer Van Rompuy een fout.

De heer *Matthias Diependaele* verwijst naar de heer Duplat, die tijdens de hoorzitting heeft gezegd heeft dat de Gemeentelijke Holding als gekwalificeerde aandeelhouder niet onderworpen was aan het banktoezicht, maar wel dat de toezichthouder de fout begaan heeft om hen niet te bekijken als gekwalificeerde aandeelhouder. Dat is ook een bepaalde vorm van toezicht, en dat staat hier niet in. Er staat in dat ze niet onderworpen waren aan het toezicht dat geldt voor banken, maar er was wel een andere vorm van toezicht waaraan ze onderworpen waren en dat is die van gekwalificeerde aandeelhouder. Als er een kapitaalverhoging van de grootte zoals bij Dexia gebeurde, moesten ook Arco, de Gemeentelijke Holding en alle aandeelhouders gecontroleerd worden en moest nagegaan worden of ze het aankonden. In het verslag kan men lezen dat de heer Duplat gezegd heeft dat ze dat niet hebben gedaan. Hij heeft letterlijk gezegd dat hij het wel zou gedaan hebben.

De heer *Eric Van Rompuy* zegt dat dat de interpretatie van de heer Duplat is maar dat de heer Coene (Nationale Bank) heeft gezegd dat hij in de laatste maanden een aantal stellingen heeft ingenomen over de Gemeentelijke Holding – hij heeft de Vlaamse Regering gewezen op de precaire situatie van de Gemeentelijke Holding – hoewel het zijn opdracht niet was. De heer *Matthias Diependaele* repliceert dat het volgens de heer Duplat wel zijn opdracht was.

De heer *Eric Van Rompuy* verduidelijkt dat hij in die overweging heeft willen zeggen dat instellingen met een balanstotaal van toch wel verschillende miljarden euro en schulden, niet onderworpen waren aan banktoezicht of toezicht op de financiële instellingen. Dat is een leemte die moet worden opgevuld. Zoiets mag nooit meer gebeuren. De heer *Matthias Diependaele* denkt net dat men met zo'n paragraaf problemen krijgt omdat men er dan van uitgaat dat elke holding wel aan een bepaald banktoezicht onderworpen zou moeten worden. Hij wil dat zeker niet voorstellen. Er is een toezicht voor banken.

De heer *Eric Van Rompuy* repliceert dat dat nu veranderd is: voor het bank-, financie- en assurantiewezen is een heel nieuwe regeling tot stand gekomen, onder druk van het parlement. Hier gaat het over het verleden, over de evolutie van de laatste tien jaar, waar de Nationale Bank van België geen bevoegdheden had, terwijl ze die nu wel heeft. De heer Duplat was trouwens tot 1992 voorzitter van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen, maar in al die jaren heeft de CBFA niet veel gezegd of gedaan.

De heer *Matthias Diependaele* vindt het evident dat de Bankcommissie daar geen toezicht op kan uitoefenen. Hij wil dat in de overweging wordt opgenomen dat de toezichthouder wel degelijk gefaald heeft om de holding als gekwalificeerde aandeelhouder te screenen.

Volgens de heer *Eric Van Rompuy* komt het de commissie niet toe om de financiële wetgeving van tien jaar geleden te gaan beoordelen. Dat hoort niet thuis in de overwegingen. Hij stelt voor om de overweging te behouden zoals hij nu is.

De heer *Filip Watteeuw* vindt dat er minstens moet worden vastgesteld dat er verschillende interpretaties waren. Zoals het er nu staat, lijkt het alsof het een feitelijkheid is. Hij hecht meer geloof aan de interpretatie van de heer Duplat dan aan de andere interpretaties.

De heer *Matthias Diependaele* vindt dat men niet kan onderdoen voor de bepalingen die federaal zijn goedgekeurd en waar er wel op wordt gewezen. Hij citeert: "De commissie beveelt aan de nadere regels te analyseren van de verruiming van de controlecapaciteit van de Nationale Bank van België ten aanzien van de financiële holdingmaatschappijen die

de systeemrelevante bankinstellingen controleren. Wat een toetsing van de wettigheid van bepaalde verrichtingen en controle a priori betreft in dat verband, moeten de systeembevoegdheden van de Nationale Bank van België worden verruimd.".

De heer *Eric Van Rompuy* zegt dat dat juist is voor de toekomst. Dat er wordt aanbevelen dat de bevoegdheden moeten worden verruimd, toont aan dat ze op dat ogenblik niet die bevoegdheid hadden. Hij stelt dus voor om de voorliggende overweging te behouden zoals die nu is opgenomen in het voorstel.

Volgens de heer *Erik Tack* weert de commissievoorzitter zich als een duivel in een wijwatervat. Hij kan zogenaamd niets zeggen over de correctheid van wat de heer Diependaele zegt over de controle van de holdings die een belangrijke participatie in bankinstellingen hebben, maar als het zo is dat de bevoegdheid er wel was, dan moet het vermeld worden.

De heer *Eric Van Rompuy* wijst erop dat iedereen in de verslagen van de hoorzittingen kan lezen wat de heer Coene heeft gezegd. Dat de heer Duplat heeft gezegd dat men in de jaren nadat hij weg was, toezicht had moeten houden, is zijn stelling. De Kamercommissie heeft gezegd dat in de toekomst de bevoegdheden inzake het prudentieel toezicht ook moeten gelden voor gekwalificeerde aandeelhouders, zoals de Gemeentelijke Holding en Arco. Hij kan dat enkel onderschrijven, maar hij vindt dat het bij deze overweging waarin gesproken wordt over het verleden, niet thuishoort. Als er een toezicht was geweest van de Nationale Bank van België, had dit zich waarschijnlijk niet in die mate voorgedaan. De schulden van de Gemeentelijke Holding hebben zich kunnen ontwikkelen tot 1 miljard euro – op een moment dat in 2008 de financiële crisis losbarstte – met als enig onderpand de aandelen.

De heer *Matthias Diependaele* herhaalt dat de toenmalige toezichthouder – en dat is niet meer de Nationale Bank van België – de plicht had om alle holdings die meededen aan die kapitaalverhoging te controleren.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt dat dit hun wettelijke bevoegdheid niet was. De Nationale Bank van België was zelfs niet bevoegd, wel de CBFA. De Nationale Bank was geen toezichthouder op de financiële instellingen. De heer *Matthias Diependaele* zegt dat hij het niet heeft over de Nationale Bank maar over de toenmalige toezichthouder. De heer *Eric Van Rompuy* herhaalt dat ze niet bevoegd waren en dat de heer Duplat dat in de commissie verschillende keren herhaald heeft. De heer Duplat zelf was verantwoordelijk tot 2002 en de Gemeentelijke Holding is opgericht in 1999.

Mevrouw *Griet Smaers* stelt dat uit de hoorzittingen is gebleken dat er een probleem is met de rol van de toezichthouder. Dit staat ook in de aanbevelingen van de commissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. De wetgeving betreffende de toezichthouders zou moeten worden aangepast. Indien dat vroeger was gebeurd, zouden er misschien niet zo veel problemen zijn geweest. De toezichthouder had in dat geval immers ook toezicht op de Gemeentelijke Holding en dergelijke kunnen uitoefenen.

Aangezien dat toezicht er in het verleden niet is geweest, kan het Vlaams Parlement volgens mevrouw Smaers enkel aanbevelen de toezichtsregels te wijzigen. Dat is overigens ook een van de aanbevelingen van de commissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Het toezicht zou het best worden verruimd. De toezichthouder zou ook toezicht op de holdinginstellingen moeten kunnen uitoefenen.

De heer *Eric Van Rompuy* leest de volgende zin van het voorstel van resolutie voor: "dat de Gemeentelijke Holding via haar diversificatiepolitiek was uitgegroeid tot een multifunctionele holding waarvan de financiering gebeurde op basis van schulden waardoor de Gemeentelijke Holding bijzonder kwetsbaar was bij het uitbreken van de financiële crisis bij Dexia".

De heer *Sas van Rouveroij* vindt deze zin inhoudelijk correct, maar vindt de formulering wat overtrokken. Aangezien het voor 80 procent om Dexia ging, lijkt dit hem geen multifunctionele holding. Hij zou dit liever nuanceren. De heer *Eric Van Rompuy* stelt voor het woord "multifunctionele" te schrappen en tussen "financiering" en "gebeurde" de woorden "in hoge mate" toe te voegen.

De heer *Dirk Van Mechelen* stelt voor de formulering aan te passen en te stellen dat de financiering tot stand kwam met geleende financiële middelen in plaats van met schulden. De heer *Lode Vereeck* merkt op dat in verband met de diversificatiepolitiek terecht wordt gesteld dat de Gemeentelijke Holding te veel schulden heeft aangegaan. Hij wil hier evenwel aan toevoegen dat ook tot te risicovolle beleggingen is overgegaan. Hij denkt hierbij onder meer aan het Cheyne Fund en aan een aantal put- en callopties. Volgens hem is niet enkel een diversificatiepolitiek met een financiering op basis van geleende financiële middelen gevoerd: er zijn tevens te risicovolle posities ingenomen, "waardoor de Gemeentelijke Holding bijzonder kwetsbaar was".

Volgens de heer *Eric Van Rompuy* staat dit eigenlijk al in de vierde alinea: "steden en gemeenten door hun participaties via de Gemeentelijke Holding mede afhankelijk werden van de risicovolle marktomgeving en voornamelijk van risicovolle financiële producten, waardoor een spanning ontstond met de vereisten van het algemeen belang". Dat houdt ook een verwijzing in naar de put- en callopties.

De heer *Bart Van Malderen* heeft een probleem met het voorliggende gedeelte van de tekst. In principe is een correct gevoerde diversificatiepolitiek een vorm van risicospreiding, wat op zich heilzaam kan zijn. De interpretatie van dit begrip door de Gemeentelijke Holding heeft echter niet tot een echte diversificatie geleid. Door leningen aan te gaan is de positie bijzonder risicovol geworden.

Volgens de heer *Eric Van Rompuy* ondervangt een tekstvoorstel van de heer Tack de opmerkingen van de heer Van Malderen. Alles is gebeurd "met geleende financiële middelen, enkel en alleen gewaarborgd door de aandelen van Dexia Holding". Deze toevoeging speelt volgens de voorzitter in op wat de heer Van Malderen net heeft opgemerkt.

De heer *Lode Vereeck* wijst erop dat zijn suggestie de door de heer Van Malderen bedoelde connotatie zou toevoegen. De risicopositie was te risicovol. De diversificatiepolitiek, wat op zich een positief begrip is, is in dit geval niet positief ingevuld. Hij overloopt even hoe de zin er volgens hem zou moeten uitzien: "dat de Gemeentelijke Holding via haar diversificatiepolitiek was uitgegroeid tot een holding waarvan de financiering gebeurde op basis van geleende financiële middelen en waarbij te risicovolle posities in de financiële markt werden ingenomen waardoor de Gemeentelijke Holding bijzonder kwetsbaar was bij het uitbreken van de financiële crisis".

De heer *Filip Watteeuw* is het eens met de heer Vereeck. Hij vindt het belangrijk dit punt in deze alinea te herhalen. Volgens hem kan dit worden opgevangen door te stellen dat de Gemeentelijke Holding een onevenwichtige diversificatiepolitiek heeft gevoerd. Daarna kan dan het door de heer Vereeck voorgestelde zinsdeel worden overgenomen. De te risicovolle posities moeten in elk geval in de tekst worden opgenomen.

Volgens de heer *Sas van Rouveroij* was de diversificatie op zich niet onevenwichtig. Hij onderschrijft de stelling van de heer Van Malderen dat diversificatie op zich een goede zaak is. In dit geval was de diversificatie niet onevenwichtig vanwege de diversificatie zelf, maar vanwege de financiering en de risico's die met financiële producten zijn genomen. De diversificatie is onevenwichtig uitgevoerd.

Volgens de heer *Eric Van Rompuy* bevat de formulering van de heer Vereeck de meeste aangehaalde elementen. De overweging wordt dan "de Gemeentelijke Holding via haar

diversificatiepolitiek was uitgegroeid tot een holding waarvan de financiering in hoge mate gebeurde met geleende financiële middelen en waarbij te risicovolle posities in de financiële markt werden ingenomen waardoor de Gemeentelijke Holding bijzonder kwetsbaar was bij het uitbreken van de financiële crisis bij Dexia".

Vervolgens gaat de commissievoorzitter over tot het voorlezen van de volgende alinea: "door de onduidelijke wetgeving inzake informatiedoorstroming en discretieplicht van bestuurders van Dexia naar de Gemeentelijke Holding (omwille van het beursgevoelige karakter van de informatie) bepaalde informatie over de beslissingen van Dexia niet konden worden beoordeeld op hun financiële draagkracht door de bestuurders van de Gemeentelijke Holding".

De heer *Lode Vereeck* wil de tekst aanvullen door "de bestuurders" te vervangen door "de andere bestuurders". De voorzitter van de Gemeentelijke Holding was duidelijk op de hoogte van wat binnen Dexia gebeurde. Hij zetelde namelijk namens de Gemeentelijke Holding in de Dexia Holding. Dat betekent dat bepaalde bestuurders van de Gemeentelijke Holding de beslissingen van Dexia wel konden beoordelen.

Volgens de heer *Sas van Rouveroij* was het probleem net dat de mededelingen die de bestuurders van de nv Dexia kregen vanwege de discretieplicht niet aan de rest van de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding konden worden overgemaakt. Het gold voor alle bestuurders, ook voor de bestuurders die in de raad van bestuur van Dexia zetelden. Volgens de heer *Lode Vereeck* klopt dat niet. Ze wisten wat er aan de hand was. Volgens de heer *Sas van Rouveroij* wisten ze wel, maar konden ze het niet meedelen. Dat was net het probleem.

De heer *Filip Watteeuw* merkt op dat professor Schoors tijdens de hoorzitting duidelijk heeft verklaard dat een te strikte interpretatie van de discretieplicht is gehanteerd. Die informatie kon wel degelijk worden meegedeeld. De voorwaarde was dan natuurlijk dat de bestuurders van de Gemeentelijke Holding er vertrouwelijk mee zouden omgaan. Dat is echter zelfs niet geprobeerd. De heer Watteeuw vindt dan ook dat degenen die deze verkeerde interpretatie hebben gehanteerd, hiervoor de verantwoordelijkheid dragen.

De heer *Eric Van Rompuy* bevestigt dat professor Schoors op dit vlak zeer duidelijk is geweest. Daarnaast heeft ook de heer Duplat verklaard dat het steeds onduidelijk is geweest in welke mate iemand die in de raad van bestuur van Dexia zetelde informatie over de bank of over de beslissingen van het management kon terugkoppelen. Er was een discretieplicht. Het was echter onduidelijk in welke mate informatie kon doorstromen.

De heer Van Rompuy merkt op dat hij heeft getracht in zijn tekstvoorstel weer te geven dat een onduidelijkheid in de wetgeving problemen heeft veroorzaakt. De bestuurders van de Gemeentelijke Holding konden in feite niet inschatten wat binnen Dexia Holding gebeurde. Zij konden dat niet inschatten, zoals de mensen van de holding niet konden inschatten welke positie de bank innam.

De heer *Filip Watteeuw* wijst erop dat uit de notulen van de raad van bestuur blijkt dat de bestuurders die niet in de raad van bestuur van Dexia zaten, ook een zware verantwoordelijkheid dragen. Er worden nauwelijks vragen gesteld over wat er is gebeurd bij Dexia. Men neemt alles voor waar aan. De heer Watteeuw heeft tijdens de eerste hoorzitting aangetoond dat men op basis van de jaarrekeningen al kon zien dat het vanaf 2006-2007 begon mis te lopen.

Iedereen kan in deze paragraaf zijn interpretatie geven, besluit de heer *Eric Van Rompuy*, voorzitter.

Er wordt overgegaan naar de laatste overweging: "dat de aanwezigheid van een waarnemer van de Vlaamse Regering zonder specifieke rechten en verantwoordelijkheden onvoldoende waarborgen heeft geboden voor controle en toezicht vanuit de Vlaamse Regering".

Volgens de heer *Joris Van Hauthem* wordt dit te braaf voorgesteld, als een vaststelling waar niemand iets aan kon doen. Er was de hallucinante hoorzitting met de heer Van Driessche, die waarnemer was en geen toezichthouder. In die relatie tussen waarnemer en Vlaamse Regering zat volgens de heer Van Hauthem veel meer. In onderliggende overweging staat volgens de heer Van Hauthem dat er geen echt toezichthouderschap is. De heer *Eric Van Rompuy* wijst erop dat de heer Van Driessche inderdaad slechts waarnemer was.

De heer *Joris Van Hauthem* meent dat die waarnemer echter meer had kunnen doen ten aanzien van de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering had die waarnemer kunnen gebruiken als knipperlicht. Hoewel het niet om een toezichthouder ging, was er volgens de heer Van Hauthem een bepaalde verantwoordelijkheid, zowel wat de waarnemer als de Vlaamse overheid betreft. De heer Van Hauthem verwijst naar wat de heer van Rouveroij heeft gezegd. Het was niet de taak van de Vlaamse Regering om de gemeenten erop te wijzen waarmee ze bezig waren. De Vlaamse Regering had echter veel meer moeten doen.

Er is verwezen naar het Gemeentedecreet van 2005, dat een verbod invoert voor de gemeenten. De Vlaamse Regering had volgens de heer Van Hauthem de plicht om vanaf 2005 beslissingen van gemeenteraden die tegen dat verbod ingingen, te vernietigen. De Vlaamse overheid, welke regering dan ook, draagt daar ook een politieke verantwoordelijkheid. Volgens de heer *Eric Van Rompuy* kwam de Vlaamse Regering tussenbeide zodra er waarborgen werden gegeven.

De heer Diependaele en anderen hebben volgens de heer *Joris Van Hauthem* gevraagd om expliciet te verwijzen naar artikel 195 van het Gemeentedecreet. Men moet dan ook weten wat de gevolgen daarvan zijn. Dat artikel is volgens de heer Van Hauthem heel duidelijk, maar het werd nooit toegepast, hoewel de Vlaamse Regering dat wel kon.

De Vlaamse Regering had volgens de heer *Eric Van Rompuy* geen enkele toezichtbevoegdheid. Volgens de heer *Joris Van Hauthem* is dat wel het geval ten aanzien van gemeenten. Dit parlement heeft een decreet goedgekeurd dat bepaalt wat gemeenten niet mogen doen maar dat volgens de heer Van Hauthem nooit is toegepast. Hij merkt op dat de Vlaamse overheid het waarnemerschap te weinig heeft gebruikt om te zien wat er aan de hand was. Er was niet echt een toezichthouderschap maar uit de hoorzitting met de heer Van Driessche is volgens de spreker gebleken dat dit eigenlijk een farce was.

De heer *Eric Van Rompuy* verwijst naar de aanbeveling "met betrekking tot de regeringscommissarissen duidelijk vast te leggen welke verrichtingen er inzake rapportage en invulling van de opdracht wordt gesteld en die invulling daadwerkelijk op te volgen en te zorgen voor meer transparantie". Dat geldt niet alleen voor de heer Van Driessche, aldus de voorzitter, maar ook voor andere regeringscommissarissen die op dit ogenblik in andere instellingen actief zijn.

Volgens de heer *Matthias Diependaele* is dat decreet inderdaad goedgekeurd. Maar zeggen dat de gemeenten dat kunnen afdwingen, is volgens hem niet juist. Hij leest de volledige paragraaf van artikel 195, §3, van het Gemeentedecreet voor: "Het is de gemeenten verboden om rechtstreeks of onrechtstreeks rechtspersonen die niet belast zijn met welbepaalde taken van gemeentelijk belang op te richten, eraan deel te nemen of zich erin te laten vertegenwoordigen tenzij die rechtspersonen voldoen aan de voorschriften van dit hoofdstuk of er voor die oprichting, deelname of vertegenwoordiging een andere decretale of wettelijke rechtsgrond bestaat.". De Vlaamse overheid heeft volgens de heer Diependaele al meermaals aan de federale overheid gevraagd om de wet van 1963 op te heffen. Dat stond

al een aantal keren op de agenda van het Overlegcomité, maar de federale overheid is daar tot nu toe niet op ingegaan.

De heer *Lode Vereeck* bevestigt wat de heer Diependaele heeft gezegd. Hij heeft daar al tweemaal over gediscussieerd met minister Bourgeois. De eerste keer was naar aanleiding van de Gemeentelijke Holding. Hoewel de Vlaamse overheid niet zo heel veel had kunnen doen, wil hij artikel 195 van het Gemeentedecreet graag opgenomen zien in de aanbevelingen. Een tweede keer was naar aanleiding van Nuhma, een nutsholdingmaatschappij (Nutsbedrijven Houdstermaatschappij). Het gaat om alle Limburgse gemeenten die hun nutsvoorzieningen daarin samenbrengen. In feite houden zij zich vooral bezig met duurzame energie. Zij hebben volgens de heer Vereeck onlangs geparticipeerd in een Brusselse consultingmaatschappij waar de Limburgse Reconversiemaatschappij, die zich toch met risicokapitaal bezig houdt, zich zelfs niet aan durfde te wagen. Het dossier is bij LRM, die een risicokapitaalverstrekker is, geweigerd wegens te risicovol. Zolang er nog een federale wetgeving en bestaansgrond is in het geval van de Gemeentelijke Holding, is dat niet evident. Die moet worden opgeheven. Bij Nuhma is dat echter niet het geval. De heer Vereeck zou graag veel explicieter in de aanbevelingen willen zien dat er niet meer in dergelijke risicovolle participaties wordt gestapt, waarmee het concreet afdwingen van artikel 195 van het Gemeentedecreet wordt bevorderd.

Er zal volgens de heer *Eric Van Rompuy* worden nagegaan in welke mate die suggestie past in de aanbevelingen.

De heer *Matthias Diependaele* merkt ten aanzien van het toezichthouderschap op dat het absoluut niet zijn bedoeling is om de Nationale Bank te viseren. Die speelde toen immers geen rol. In de commissie is echter wel degelijk gezegd dat de toezichthouder toen de plicht had om te controleren. Hij citeert: "De heer Jean-Louis Duplat zegt dat artikel 49 van de Bankwet ook geldt voor de gekwalificeerde aandeelhouders van de moederondernemingen van de kredietinstelling.". Voor heel het debacle was er dus wel degelijk een wettelijke basis om te controleren. Waarom heeft men het over de moederondernemingen? Dexia nv is zelf geen bank. Er was sprake van een moederonderneming. Ook voor die ondernemingen geldt dat dus. De heer Diependaele vervolgt zijn citaat: "Er is trouwens een precedent: lang geleden heeft men op basis van die bepalingen de aandeelhouders verplicht om Anhyp te herkapitaliseren.". In de hoorzitting heeft de heer Diependaele daarop geconcludeerd "dat de toezichthouder verplicht is om alle gekwalificeerde financiers-aandeelhouders dus ook die van de moederonderneming door te lichten". De heer Duplat heeft dat beaamd. Dat bewijst dus dat de toezichthouder die plicht had. Dat is ook erkend in de federale conclusies. De heer Diependaele wijst erop dat men die heeft goedgekeurd.

De heer *Eric Van Rompuy* beaamt dat CD&V dat verslag in de Federale Kamer heeft goedgekeurd, maar hij stelt dat dit hier niet aan de orde is. De heer *Matthias Diependaele* repliceert daarop dus niet te begrijpen dat dit niet zou worden opgenomen in de voorgelegde overwegingen. Als wordt gesproken van een verruiming, dan betekent dit dat er al een zekere plicht was, anders kan die niet worden verruimd. Het gaat trouwens over een instelling die niet meer bestaat, namelijk de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen.

De *commissie* beslist om eerst de diverse voorgestelde tekstwijzigingen op het overwegende gedeelte te behandelen, alvorens over te gaan tot het bespreken van de aanbevelingen. De heer *Eric Van Rompuy* wijst erop dat de voorstellen van de heer Tack zijn aanvaard.

De heer *Filip Watteeuw* wijst erop dat onder meer de heer Duplat, maar ook professor Schoors, duidelijk heeft gesteld dat het de Gemeentelijke Holding ontbrak aan financiële rapportage en transparantie. Ook ontbrak alles wat te maken had met risicobeheersing. De Gemeentelijke Holding was daar eigenlijk niet op gericht. Ze had dat ook niet geïntegreerd in de statuten en dergelijke meer. Het lijkt hem belangrijk vast te stellen dat men

de regels van 'good governance' niet had ingepast in de statuten van de Gemeentelijke Holding. Dat men zich niet heeft aangepast aan een moderne zaakvoering, is ook een element in het hele verhaal. Hij stelt voor in de overwegingen op te nemen "dat de raad van bestuur en de leiding van de Gemeentelijke Holding hebben nagelaten om de regels van 'good governance' in te passen in de statuten van de Gemeentelijke Holding en dat op deze wijze de financiële rapportering en de risicobeheersing werd gehypothekeerd" en "dat het onbegrijpelijk is dat de bestuurders van de Gemeentelijke Holding op dit vlak geen aanpassingen hebben doorgevoerd of opmerkingen over hebben geformuleerd".

De heer *Sas van Rouveroij* wijst erop dat de raad van bestuur helemaal niets te maken heeft met de statuten. Dat is een zaak van de algemene vergadering. Als men het dan heeft over de leiding, begrijpt hij het al helemaal niet. Dat is dan in feite de heer Bourgeois, maar die is geen afgevaardigd bestuurder. De heer *Lode Vereeck* stelt voor de zinsnede te vervangen door "de algemene vergadering".

De heer *Sas van Rouveroij* meent trouwens niet dat er met de financiële rapportering een probleem was. Wat de risicobeheersing betreft, was er een probleem qua interne audit. Er was wel voorzien in een interne audit, maar het valt niet te ontkennen dat uit de verslaggeving van de interne auditor doorheen de jaren blijkt dat er nooit verslag is uitgebracht over de risicobeheersing. Die aandacht was duidelijk op andere onderdelen gericht dan op risicobeheersing. De heer *Dirk Van Mechelen* stelt voor te verklaren "dat de algemene vergadering heeft nagelaten de regels van 'good governance' in te passen in de statuten van de Gemeentelijke Holding, onder meer met betrekking tot de rapportering van de interne audit over de risicobeheersing". Dan heeft men een duidelijk voorbeeld.

De heer *Filip Watteeuw* stelt dat zijn tweede voorgestelde tekstwijziging, namelijk "dat de carrouselconstructie in alle opzichten een laakbare praktijk is en dat, ondanks het feit dat de druk om mee te stappen in de kapitaalverhoging van Dexia heel erg groot was en dat er weinig of geen tijd voor overleg was, de verantwoordelijkheid van de volledige raad van bestuur groot is" eigenlijk grotendeels is opgenomen in het gedeelte over de carrouselconstructie. Het enige dat volgens hem ontbreekt, is de zinsnede "dat alle leden van de raad van bestuur hier, samen en individueel, een zware fout hebben gemaakt".

De heer *Dirk Van Mechelen* wijst erop dat het perfect legaal was om dat te doen. De heer *Sas van Rouveroij* wijst erop dat dit trouwens nog altijd perfect legaal is. De heer *Dirk Van Mechelen* stelt dat het gaat over een opportuniteitsbeoordeling, maar dat men het mes op de keel gezet kreeg om te participeren in de herkapitalisatie. Het geld moest van ergens komen. Hij heeft van bronnen in de raad van bestuur vernomen dat daar trouwens zeer stevig over is gediscussieerd. De heer *Filip Watteeuw* antwoordt dat hij in zijn tekstvoorstel beaamt dat de druk zeer groot was en er weinig of geen tijd voor overleg was. Dat klopt allemaal, maar een aantal sprekers in de hoorzittingen vonden dat toch wel een zware fout.

De heer *Sas van Rouveroij* wijst erop dat dergelijke constructies wettelijk wel toegelaten zijn, maar in Frankrijk niet. Dat is ook gebleken in de hoorzittingen. Er zou in feite moeten staan dat er zo snel mogelijk moet voor worden gezorgd dat dit gewoon niet meer mag. Hij denkt dat het gaat over federale wetgeving. De heer *Filip Watteeuw* is het daarmee eens. De heer *Sas van Rouveroij* stelt dat dit in de federale aanbevelingen staat. Misschien kan dat worden overgenomen.

De heer *Eric Van Rompuy* wijst erop dat het derde tekstvoorstel van de heer Watteeuw[7] al opgenomen is.

---

[7] "(dat) het er op lijkt dat de Gemeentelijke Holding al te gretig een 'speler' wilde zijn op risicovolle financiële markten en dat bij de raad van bestuur te weinig tegengewicht voor de promotors van deze pistes was".

Wat de vierde voorgestelde tekstwijziging betreft, blijft de heer *Filip Watteeuw* erbij dat het vertrouwen in Dexia te groot was, en dat daardoor ook wel een aantal moeilijkheden zijn ontstaan. De heer *Eric Van Rompuy* is van oordeel dat dit een voluntaristisch waardeoordeel is.

De heer *Filip Watteeuw* gaat over tot de vijfde voorgestelde tekstwijziging: "dat de kwaliteit van het bestuur van cruciaal belang is voor een onderneming en dat de competentie en betrokkenheid van de bestuurders daarbij fundamenteel zijn, en dat uit de notulen van de raad van bestuur blijkt dat de bestuurders algemeen hun verantwoordelijkheid tegenover de aandeelhouders niet hebben opgenomen.". Hij zegt dat hij dit tekstvoorstel heeft opgenomen omdat volgens hem uit de notulen van de raad van bestuur blijkt hoe ontstellend weinig vragen er zijn gesteld over het algemene beleid. Volgens hem kan dit niet aan de gedelegeerd bestuurder of aan de voorzitter worden verweten, het zijn de bestuurders die hun taak echt niet hebben opgenomen.

De heer *Eric Van Rompuy* acht het moeilijk om daarover een waardeoordeel te vellen. Misschien hebben sommige bestuurders het wel gedaan en andere bestuurders niet.

Aanbevelingen

Vervolgens gaat de heer *Eric Van Rompuy*, voorzitter, gaat over tot de aanbevelingen. Het Vlaams Parlement vraagt aan de Vlaamse Regering ten eerste om "de nodige decretale en reglementaire initiatieven te nemen met betrekking tot controle en toezicht opdat een financiële catastrofe zoals van de Gemeentelijke Holding zich nooit meer kan voordoen ('niemals wieder')". Naar aanleiding van een opmerking van de heer *Lode Vereeck* in dat verband over 'niemals wieder', antwoordt de heer *Eric Van Rompuy* zich de dichterlijke vrijheid te hebben veroorloofd om deze term op te nemen.

De heer Van Rompuy denkt dat de tweede aanbeveling – "strenger toe te zien op en controle uit te oefenen op risicovolle publieke participaties en activiteiten van lokale overheden, waarbij vanuit risico-oogpunt strenge kapitaalvereisten worden gesteld en het rendementsoogpunt ondergeschikt moet zijn aan de financiële leefbaarheid op middellange en lange termijn" – een les is die de commissie heeft getrokken.

De heer *Matthias Diependaele* vindt de tweede voorgestelde aanbeveling terecht, maar volgens hem moet de Vlaamse Regering meer doen. Hij stelt voor om de zin te vervangen door de redenering die hij daarnet heeft gegeven.

De heer *Lode Vereeck* sluit zich daarbij aan: "strenger toezien" en "controle uitoefenen" vindt hij niet streng genoeg. Hij vindt dat de heer Diependaele daarnet een zeer goede samenvatting heeft gegeven: sommige activiteiten moeten inderdaad verboden worden. Artikel 195, paragraaf 3, van het Gemeentedecreet moet inderdaad voor sommige activiteiten maar eens van onder het stof worden gehaald. Waar nodig moet er decretale actie worden ondernomen. Een aantal risicovolle participaties moeten worden verboden en er moet heel goed worden omschreven wat wel nog kan.

De heer *Sas van Rouveroij* sluit zich daar nadrukkelijk bij aan. "Strenger toezien" betekent volgens hem dat er nog iets is om op toe te zien. Als het gaat om risicovolle publieke participaties vindt hij niet dat erop moet worden toegezien aangezien ze niet meer zouden mogen voorkomen als het risicovolle participaties zijn, zoals zo-even omschreven.

De heer *Dirk Van Mechelen* stelt voor "strenger toe te zien en controle uit te oefenen op" te vervangen door "een uitdrukkelijk verbod in te stellen op risicovolle publieke participaties en activiteiten van lokale overheden". De rest van deze voorgestelde aanbeveling mag volgens hem worden geschrapt. De heer *Matthias Diependaele* stelt voor het positief te omschrijven: "een overheid mag enkel en alleen participeren of vertegenwoordigers

afvaardigen". De heer *Dirk Van Mechelen* vindt dat het voldoende is te stellen dat de Vlaamse Regering een verbod moet instellen.

De heer *Eric Van Rompuy* zegt dat het parlement aan de overheid moet vragen: "een uitdrukkelijk verbod in te stellen op risicovolle participaties, en hiertoe de nodige decretale initiatieven te nemen". De heer *Matthias Diependaele* zegt dat dit verbod er al is met artikel 195 van het Gemeentedecreet, maar de heer *Eric Van Rompuy* merkt op dat artikel 195 niet wordt toegepast. De heer *Matthias Diependaele* zegt dat artikel 195 hier niet wordt toegepast op basis van een federale wet. Men heeft gevraagd om die wet af te schaffen, maar dat is niet gebeurd. Het verbod voor lokale overheden is er echter onverkort.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt volgende formulering voor: "zoals al is voorzien in artikel 195 van het Gemeentedecreet, een uitdrukkelijk verbod in te stellen op risicovolle participaties en activiteiten".

De heer *Lode Vereeck* wijst erop dat het verbod al is ingesteld, en dat het dus moet zijn: "te handhaven" en "hiervoor de nodige decretale en wettelijke initiatieven te entameren". De heer Eric Van Rompuy legt de aangepaste aanbeveling aan de commissie voor: "zoals reeds in artikel 195 van het Gemeentedecreet voorzien is, een uitdrukkelijk verbod te handhaven op risicovolle publieke participaties van lokale overheden en hiertoe de nodige initiatieven te nemen".

De heer *Eric Van Rompuy* leest de volgende aanbeveling: "het is niet langer de taak van de lokale overheden te participeren in de banksector en in financiële instellingen, en de aanwezigheid in andere sectoren moet worden geëvalueerd op basis van strategische sleutelopdracht en de risicovolle marktomgeving".

De heer *Erik Tack* wil met een tekstvoorstel "decretaal verbieden" gebruiken in plaats van "het is niet langer de taak van (…)". De heer *Eric Van Rompuy* wijst de heer Tack erop dat zijn tekstvoorstel door het vermelden van artikel 195 overbodig is geworden.

De heer Van Rompuy leest de volgende aanbeveling: "dat investeren in bedrijven geen opdracht is van de Vlaamse gemeenten, maar dat gemeenten wel een nuttige rol kunnen spelen in de verankering en de verzekering van nutsvoorzieningen; dat zulke investeringen bij voorrang gebeuren in werkmaatschappijen actief in Vlaanderen eerder dan in overkoepelende holdings". Hij zegt begrepen te hebben dat "investeren in bedrijven" voor bepaalde fracties een probleem vormt. De heren Van Malderen en Van den Heuvel hebben er hem op gewezen dat het woord "bedrijven" beter moet worden omschreven.

De heer *Bart Van Malderen* suggereert, gezien wat daarnet werd gezegd over "risicovolle publieke participaties", om in deze paragraaf te stipuleren wat wel aangewezen of mogelijk is. Hij wil schrappen wat niet kan, en hier een positieve aanbeveling doen en schrijven dat "gemeenten een nuttige rol kunnen spelen in de verankering en verzekering van nutsvoorzieningen; dat zulke investeringen bij voorrang gebeuren in werkmaatschappijen en energiemaatschappijen die actief zijn in Vlaanderen". Dit is een positieve formulering. Een lijst met wat verboden is, zou te lang worden.

De heer *Matthias Diependaele* vindt dat het niet klopt. Volgens hem worden er dingen uitgelicht waardoor de tekst niet alles omvat. Wat doen we bijvoorbeeld met afvalverwerking? Dat valt niet onder energie- en nutsvoorzieningen. Er moet een algemene bepaling komen, vindt de heer Diependaele en hij voegt er aan toe dat hij er zo-even een heeft gegeven. Volgens hem is het probleem opgelost als die algemene bepaling wordt opgenomen. Nu maakt men er een bric-à-brac van die op juridisch gebied op niets trekt. De heer *Dirk Van Mechelen* merkt op dat afvalverwerking een commerciële activiteit is.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt de formulering "onder meer energie en nutsvoorzieningen" voor, omdat er zo ook nog andere zaken mogelijk zijn. Hij wijst er ook op dat het om een aanbeveling aan de regering gaat. Het moet dus geen limitatieve lijst zijn, maar er moet een signaal worden gegeven dat de gemeenten wel een rol kunnen spelen, wat verklaart waarom ze kunnen blijven participeren in een aantal activiteiten in de nutsvoorzieningen.

De heer *Matthias Diependaele* vindt dat te veel wordt benadrukt dat men wél kan participeren aan sommige zaken. Hij wil dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen louter commerciële rechtspersonen en rechtspersonen die ook een opdracht van algemeen nut hebben. Bij die laatste kunnen alle overheden blijven participeren en vertegenwoordigers sturen.

De heer *Sas van Rouveroij* wijst erop dat de autonome gemeentebedrijven, waar de gemeenten lang voor gestreden hebben, nu ook het recht hebben om te filialiseren. Die filialen zijn door het Gemeentedecreet tot stand gebracht om toe te laten om met private partners tot rechtspersonen te komen. De heer van Rouveroij roept op om dat niet allemaal af te bouwen. Hij stelt dat het ruimer gaat dan nutsvoorzieningen en verwijst bijvoorbeeld naar AGB's die stadsontwikkelingsprojecten realiseren. Hij gelooft, net als de heer Diependaele, in een meer algemene definitie.

De heer van Rouveroij heeft ook vragen bij de passage "dat zulke investeringen bij voorrang gebeuren in werkmaatschappijen actief in Vlaanderen, eerder dan in overkoepelende holdings". Hij vermoedt dat met 'Vlaanderen' niet zozeer het territorium Vlaanderen wordt bedoeld, maar wel 'gedragen door de Vlaamse overheid'. In de productie, verkoop en distributie van elektriciteit, gas en water zijn er argumenten voor een doorlichting en zijn er misschien ook argumenten om delen, waar steden en gemeenten vandaag in participeren, over te hevelen naar Vlaanderen. Als het echter gaat over AGB's en de vele andere verschijningsvormen waar steden en gemeenten actief in participeren, kan het volgens de spreker niet de bedoeling zijn om Vlaanderen daarbij te betrekken.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt voor om de passage te wijzigen in "dat zulke investeringen bij voorrang gebeuren in werkmaatschappijen, eerder dan in overkoepelende holdings". Hij geeft aan dat het net door die holdings is dat er ondoorzichtigheid bestaat en dat er tentakels ontstaan die maken dat het niet meer overzichtelijk is.

De heer *Sas van Rouveroij* vraagt zich voorts af waar het thema van de doorlichting van de sectoren waar steden en gemeenten in actief zijn, vermeld staat. De heer *Eric Van Rompuy* wijst de heer van Rouveroij op de passage "de aanwezigheid in andere sectoren moet worden geëvalueerd op basis van criteria van strategische sleutelopdracht en de risicovolle marktomgeving" in de derde voorgestelde aanbeveling[8]. Hij stelt daarom de volgende formulering voor: "dat de Vlaamse gemeenten wel een nuttige rol kunnen spelen in de verankering en verzekering van onder meer energie en nutsvoorzieningen; dat zulke investeringen bij voorrang gebeuren in werkmaatschappijen, eerder dan in overkoepelende holdings". Op die manier wordt de Vlaamse Regering de mogelijkheid gegeven om de activiteiten in een aantal sectoren voort te zetten.

De heer *Lode Vereeck* heeft vragen bij de toevoeging van 'energie', omdat de term 'nutsvoorziening' volgens hem ook de distributie van elektriciteit impliceert. Hij stelt dat gemeenten nooit in de productie van elektriciteit zullen stappen.

Volgens de heer *Koen Van den Heuvel* mag in dat verband niet naar de traditionele, oude productievormen worden gekeken, maar moeten ook nieuwe, duurzame, groene, klein-

[8] "het is niet langer de taak van lokale overheden te participeren in de banksector en in financiële instellingen en de aanwezigheid in andere sectoren moet worden geëvalueerd op basis van criteria van strategische sleutelopdracht en de risicovolle marktomgeving".

schalige initiatieven een kans kunnen krijgen. Hij pleit er daarom voor om de formulering "energie en nutsvoorzieningen" te behouden.

De heer *Bart Van Malderen* stelt voor om de formulering daartoe te beperken, en de passage over werkmaatschappijen en holdings weg te laten. De heer *Eric Van Rompuy* stemt daarmee in.

De heer *Filip Watteeuw* vindt dat dan wel in een andere paragraaf bij de aanbevelingen iets moet worden gezegd over transparantie. Hij wijst erop dat bijvoorbeeld bij de AGB's de transparantie niet altijd gegarandeerd is.

De heer *Eric Van Rompuy* legt het vervolg van de aanbevelingen in zijn tekstvoorstel voor aan de commissie: "dat een algemeen voogdijtoezicht moet worden uitgeoefend door de Vlaamse Regering op de publieke participaties van de lokale overheden en dat moet worden nagegaan hoe artikel 180 van de federale programmawet van 1994 (over de rechtstreekse of onrechtstreekse participaties door gemeenten in bedrijven voor productie, vervoer en distributie van energie) kan worden opgeheven en worden vervangen door een specifieke Vlaamse regelgeving ter zake; dat in het kader van het algemeen toezicht ook wordt gewaakt over een grotere transparantie en informatiedoorstroming" en dat "met betrekking tot de regeringscommissarissen duidelijk vast te leggen welke verrichtingen er inzake rapportage en invulling van de opdracht wordt gesteld en die invulling daadwerkelijk op te volgen en te zorgen voor meer transparantie; dat participaties en waarborgen van de Vlaamse overheid in financiële instellingen en bedrijven moeten gepaard gaan met een effectieve zeggingsmacht en toezicht".

De voorzitter merkt op dat de laatste aanbeveling gebaseerd is op het voornemen van de Vlaamse minister-president om nooit meer, zoals bij Dexia en Ethias, kapitaal te investeren zonder dat men daar bestuurders en zeggingsmacht heeft. Dat is een van de conclusies die de minister-president heeft getrokken uit de Dexia-affaire, wat ook geleid heeft tot de stelling van de Vlaamse Regering om geen kwijting te geven.

De heer *Dirk Van Mechelen* merkt op dat de essentie van de zaak is dat de Vlaamse overheid geen waarborgen mag verstrekken buiten de voorwaarden van het decreet inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer. Hij brengt in herinnering dat het Rekenhof heeft gesteld dat in het kader van de intekening op de commercial papers een inbreuk is gebeurd. De heer Van Mechelen vraagt om de aanbeveling eventueel aan te vullen met de voorwaarde dat waarborgen steeds ook moeten beantwoorden aan het decreet inzake kas-, schuld- en waarborgbeheer.

De heer *Matthias Diependaele* vindt dat die voorwaarde maar normaal is en niet expliciet moet worden gesteld. Hij stelt dat het Rekenhof heeft gezegd dat de inkennisstelling van het parlement te laat gebeurde. Volgens de heer *Dirk Van Mechelen* klopt dat niet. De heer *Matthias Diependaele* vindt het niet logisch dat de volksvertegenwoordigers in hun eigen resoluties zouden moeten schrijven dat ze zich aan de regelgeving moeten houden. In dat geval zouden ze alle decreten twee keer moeten schrijven.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt voor de zinsnede te behouden. De heer *Dirk Van Mechelen* dringt toch aan op een aanvulling. De heer *Eric Van Rompuy* vraagt zich af hoe dat dan in de aanbevelingen zou moeten worden geformuleerd. De heer *Dirk Van Mechelen* herinnert aan de opmerkingen van het Rekenhof dienaangaande. De heer *Eric Van Rompuy* antwoordt dat ze dat eventueel in de overwegingen zouden kunnen zetten, maar daardoor het risico lopen te belanden in een discussie over de rol van de Vlaamse Regering. De heer *Dirk Van Mechelen* treedt hem bij en suggereert ook dat het in de overwegingen zou kunnen worden opgenomen.

De heer *Bart Van Malderen* wijst erop dat de conceptnota voor nieuwe regelgeving van de heer Sannen en hem over een uitgebreid informatierecht voor Vlaamse volksvertegenwoordigers in verband met het verstrekken van waarborgen door de Vlaamse overheid (*Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1376/1) hier eigenlijk op ingaat. Bij de waarborgen die Vlaanderen verleent, is er uiteraard nood aan toezicht en aan een effectieve zeggingsmacht. Een van de lacunes daarin is echter de parlementaire controle. De heer Van Malderen heeft samen met de heer Sannen een conceptnota ingediend, waarin een aantal voorstellen worden uitgewerkt. Hij vraagt zich af hoe ze daar verder mee omgaan. Het lijkt hem logisch dat, indien het voorstel in algemene zin wordt geschreven, ook het stuk over parlementaire controle wordt toegevoegd. De heer *Eric Van Rompuy* benadrukt dat een conceptnota niet moet worden goedgekeurd en een algemene draagwijdte heeft. De heer *Bart Van Malderen* stelt dat er dan minstens een verwijzing naar parlementaire controle – de inhoud van de conceptnota – moet worden opgenomen in dit deel van het tekstvoorstel.

De heer *Dirk Van Mechelen* stelt volgende aanvulling voor: "dat participaties en waarborgen van de Vlaamse overheid in financiële instellingen en bedrijven moeten gepaard gaan met een effectieve zeggingsmacht en toezicht, maar ook dat het toezicht van het parlement op deze participaties en waarborgen moet worden versterkt.". Hij verwijst naar een voorstel dat de heer Peumans al enkele keren in de commissie deed om te rapporteren over de participatie in Ethias, waarover momenteel niet veel te horen is.

De heer *Ludo Sannen* wijst erop dat de conceptnota er net over gaat hoe er toezicht kan zijn. Hij stelt dat het minstens de bedoeling is dat er aanbevelingen worden geformuleerd. De heer *Eric Van Rompuy* wijst erop dat de conceptnota verder kan worden besproken in de commissie en stelt voor dat in de algemene bespreking door de fracties kan worden verwezen naar de conceptnota. Hij wil de conceptnota echter niet betrekken in het voorstel van resolutie.

De heer *Dirk Van Mechelen* doet een suggestie: "vraagt aan de Vlaamse Regering dat ze op geregelde tijdstippen rapporteert over de stand van zaken met betrekking tot participaties en waarborgen aangegaan door de Vlaamse overheid in financiële instellingen.". Zo vraagt het Vlaams Parlement de rapportering aan de Vlaamse Regering met betrekking tot hun participatie en waarborg, zoals het parlement dat vandaag bijvoorbeeld zonder veel discussie krijgt voor alle projecten met publiek-private samenwerking.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt volgende aanvulling voor: "dat participaties en waarborgen van de Vlaamse overheid in financiële instellingen en bedrijven moeten gepaard gaan met een effectieve zeggingsmacht en toezicht, en rapportering door de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement".

De heer *Lode Vereeck* vindt dat na "effectieve zeggingsmacht en toezicht" moet worden herhaald "in die financiële instellingen en bedrijven". De heer *Eric Van Rompuy* acht dat niet nodig. De heer *Matthias Diependaele* heeft niets tegen de inbreng van de heer Van Mechelen, maar vraagt zich af hoe ver dat dan moet gaan. In de conceptnota van de sp.a staat wel degelijk omschreven dat het in een 'data room' moet gebeuren, omdat het over gevoelige informatie gaat. Het gaat niet zomaar om rapportering.

De heer *Eric Van Rompuy* werpt op dat dat later nog kan worden ingevuld, bij de bespreking van de conceptnota in de commissie. Nu is het failliet van de Gemeentelijke Holding aan de orde. De heer *Dirk Van Mechelen* verduidelijkt dat het gaat om een voortgangsrapportage zoals voor de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel, die men nu ook vraagt voor de participaties in de financiële instellingen, waardoor men kan zien wat er gebeurt en daardoor iets korter op de bal kan spelen. De heer *Matthias Diependaele* is het daar wel mee eens, maar wijst erop dat er een cruciaal verschil is tussen de BAM en bijvoorbeeld KBC.

De heer *Dirk Van Mechelen* antwoordt dat, bijvoorbeeld bij een verandering in de structuur van Ethias, met de oprichting van Ethias Finance en het openstellen van een oproep tot bijkomend kapitaal dat voor een deel volgestort wordt door instellingen als de Participatiemaatschappij Vlaanderen en de Limburgse Reconversiemaatschappij, het goed zou zijn dat die hier gerapporteerd wordt. De Vlaamse minister van Financiën zou in deze commissie dan niet moeten komen vertellen dat hij van niets weet omdat het de bevoegdheid van de minister van Overheidsbedrijven is. De heer *Ludo Sannen* gaat akkoord met het principe zoals de heer Van Mechelen het formuleert. Hij stelt voor later, bij de bespreking van de conceptnota, te bekijken of ze dat verder kunnen invullen. Dat zou dan voor een andere bespreking en eventueel ander voorstel van resolutie zijn. De heer *Erik Tack* treedt hem bij en stelt dat het niet de bedoeling is de helft van de conceptnota te verwerken in de bespreking van dit voorstel van resolutie. Hij wil dat de commissie zich concentreert op een voorstel van resolutie over de Gemeentelijke Holding.

De heer *Eric Van Rompuy* gaat over tot de laatste voorgestelde aanbeveling. Hij geeft toe dat die zeer algemeen is en juridisch misschien niet altijd even correct is. Hij wilde echter tegemoetkomen aan de verzuchting vanuit de verschillende fracties. Hij leest voor: "dat vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid en van de lokale besturen in raden van bestuur moeten worden aangeduid op basis van hun financiële kennis en beheerscompetentie; de vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid en lokale besturen moeten meer het statuut krijgen van onafhankelijke bestuurders.". Hij geeft toe dat het een soort intentieverklaring is, die juridisch misschien niet helemaal klopt.

De heer *Matthias Diependaele* vindt die hele aanbeveling overbodig. Voor zijn part moeten er in een algemeen nutsbedrijf als een intercommunale vereniging geen experten zijn, maar mensen die democratisch werden aangeduid om het algemeen belang in de gaten te houden. Als het echter om louter commerciële ondernemingen gaat, bedrijven die actief zijn op de vrije markt, en de overheid moet iemand aanduiden, hetzij in het kader van het beleid, hetzij in risicosituaties als deze, moeten dat wel experten zijn. Hij erkent dat het om een verschil in nuance gaat.

Een gemeenteraad is vertegenwoordigd in een of andere intercommunale, een bedrijf met een taak van algemeen nut. Zodra het over het algemeen nut gaat, gaat het puur over democratie en kan iedereen die door de bevolking wordt aangeduid, het algemeen belang vertegenwoordigen. Daar is geen expert voor nodig. Dat is uiteraard theorie.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt dat vele parlementariërs in de gemeenteraad zetelen. Gemeenteraadsleden worden afgevaardigd naar energie-intercommunales, zoals Finilek. Vaak weten zij niet waarover het gaat. De heer *Matthias Diependaele* stelt dat dat in een gemeenteraad vaak ook het geval is. De heer *Eric Van Rompuy* wou in deze aanbeveling verduidelijken dat ze moeten proberen mensen af te vaardigen die beschikken over een minimum aan financiële bekwaamheid en expertise en ook een zekere onafhankelijkheid hebben wanneer ze daar zitten. Hij stelt dat sommige collega's misschien vinden dat dat juridisch niet klopt en veel te algemeen is. Voor hem mag deze aanbeveling worden geschrapt. Hij is daarmee ingegaan tegen het voorstel om geen politici meer in de raden van bestuur te zetten.

De heer *Matthias Diependaele* stelt dat hij uitgaat van het onderscheid tussen 'louter commercieel zonder politici' en 'alles van algemeen belang met politici'. Dat werd van bij het begin echter over het hoofd gezien. N-VA wil wel nog politici in raden van bestuur als het gaat over bedrijven van algemeen belang, over nutsvoorzieningen bijvoorbeeld. Dat is heel de redenering, maar daar werd volgens de heer Diependaele langs gefietst.

De heer *Eric Van Rompuy* vindt dat de commissie moet vertrekken van de situatie inzake de Gemeentelijke Holding. Daar zijn politici in gaan zetelen en daardoor ook in Dexia. De commissie zegt nu dat politici dat niet mogen doen. Het is niet de taak van de politiek

om daar om te gaan met dat soort risico's. Dat heeft geleid tot de huidige toestand. Dat is de filosofie. Hij heeft hier een poging gedaan om iets te doen met onafhankelijke bestuurders en dergelijke. Hij beseft dat dat bij elke situatie anders moet worden geïnterpreteerd. Politici worden aangeduid door de gemeenteraad en door de Vlaamse Regering. Het is de bedoeling om de notie 'onafhankelijkheid, bekwaamheid en expertise' bij de aanduiding van mandaten wat te herwaarderen en als wens mee te geven aan de Vlaamse Regering. Dat moet worden vertaald in reglementering.

De heer *Sas van Rouveroij* wil aansluiten bij de heer Diependaele. Dit lijkt misschien onschuldiger dan het in werkelijkheid is, want het is bijzonder ingrijpend als het zo wordt goedgekeurd. "De raad van bestuur moet worden aangeduid op basis van kennis en beheerscompetentie" betekent dat in de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden geen gemeenteraadsleden meer gaan zitten, alleen maar de zogenaamde deskundigen. Dat betekent dat er preliminaire vragen moeten worden gesteld. Wat is intergemeentelijke samenwerking voor de VVSG? Voor de steden en gemeenten? De heer van Rouveroij rekent zichzelf daarbij. Is het een vorm van verlengd bestuur en niet verlegd bestuur? Dit is geen apart verkozen orgaan of een aparte politieke groep, het is verlengd bestuur. Men moet daar zeer voorzichtig mee zijn. De heer van Rouveroij is het er dus niet mee eens, en daarenboven kan het ook niet. De heer *Eric Van Rompuy* stelt voor om de aanbeveling dan te schrappen.

De heer *Filip Watteeuw* wil zeker een uitspraak doen over de commerciële bedrijven. Hij heeft in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden gezeten. Men kan dat verlengd beleid noemen, maar in de praktijk was dat niet het geval. Dat weet iedereen. Sommigen nemen dat werk zeer ter harte, maar er zijn veel anderen. De vraag naar onafhankelijk bestuur, financiële kennis en beheerscompetentie vindt hij een terechte bekommernis.

De heer *Dirk Van Mechelen* vindt de niet-betrokkenheid bij de feitelijke gang van zaken van de bestuurders van de Gemeentelijke Holding een groot probleem. Het heeft te maken met kennis en beheerscompetentie, maar ook met de reële betrokkenheid. Een bestuurder moet daar actief aanwezig zijn. Dat is nu juist een groot probleem. Er worden bestuursleden aangeduid die geen enkele betrokkenheid voelen met de raad van bestuur waar ze verantwoordelijkheid moeten opnemen. De heer Van Mechelen kan de heer Diependaele tegemoetkomen. Voor hem moeten het niet allemaal professoren fiscaal recht zijn, want dat biedt geen garantie dat de banken nooit in een crisis geraken. Hij veronderstelt dat de raad van bestuur van Fortis immers uit financieel deskundigen bestond, maar dat is niet gebleken. Hij gelooft in het gezonde boerenverstand dat de verkozenen meedragen. Het gaat om kennis, maar van welke soort? Moet dat worden gespecificeerd? Voor hem is het vooral een kwestie van beheerscompetenties en betrokkenheid in de raad van bestuur: als men iets doet, moet men het goed doen. Daar zat het fout.

Mevrouw *Griet Smaers* vindt dat rekening moet worden gehouden met de – ten dele – terechte opmerkingen. Men mag daarbij schepenen of leden van de gemeenteraad niet beletten om nog in raden van bestuur van intercommunales te zitten. Die mensen hebben wel kennis. De schepen van Milieu heeft bijvoorbeeld kennis rond afvalverwerking en kan perfect de afgevaardigde zijn in de raad van bestuur van de intercommunale. Het eerste deel van de laatste paragraaf kan perfect worden behouden. Het laatste stuk betreffende de 'onafhankelijke bestuurders' kan worden weggelaten. De leden van een raad van bestuur moeten wel betrokkenheid en kennis hebben op het terrein waarin ze worden afgevaardigd.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt dat in de zin "dat vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid en van de lokale besturen in raden van bestuur moeten worden aangeduid op basis van hun financiële kennis en beheerscompetentie" het woord "moeten" er misschien te veel aan is. Ze moeten wel blijk geven van beheerscompetentie, zoals de heer Van Mechelen zegt.

De heer *Sas van Rouveroij* roept op tot voorzichtigheid. Dit is gemorrel aan het decreet Intergemeentelijke Samenwerking (decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking). Alle partijen, ook die van de oppositie, moeten vertegenwoordigd zijn in – onder andere – het autonoom gemeentebedrijf. Als we de afgevaardigden gaan selecteren op hun financiële kennis en beheerscompetentie, zullen dat alleen maar zogenaamde financiële deskundigen zijn.

De heer *Eric Van Rompuy* vraagt of het woord "aanduiden" te ver gaat. De heer *Sas van Rouveroij* beaamt dat zeer overtuigd.

Voor de heer *Bart Van Malderen* moet er geen 'financieel examen' worden ingevoerd voor kandidaten voor een raad van bestuur. Dat zou een stap te ver zijn. Dan kan er net zo goed een examen komen voor een commissie Financiën of voor de gemeenteraad. De scope van dit punt gaat te ver. Een resolutie wordt gericht aan de Vlaamse Regering, terwijl het de gemeenteraad is die leden afvaardigt in de intercommunale. De Vlaamse Regering kan dus met moeite verantwoordelijk worden gesteld. Voor cruciale functies – zoals de commissarissen – wil de heer Van Malderen eventueel wel een grotere expertise vragen. Die hebben een zeer specifiek adviserende en controlerende functie op financieel vlak. Het lijkt hem nog belangrijker, zoals de heer Watteeuw suggereerde, dat er tools worden aangereikt om controle en een zekere corporate governance in te voeren in al de vehikels die zijn opgericht. In de aanbevelingen van sp.a worden er hefbomen opgesomd, zoals het installeren van een 'risicodepartement'. Dat zou wel de financiële competenties hebben en adviseren aan de algemene vergadering en de raad van bestuur. Een ander idee is het uitschrijven van een SRI-beleid dat wordt voorgelegd en gecontroleerd. Verder vermeldt de heer Van Malderen nog 'sterke organisatie' als een hefboom om tot een transparant en betrokken beheer te komen. Dat is toch wat iedereen wil. Iedereen heeft de tekortkomingen vastgesteld. Dat is beter dan op te leggen wie men moet aanduiden. Dat is niet realistisch.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt voor om de laatste aanbeveling te schrappen, tenzij er een heel algemene beschouwing van wordt gemaakt zonder het woord "aangeduid".

De heer *Dirk Van Mechelen* stelt dat hij er voor zichzelf het volgende van had gemaakt: "dat vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid en van de lokale besturen in raden van bestuur moeten worden aangeduid op basis van hun beheerscompetentie en in zoverre zij hun bestuursverantwoordelijkheid reëel kunnen opnemen".

De heer *Matthias Diependaele* merkt op dat hij er problemen mee heeft omdat dan nog altijd voorbij wordt gegaan aan het democratisch principe waarover de heer van Rouveroij het eerder had. Hij stelt voor om een onderscheid tussen commercieel en algemeen belang in te voeren door middel van: "vraagt de Vlaamse Regering als algemene regel een onderscheid te handhaven tussen louter commerciële rechtspersonen met winstbejag als oogpunt enerzijds en rechtspersonen die aanvullend of in hoofdzaak een taak van algemeen belang behartigen anderzijds. In de louter commerciële rechtspersonen mag een overheid enkel participeren of in vertegenwoordigd zijn indien dit in het kader van beleidsuitvoering gebeurt. In de rechtspersonen met taken van algemeen belang kunnen overheden participeren en democratisch vertegenwoordigd zijn om het algemeen belang te vrijwaren.". Hij stelt dat hun taak daar is.

De heer *Bart Van Malderen* stelt dat ze het ook juridisch moeten laten nakijken. Hij vraagt concreet waar in het schema een gemeente zit die participeert in een gebouw, een gemeente die mede-eigenaar is. Volgens hem is vastgoed een zuiver commerciële aangelegenheid. Hij vraagt wie er moet gaan zitten als het een privaat gebouw is waarvan de gemeente voor een stuk aandeelhouder is. Als er overheidsdiensten in zitten, gaat het volgens de heer *Matthias Diependaele* over algemeen belang. De heer *Bart Van Malderen* meent dat

dit niet het geval is voor een gemengd gebouw, bijvoorbeeld een flatgebouw waar een gemeentedienst op de benedenverdieping zit en de rest commercieel verkocht is. De heer *Matthias Diependaele* geeft het voorbeeld van de stad Ronse, die zelf panden opkoopt om te verbouwen om grotere winkels te hebben. Dat is volgens hem een beleidsuitvoering die onder deze regel valt.

De heer *Eric Van Rompuy* noemt het allemaal heel zinvol wat er wordt gezegd, maar hij vreest dat ze zich op glad ijs begeven door aan de Vlaamse Regering een aanbeveling te doen waarvan de toepassing nog meer moeite zal kosten dan alles juridisch uitschrijven. De heer *Filip Watteeuw* vraagt of de voorzitter ingaat op de suggestie van de heer Van Malderen in verband met de tools om meer transparantie te bewerkstelligen. Volgens hem suggereerde de heer Van Malderen dat er aan de Vlaamse Regering wordt gevraagd om een aantal expliciete tools te ontwikkelen of naar voren te schuiven.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt dat de discussie over één zin gaat: "de vertegenwoordigers van de lokale besturen in raden van bestuur die worden aangesteld op een democratische manier". Hij stelt dat de commissie eigenlijk geen eisen kan opleggen. Wat de heer Watteeuw zegt, is volgens hem een andere zaak en hij vraagt waaraan ze "in verband met de algemene noodzaak tot meer transparantie en doorzichtigheid" kunnen koppelen.

Volgens de heer *Dirk Van Mechelen* zou het beter zijn om in de laatste aanbeveling gewoon te zeggen dat ze zich uitspreken over de vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid, want op hen houden ze toezicht: "dat vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid in raden van bestuur moeten worden aangeduid op basis van hun beheerscompetentie en in zoverre zij hun bestuursverantwoordelijkheid reëel kunnen opnemen". Hij verduidelijkt dat dit moet worden gelezen als: niet komen tekenen. Hij stelt voor om het aspect "lokale besturen" weg te laten omdat het al geregeld wordt in het decreet over de gemeentelijke samenwerking. Zo blijft de commissie volgens hem meer bij haar leest.

De heer *Filip Watteeuw* stelt dat de zin over de lokale bestuurders wordt geschrapt, maar hij herinnert zich dat er op een bepaald moment duidelijk werd gesuggereerd om bij participaties door de overheid toch ergens plaats te maken voor onafhankelijke bestuurders. Hij stelt dat ze niet allemaal het statuut van onafhankelijke bestuurders moeten krijgen, maar dat een aantal onafhankelijke bestuurders voor meer kwaliteit kan zorgen.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt de paragraaf voor: "met betrekking tot de regeringscommissarissen duidelijk vast te leggen welke verrichtingen er inzake rapportage en invulling van de opdracht wordt gesteld en die invulling daadwerkelijk op te volgen en te zorgen voor meer transparantie" en bij een volgend streepje "dat er initiatieven worden genomen om bij participaties door overheden als bij overheidsbedrijven onafhankelijke bestuurders aan te wijzen in de raad van bestuur".

Volgens de heer *Matthias Diependaele* legt het vennootschapsrecht al op om een aantal onafhankelijke bestuurders aan te duiden.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt dat in het algemeen wordt gesteld dat er initiatieven worden genomen om bij participaties door overheden en overheidsbedrijven onafhankelijke bestuurders worden aangewezen in de raad van bestuur. Hij merkt op dat het niet om lokale bestuurders gaat. De heer *Dirk Van Mechelen* verstrekt de informatie dat beursgenoteerde ondernemingen verplicht onafhankelijke bestuurders moeten hebben. Hij vertelt dat de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen vandaag vier of vijf onafhankelijke bestuurders heeft omdat ze beursgenoteerd is. Een gewone nv, een bouwonderneming, kan perfect een raad van bestuur hebben waar 'bomma en bompa' deel van uitmaken.

De heer *Filip Watteeuw* wijst op zijn voorstel om het volgende toe te voegen: "dat er initiatieven worden genomen om bij participaties door overheden als bij overheidsbedrijven onafhankelijke bestuurders worden aangewezen in de raad van bestuur", dat is wanneer de overheid participeert in privébedrijven of in overheidsbedrijven, er onafhankelijke bestuurders zijn. De heer *Eric Van Rompuy* denkt dat daar niets op tegen is en dat dit als bijkomend punt kan worden opgenomen.

De heer *Sas van Rouveroij* stelt dat op die manier het schrappen van de lokale overheden – dat hierboven gebeurde – wordt opgevangen. De heer *Eric Van Rompuy* zegt dat de laatste paragraaf enkel betrekking heeft op de rol van de Vlaamse overheid, en niet op die van de lokale besturen. Hij vraagt of Vlaams Belang, gezien de voorgestelde tekstwijzigingen van de partij, zich kan vinden in de tekst, hetgeen door de heer *Erik Tack* wordt beaamd.

De heer *Bart Van Malderen* pleit er nogmaals voor om middelen aan te reiken die de transparantie, de alertheid en de betrokkenheid van de betrokkenen kunnen verhogen. Hij denkt dan onder meer aan een onafhankelijk risicodepartement en de verplichting om een sociaal verantwoord investeringsbeleid te voeren. Hij stelt daarom voor om deze zin in de tekst op te nemen: "de nodige instrumenten te ontwikkelen en aan te reiken om een verhoogde transparantie en betrokkenheid te versterken, onder meer via de installatie van een onafhankelijk risicodepartement en het voeren van een maatschappelijk verantwoord investeringsbeleid".

De heer *Eric Van Rompuy* stelt voor om die zin in te voegen na "de participaties en waarborgen van de Vlaamse overheid in financiële instellingen en bedrijven moeten gepaard gaan met een effectieve zeggingsmacht en rapportering door de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement.".

Op de vraag van de heer *Dirk Van Mechelen* of het tekstvoorstel van de heer Van Malderen tot doel heeft om bij de Vlaamse overheid een structuur op te richten die de Vlaamse Regering toestaat om snel en adequaat te worden geadviseerd op het moment dat uitdagingen inzake participaties zich aandienen, antwoordt de heer *Bart Van Malderen* bevestigend. De heer *Dirk Van Mechelen* voegt eraan toe dat het tot vandaag zo is dat men in geval van nood in alle haast competente mensen moet samenbrengen en consultants moet inhuren, zoals Petercam. Hij stelt daarom voor om in het Departement Financiën van de Vlaamse overheid een beleidscel participaties op te richten die zich bezighoudt met risicomonitoring en voor transparantie en rapportering zorgt. Die cel moet ook over tools beschikken en met adviseurs contracten kunnen afsluiten, zoals zijn voorganger, mevrouw Demeester voor het schuldbeheer al deed en daarvoor een consultantbureau had gecontracteerd. De heer *Bart Van Malderen* gaat akkoord om te stellen dat men niet achter de feiten aan mag hollen, en dat men zowel ex ante als ex post moet kunnen analyseren en lessen trekken.

De heer *Filip Watteeuw* stelt dat de meeste van zijn tekstvoorstellen geïntegreerd zijn in de tekst. Hij veronderstelt wel dat zijn tekstvoorstel "dat verkozen politici niet kunnen optreden als bedrijfsrevisor, noch lid kunnen zijn van de raden van bestuur of andere bestuursorganen van overheidsbedrijven, banken of grote bedrijven", niet zal worden opgenomen. Hij zegt dat wat er over de regeringscommissarissen wordt gezegd, ook van toepassing moet zijn op de waarnemers, en dat dit in de tekst moet worden opgenomen.

De heer *Eric Van Rompuy* stelt voor dat het secretariaat een tekst maakt die dan aan de commissie kan worden voorgelegd. Dan kunnen de fracties die dat willen, de tekst ondertekenen, en de fracties die dat niet willen, niet tekenen. Iedereen is daar vrij in. Vervolgens kan worden gestemd over de tekst en dan kan in de plenaire vergadering de urgentie worden gevraagd. De heer *Erik Tack* begrijpt niet goed waar de urgentiedrang van de voorzitter vandaan komt om dat absoluut voor het einde van de maand klaar te hebben. De heer *Dirk Van Mechelen* stelt voor dat er een beperkte redactieraad over samenkomt; hij neemt

aan dat dat de mensen zijn die nadien al of niet ondertekenen. Hij stelt verder voor dat nadien de voltallige commissie samenkomt om te stemmen over de definitieve tekst. Dat geeft de kans aan de lectoren om kleine zaken op te lossen. Daarna kan dan een definitief gestabiliseerde tekst aan de commissieleden worden bezorgd en kan er formeel worden gestemd.

De heer *Joris Van Hauthem* begrijpt de grote urgentie niet, maar vindt evenmin dat dit nog weken moet aanslepen. Hij vindt ook dat men toch de kans moet krijgen om met de tekst naar hun fracties te gaan.

De heer *Eric Van Rompuy* wijst er op dat de discussie over de Gemeentelijke Holding wekenlang heeft geduurd. Er is een federaal commissieverslag. Er is een debat geweest. Er is een algemene vergadering van Dexia Holding geweest. Qua analyses zijn er nog verschillende interpretaties mogelijk, maar vandaag is bewezen dat er een methode kan worden gevonden om die zaak te behandelen.

De voorgestelde tekstwijzigingen van Vlaams Belang zijn allemaal aanvaard, zegt de voorzitter. Dat er nu wordt gezegd dat er moet worden teruggekoppeld, vindt de voorzitter wat overdreven. Hij gelooft niet dat er nog een lang debat nodig is. Woensdag is er een redactiecomité en dan moet elke fractie voor zichzelf uitmaken of ze wel of niet ondertekent. De urgentie zal gevraagd worden zodat het debat volgende week in alle openheid in de plenaire vergadering kan worden gevoerd.

Eric VAN ROMPUY,
voorzitter

Matthias DIEPENDAELE
Joris VAN HAUTHEM,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGB	autonoom gemeentebedrijf
BAM	Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel
CBFA	Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen
FSMA	Financial Services and Markets Authority (Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten)
LRM	Limburgse Reconversiemaatschappij
nv	naamloze vennootschap
Nuhma	Nutsbedrijven Houdstermaatschappij
PMV	Participatiemaatschappij Vlaanderen
SRI	socially responsible investing
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

BIJLAGE 1:

Samenvatting van de hoorzittingen en gedachtewisselingen

Overzicht hoorzittingen/gedachtewisselingen over het dossier van de Gemeentelijke Holding/Dexia

25 oktober 2011
Hoorzitting met de heer Francis Vermeiren, voorzitter, en de heer Carlos Bourgeois, Dagelijks bestuurder, over het dossier van de Gemeentelijke Holding
(*Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1373/1)

9 november 2011
(Eerste) Hoorzitting met de heer Jean-Luc Dehaene, voorzitter Dexia NV, over het dossier van de Gemeentelijke Holding/Dexia
(*Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1373/2)

23 november 2011
Hoorzitting met de heer Hugo Van Driessche, waarnemer van de Vlaamse overheid bij de Gemeentelijke Holding, over het dossier van de Gemeentelijke Holding
(*Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1373/3)

30 november 2011
Hoorzitting met de heer Axel Miller, gewezen CEO van Dexia over het dossier van de Gemeentelijke Holding/Dexia
(*Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1373/4)

1 december 2011
(Tweede) Hoorzitting met de heer Jean-Luc Dehaene, voorzitter Dexia NV, over het dossier van de Gemeentelijke Holding/Dexia
(*Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1373/5)

8 december 2011
Hoorzitting met de heer Jean-Louis Duplat, gewezen voorzitter van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen, over het dossier van de Gemeentelijke Holding/Dexia
(*Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1373/6)

14 december 2011
Hoorzitting met de heer Luc Coene, gouverneur van de Nationale Bank van België, over het dossier van de Gemeentelijke Holding/Dexia
(*Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1373/7)

15 december 2011
Hoorzitting met de heer Koen Schoors, hoofddocent UGent, over het dossier van de Gemeentelijke Holding/Dexia
(*Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1373/8)

10 januari 2012
Gedachtewisseling met een delegatie van de Vlaamse Regering over het dossier van de Gemeentelijke Holding
(*Parl. St.* Vl. Parl. 2011-12, nr. 1373/9)

Hoorzitting met Francis Vermeiren, voorzitter, en Carlos Bourgeois, dagelijks bestuurder (25 oktober 2011)

Bij het begin van zijn toelichting schetst de heer *Francis Vermeiren* de ontstaansgeschiedenis van de Gemeentelijke Holding. Het Gemeentekrediet werd in 1860 opgericht met als taak steden, gemeenten en (later ook) provincies te financieren. De eerste leners namen vijf percent van het geleende bedrag niet op, dat het beginkapitaal vormde. In 1991 werd het Gemeentekrediet een gewone klassieke bank. In 1996 fuseerde de bank met Crédit Local de France (CLF) tot Dexia en de Gemeentelijke Holding zette (er) de participatie van de Belgische lokale overheden voort. Zelf werd de heer Vermeiren voorzitter van de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding in 1999.

Het succesvolle model van de Dexia Bank bestond erin om het opgehaalde geld op lange termijn uit te lenen aan steden en gemeenten. De strategie van de Gemeentelijke Holding bleef erin bestaan om door middel van participatie in de Dexia Holding, i.e. Dexia NV die leningcapaciteit te waarborgen. Tegelijk vormden de aandelen voor de openbare besturen een bron van inkomsten: op 10 jaar tijd werd voor 2,5 miljard euro aan dividenden uitbetaald. De spreker merkt op dat vanaf het begin het aantal aandelen dat gemeenten kochten, sterk uiteenliep.

Na de kentering in het bankwezen waarvoor 9/11 zorgde, zag de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding in dat diversificatie aangewezen was en de beperking tot aandelen van alleen Dexia NV te risicovol. Omdat de gemeenten hun leningcapaciteit en hun dividenden wilden behouden, mocht de spreiding niet ten koste gaan van de deelname aan Dexia, vult de heer *Carlos Bourgeois* aan. Zij kon dus alleen gefinancierd worden door schulden aan te gaan.

De steden en gemeenten kozen ervoor, merkt de heer *Francis Vermeiren* op, om alleen te investeren in ondernemingen van openbaar nut. Hij noemt hoogspanningsnetbeheerder Elia (via Publi-T), energiebedrijf Electrawinds en de vastgoedbevaks Cofinimmo en Montea. De spreker onderstreept dat de leninglast voor deze investeringen altijd lager heeft gelegen dan de dividenden die ze opbrengen, behalve voor de ASTRID-investering van 56 miljoen euro, waarop door de regering was aangedrongen en waarvan de holding bij de vereffening nog ongeveer 3 miljoen euro verwacht van de Federale Participatiemaatschappij, maar waarvoor nooit rente of dividend is betaald. De discussie over de verdere terugbetaling loopt nog.

Een statutenwijziging in 2001 zette de aandelen van de gemeenten om in 25 percent verhandelbare certificaten in Dexia en 75 percent aandelen in de Gemeentelijke Holding. De heer Vermeiren wijst erop dat slechts enkele gemeenten gebruikmaakten van de nieuwe mogelijkheid om hun aandelen van de hand te doen. De meesten verkozen dividenden te blijven ontvangen van beide. Aan de vooravond van de financiële crisis van 2008 was de aandelenportefeuille van de Gemeentelijke Holding dus wel degelijk gediversifieerd tot 800 miljoen aan activa zonder relatie met Dexia, op een manier die door alle analisten werd gewaardeerd.

Anderzijds had Dexia Bank ondertussen de banken Bank Labouchère, Kempen & Co Merchant Bank en het Amerikaanse Financial Security Assurance (FSA) overgenomen. De Gemeentelijke Holding nam met geleend geld deel aan de bijhorende kapitaalverhoging van 100 miljoen euro, die met gunstige statistieken werd verdedigd. De spreker erkent dat die aankopen slecht zijn uitgedraaid, maar verklaart dat de Gemeentelijke Holding nooit op de hoogte was van de riskante beslissingen die de raad van bestuur van FSA nam met het oog op

snelle winst. Door deze en andere overnames, onder meer die van de nog steeds succesvolle Turkse Denizbank, waarvoor ter waarde van 226 miljoen euro op het kapitaal werd ingeschreven, verwaterde het aandeel van de Gemeentelijke Holding in Dexia van 21 percent bij de stichting tot 15,2 percent.

Op 29 september 2008, na de instorting van het Dexia-aandeel, werd de Gemeentelijke Holding samen met Arcopar en Ethias bij de federale en gewestelijke regeringsleiders en ministers van Financiën geroepen. Er werd beslist om de Dexia bank niet failliet te laten gaan maar te redden met een kapitaalverhoging van 500 miljoen euro aan Belgische zijde. De heer Vermeiren onderstreept dat de regering eiste dat de Gemeentelijke Holding daaraan meedeed. De raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding besliste het geld te lenen, maar kon dat door de kredietcrisis alleen bij Dexia Bank zelf, met onder andere Dexia-aandelen als onderpand. In haar brief van 19 oktober 2011 bevestigt jurist Ann De Roeck van Dexia dat noch de toenmalige Commissie voor het Bank-, Assurantie- en Financiewezen (CBFA), noch aangeschreven advocatenkantoren bezwaar hadden gemaakt.

De bezworen crisis werd helaas gevolgd door een nieuwe, tijdens dewelke het Dexia-aandeel daalt tot 1 euro. Men richt zich noodgedwongen tot de federale en gewestregeringen, die elk voor 400 miljoen euro waarborgen verlenen, op voorwaarde van herkapitalisatie. De Gemeentelijke Holding organiseerde tien informatievergaderingen om de steden en gemeenten te overtuigen daaraan deel te nemen. Een dividend zou alleen uitgekeerd worden met het geld uit de verkoop van bonusaandelen en als de financiële mogelijkheden van de maatschappij het toelieten, verzekert hij. De participatie werd uiteindelijk goedgekeurd door de algemene vergadering van de Gemeentelijke Holding met een ruime meerderheid. De spreker attendeert erop dat het voorgestelde winstpercentage van het dividend (van 13 percent op de kapitaalverhoging) werd vastgelegd op het moment dat het aandeel nog tussen 3 en 4 euro waard was, er nog geen collaterale schade was en nog geen behoefte aan overheidswaarborgen.

Na een aanvankelijke koersstijging, is het aandeel ondertussen onder 1 euro gedoken. Na een gesprek met hem stuurde de gouverneur van de Nationale Bank van België een brief naar de eerste minister om een structurele oplossing voor de Gemeentelijke Holding te bepleiten. Maar het voortduren van de liquiditeit- en vertrouwenscrisis leidde tot de splitsing van Dexia voor die er kon komen.

De heer Vermeiren besluit dat de raad van bestuur geen enkele fout heeft begaan en dat hem geen schuld treft. Onder dezelfde omstandigheden zou hij precies hetzelfde doen.

Dagelijks bestuurder *Carlos Bourgeois* verdedigt de indrukwekkende schuldopbouw van de Gemeentelijke Holding met het argument dat de verhouding tussen de schulden en de activa geruststellend bleef. Eind 2007 bijvoorbeeld bedroegen zij niet meer dan 30 tot 35 percent ervan. Ruim de helft van de schulden zijn aangegaan voor de genoemde kapitaalverhogingen in Dexia. De rest diende voor de diversificatie.

Hij onderstreept dat de Gemeentelijke Holding Dexia altijd van nabij heeft gevolgd maar wijst er tegelijk op dat de wet geïnformeerde bestuurders verplicht tot discretie, omdat alle aandeelhouders van banken en beursgenoteerde bedrijven gelijk behandeld moeten worden. Het is niet altijd gemakkelijk om de afweging te maken tussen de vertrouwelijkheid van inlichtingen en de verdediging van het aandeelhouderschap, maar de spreker denkt niet dat de publieke communicatie van Dexia ooit in tegenspraak was met de mededelingen in de raad

van bestuur. Hij beklemtoont dat de Gemeentelijke Holding tussen 2008 en 2011 alles gedaan heeft om uit de crisis te raken en dat er indicaties waren dat dit zou lukken.

Ook de heer *Francis Vermeiren* heeft geen aanwijzingen dat Dexia de waarheid achtergehouden heeft, al erkent hij dat de raad van bestuur de strategie bespreekt, maar niet altijd zicht heeft op de dagelijkse werking. De Gemeentelijke Holding kreeg dus de juiste informatie, maar hij heeft wel bedenkingen bij de tijdigheid ervan en nog meer bij de vraag hoe goed geïnformeerd de verstrekkers zelf waren. Van dat laatste geeft hij de renteswaps als voorbeeld.

De heer *Carlos Bourgeois* legt vervolgens uit dat om de kredieten die werden aangegaan, goedkoper te maken, gebruikgemaakt werd van call-opties. Dat is geen wilde speculatie, maar een normaal, professioneel instrument voor portefeuillebeheer. De verbintenis om te verkopen aan een behoorlijke prijs levert immers een premie op en bovendien is hij altijd hoger dan die op de uitgiftedag. In het slechtste geval is de waarde ondertussen nog hoger, maar dat zijn opportuniteitskosten en geen financieel-economisch verlies. Bovendien ging het om minimale bedragen: 1 tot 2 miljoen in een portefeuille van meer dan 200 miljoen aandelen. Bij de omgekeerde techniek, de put-opties, heeft de holding systematisch gekozen voor een uitoefenprijs die lager was dan de koers van de dag, verzekert hij.

De heer *Francis Vermeiren* zegt samenvattend dat het hele probleem is gevormd door de verdamping van het Dexia-aandeel als gevolg van de crisis, die hij een exogene toestand noemt. Hij erkent dat de investering van 500 miljoen euro door de Gemeentelijke Holding in de laatste kapitaalverhoging van Dexia vatbaar blijft voor bedenkingen, maar wijst erop dat een faillissement de gemeenten veel meer zou gekost hebben. Hij geeft vandaag wel toe dat men, achteraf bekeken, beter 500 miljoen euro minder had uitgekeerd aan dividenden en dat bedrag in de plaats gebruikt had voor diversificatie. Er kunnen dus wel degelijk lessen getrokken worden.

In een raad van bestuur van een dergelijke instelling moeten volgens hem zowel technici zitten als mensen die onder de mensen staan. Hij verklaart voldoende op de hoogte te zijn geweest van de feiten bij Dexia, zij het niet wat de technische details van het portefeuillebeheer betreft. Daarmee werd men pas geconfronteerd bij het Europese pleidooi voor herstructurering. De spreker is ervan overtuigd dat de heren Dehaene en Mariani de bank hadden kunnen redden op anderhalf jaar tijd, als er geen of een minder erge crisis was geweest, wel te verstaan.

Hij onderstreept dat de voorbije tien jaar bij elke beslissing van de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding vijf regeringscommissarissen aanwezig waren: twee federale, afgevaardigd door Binnenlandse Zaken en Financiën, en drie gewestelijke. Zij verklaarden zich geen enkele keer niet akkoord, stelt hij vast, en voegt er nog aan toe dat de eerste twee zelfs over een vetorecht beschikten op grond van de wet van 1963. Hij vraagt tot slot de commissieleden om zich bij hun oordeel steeds te baseren op de toenmalige kennis en omstandigheden.

Hoorzitting met Jean-Luc Dehaene, voorzitter van de raad van bestuur van Dexia NV (9 november 2011)

De heer *Jean-Luc Dehaene* attendeert op het onderscheid tussen de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding en die van Dexia NV. Van de beslissingen van de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding kan hij alleen maar akte nemen, ook al is de Gemeentelijke Holding een belangrijke aandeelhouder van de (Dexia)groep en klant van de (Dexia)bank. Over het onderscheid tussen de groep/holding Dexia of de bank Dexia bestaan al te vaak misverstanden. De groep is een NV, Dexia NV, die de bank maar ook de niet-strategische activa, de zogeheten legacy-portefeuille, overkoepelt. De goede resultaten van de bank, Dexia Bank, werden getemperd en zelfs tenietgedaan door de scores van het aandeel van de Dexiagroep.

Hij onderstreept dat de gemeenten (via de Gemeentelijke Holding) sinds de beursgang aandeelhouder waren van de Dexia Holding, ook al bleven hun mandatarissen vertegenwoordigd in de raad van bestuur van de Dexia Bank.

Een van de voornaamste motieven voor de fusie van Gemeentekrediet en CLF was dat het Gemeentekrediet op die manier een bestemming kon geven aan de liquide middelen die het verkreeg uit zijn bankactiviteiten. Dat werkte een tijdlang goed, tot Dexia vanaf 2000 en versneld vanaf 2006 ook buiten Frankrijk en België activiteiten begon te ontwikkelen waarvoor het zelf geen fondsen had. Het investeerde in obligatieportefeuilles, startte marktzalen om voor eigen rekening te traden, en waagde zich op de Amerikaanse markt van subprimes. De heer Dehaene wijst erop dat ook die aanpak aanvankelijk enorm lucratief was en dat alle aandeelhouders daarvan ruim hebben geprofiteerd. De kredietcrisis na het faillissement van de Lehman Brothers maakte daar een einde aan.

Zelf kwam hij als voorzitter van de raad van bestuur van de Dexiagroep pas in dienst van Dexia NV nadat de beslissing tot de kapitaalverhoging was genomen, in de overtuiging dat daarmee de grootste problemen opgelost waren. Noch hij, noch Pierre Mariani, die op datzelfde moment als nieuwe CEO aantrad, wisten echter waarop die beslissing gebaseerd was en evenmin of alternatieven waren bekeken. Zij stelden meteen een liquiditeitstekort vast, evenals een gebrek aan interne controle en coördinatie.

De nieuwe bestuurders hebben daarop de marktzalen samengevoegd en radicaal een einde gemaakt aan elke vorm van speculatieve trading voor eigen rekening. De groep werd beter georganiseerd en er kwamen interne controles. Het volledige risicomanagement werd geconsolideerd. Van FSA, dat het grootste risico vormde, werd meteen het deel herverzekeringen verkocht, en na de verstrakking van het herstructureringsplan, ook het moeilijker verkoopbare speculatieve deel met de subprimes. Alle andere activiteiten buiten Europa werden stopgezet. Het genoemde herstructureringsplan werd uitgewerkt door het management, goedgekeurd door de raad van bestuur en in een strengere versie aanvaard door de Europese Commissie begin 2010.

Doel was over een periode van vijf jaar naar een normale banksituatie te evolueren, maar de eurocrisis gooide roet in het eten. Door het wantrouwen viel de interbancaire markt, waar Dexia voor zijn liquiditeitsbehoefte van afhankelijk was, volledig stil. Het effect daarvan werd versterkt door de ratingbureaus vanaf eind 2010. De heer Dehaene onderstreept dat Dexia bij de herstructurering steeds rekening diende te houden met de fragiele kapitaalpositie van de Gemeentelijke Holding, die grotendeels van haar Dexia-aandelen afhankelijk was voor

zowel haar inkomsten als haar ratio om kredieten te verkrijgen. Hij was zich daar als voorzitter sterk bewust van, verzekert hij. Precies daarom heeft hij bij de EU bedongen om toch een dividend uit te keren, zij het niet in cash maar in aandelen. Die noodzaak om dividenden uit te keren, op vraag van de gemeenten, was een van de spanningen in het beheer, maar daarover bestaat geen correspondentie. Tegelijk had Dexia er voordeel bij rekening te houden met de belangen van de Gemeentelijke Holding, die de basis vormde voor de meeste cliënten.

Over de lening van Dexia Bank aan de Gemeentelijke Holding in het kader van de deelname aan de kapitaalverhoging, heeft hij geen bijkomende informatie. Zij werd aangegaan voor zijn aantreden en hij kan alleen bevestigen dat er een gunstig juridisch advies was en dat de Bankcommissie niet afwijzend reageerde. De vraag of de participatie aan de Gemeentelijke Holding werd opgelegd, kan hij niet beantwoorden. Wel heeft hij, zowel in de raad van bestuur en in persoonlijke gesprekken, na de verscherping van de Europese positie ter zake aangedrongen om werk te maken van de afbouw tegen 2014.

Renteswaps evalueert hij niet als speculatief. Zij vormen een normale techniek om de rente-evolutie te verzekeren en hoeven daarom geen voorwerp uit te maken van goedkeuring door de raad van bestuur. Het problematische effect van een daling van de basisrente bij een zeer grote portefeuille met een lange duur, is nog groter zonder swaps. De lange looptijd van de verplichting maakt het in elk geval onmogelijk dat risico zelf te dragen. Het enige alternatief is een veel hoger kapitaal, ongeveer 50 miljard euro meer. Het leeuwendeel van de swaps dateert van voor 2008. Zelf heeft hij wel een beleid gevoerd om hun impact gevoelig te verminderen. Hij heeft er ook voor gezorgd dat de leden van de raad van bestuur toegang kregen tot alle rapporten van het audit- en het specifieke risicocomité.

Het klopt dat hij zijn verwondering heeft geuit over het gebrek aan signalen in de periode voor zijn aantreden, maar die kritiek treft evenzeer de ratingbureaus en de nationale banken. Allicht hebben ze daarna dubbel hun best gedaan om hun geweten te sussen. De spreker betreurt dat Europa, in zijn streven naar een muntunie en banken die voor de hele eurozone werken, niet ook een geschikt toezichtsysteem heeft uitgewerkt. Voorstellen tot oprichting van een Europese bankcommissie werden verworpen door de lidstaten. Helaas is de coördinatie van het feitelijke toezicht te zwak gebleken om als geheel te kunnen functioneren. Toezichthouders concentreren zich sinds de crisis nog meer dan vroeger alleen op de bank waarmee ze te maken hebben.

De spreker bevestigt dat de Europese Commissie geen bad bank wilde, maar zij aanvaardde wel dat een scheiding werd aangebracht tussen de portefeuille van niet-strategische activa en de bankactiviteiten. In Dexia werd daarop een afzonderlijke directie opgericht om de legacy-portefeuille te beheren. In de rapportering is sindsdien ook duidelijk onderscheid gemaakt tussen beide. Over de uitvoering van het structureringsplan, die zelfs sneller verliep dan afgesproken, heeft Dexia vrijwel altijd positieve evaluaties gehad van zowel de Europese Commissie als de toezichthouders.

Wat de raad van bestuur van Dexia NV betreft, heeft de heer Dehaene nooit weet gehad van opmerkingen over zijn samenstelling. Hij bevestigt dat het de delicate zaak van de voorzitter is om niet alleen de belangen van het bedrijf maar ook die van de verschillende aandeelhouders in de gaten te houden. De communautaire verdeling in België liet geen plaatsen vrij voor onafhankelijke bestuurders, voegt hij nog toe. Verder is het waar dat heel wat bestuurders, ook in andere banken, niet vertrouwd zijn met gesofisticeerde producten. De

raad van bestuur vertrouwt daarvoor het management, dat zich baseert op een rating. Zelf hebben de heer Mariani en hijzelf altijd een politiek van grote openheid gevoerd.

Over de periode daarvoor weet hij van de leden van de raad van bestuur dat hun tot op het einde is voorgehouden dat er geen probleem was. Zelf vroegen zij advies aan de consultancyfirma Bain & Company, waardoor zij snel wisten dat Dexia ondertussen een hefboomfonds was geworden. Over het tempo zullen de meningen blijven verschillen, maar er is wel degelijk gesneden in de meest risicovolle onderdelen van de portefeuille vanaf zijn aantreden, besluit de heer Dehaene.

Hoorzitting met Hugo Van Driessche, waarnemer van de Vlaamse Regering bij de Gemeentelijke Holding (23 november 2011)

De heer *Hugo Van Driessche* legt uit dat het toezicht op de Gemeentelijke holding geregeld is door de wet van 1963 betreffende de controle op het Gemeentekrediet, waarvan zij de rechtspersoon voortzet. De federale ministers van Financiën en Binnenlandse Zaken wijzen elk een regeringscommissaris aan, wat bij wet bevestigd werd in 1997, hoewel de voogdij over provincies en gemeenten al in 1980 aan de gewesten was overgedragen.

Op verzoek van de Vlaamse en Waalse regeringen besliste de raad van bestuur van het Gemeentekrediet in 1983 al wel om waarnemers van de bevoegde Vlaamse en Waalse ministers toe te laten. Dezelfde beslissing viel in 1984 ten gunste van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ze werden voor het eerst opgenomen in de statuten van de instelling bij een wijziging in 2002. Een wettelijke of decretale grondslag is er echter nog niet, wat mogelijk verklaart waarom ze ook niet vergoed worden. De spreker onderstreept dat zijn statuut geenszins hetzelfde is als dat van een regeringscommissaris of -afgevaardigde bij Vlaamse holdings als de Milieuholding, Gimvindus of LRM.

De gewestwaarnemers nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen van de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding, en krijgen dezelfde documentatie als de andere leden. De statuten bepalen dat ze de ministers vertegenwoordigen “die de gemeenten en de provincies onder hun bevoegdheid hebben”. In Vlaanderen is dat momenteel de minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur. De heer Van Driessche werd aangewezen in december 2001 door minister Van Grembergen na het ontslag van de vorige titularis. Sindsdien vervulde hij onafgebroken deze functie onder de ministers Keulen en Bourgeois.

De gewestvertegenwoordigers worden ook uitgenodigd voor de vergaderingen van het comité van toezicht bij de Gemeentelijke Holding, dat toezicht uitoefent op de rekeningen en de verrichtingen van de vennootschap. De leden ervan zijn geen bestuurders. Er zijn een drietal vergaderingen per jaar, waarop bijna altijd de commissaris-bedrijfsrevisor aanwezig is. Het rapporteert aan het auditcomité, waarvan de gewestvertegenwoordigers geen deel uitmaken, evenmin als van het strategisch comité en het bezoldiging -en benoemingscomité.

In het Overlegcomité van 18 maart 2009 heeft de federale overheid als haar standpunt meegedeeld dat de wet van 1963 in principe kan worden opgeheven, en dat dus het toezicht op de Gemeentelijke Holding aan de gewesten kan worden toevertrouwd, maar ze heeft daar geen verder gevolg aan gegeven. Wel werd in de loop van 2011 het statuut van de gewestvertegenwoordigers bijgeschaafd op vraag van de gewesten, zonder daarbij afbreuk te doen aan de functie van de federale regeringscommissarissen. De brief die de gewesten

daarover op 18 april 2011 stuurden naar de Gemeentelijke Holding, kwam volgens de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding te laat voor de agenda van de geplande algemene vergadering van 25 mei, maar de raad besliste op 27 april al wel om met onmiddellijke ingang een collegiaal vetorecht toe te kennen.

De spreker legt de procedure uit. De drie vertegenwoordigers kunnen, handelend als college, een beslissing van de raad van bestuur van de Gemeentelijke holding schorsen, door hun beslissing te betekenen binnen de drie werkdagen volgend op de beslissing. De schorsing wordt definitief indien zij bevestigd wordt door een met redenen omklede beslissing gezamenlijk genomen door de drie gewesten, betekend binnen de 15 dagen volgend op de geschorste beslissing. De heer Van Driessche vindt de collegiale schorsing niet simpel en ze werd dan ook geen enkele keer toegepast.

Bij ondertekening op 30 juni 2011 van de laatste waarborgovereenkomst voor 6 maanden door de drie gewesten en de Gemeentelijke Holding, werd als voorwaarde opgenomen dat de Gemeentelijke Holding haar besluitvormingsproces zodanig diende aan te passen dat de uitvoering van elke beslissing, genomen door de raad van bestuur tijdens de looptijd van de garantie, voor een periode van vier werkdagen, de dag van de beslissing inbegrepen wordt opgeschort. Tijdens die periode heeft elke gewestvertegenwoordiger – individueel en niet collegiaal - het recht om schriftelijk een veto te stellen tegen de uitvoering van elke beslissing van de raad van bestuur.

De Gemeentelijke Holding heeft dan vijf werkdagen, te rekenen vanaf de dag van het veto, om aan te geven op basis van een gemotiveerde en schriftelijke verklaring dat zij van oordeel is dat de uitoefening van het veto het vennootschapsbelang en de bestuurdersaansprakelijkheid in het gedrang brengt. Als de gewesten gezamenlijk het veto bekrachtigen binnen 10 werkdagen, zal de raad van bestuur de beslissing niet uitvoeren en herroepen op haar eerstvolgende vergadering. Deze procedure werd evenmin ooit toegepast. Ondertussen raakte de Gemeentelijke Holding in zware stormen en werd beslist tot de vereffening.

Vervolgens wijdt de spreker nog enkele woorden aan de vervulling van zijn opdracht gedurende 10 jaar, waar ook verschillende goede jaren bij waren. Als vertegenwoordiger van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur had hij vooral oog voor de mogelijke weerslag van de beslissingen op de gemeenten. Hij had noch een beslissende noch een controlerende bevoegdheid maar luisterde wel, en vroeg zo nodig toelichtingen, om zijn minister te informeren. De raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding vergaderde een keer per maand, behalve in de zomer. Het laatste paar maanden lag het tempo wel een pak hoger. Zijn persoonlijk aanwezigheidscijfer ligt zeer hoog.

Na elke vergadering bracht hij beknopt verslag uit bij de minister. Tot een dik jaar geleden stelden de minister en zijn kabinet weinig vragen. De grote verhalen uit die periode, zoals de kapitaalverhoging en de waarborgverlening, ressorteren eerder onder Financiën en Begroting dan onder Binnenlands Bestuur. Hij neemt aan dat de contacten dan ook langs die weg zijn verlopen. Andere onderwerpen die ter sprake kwamen op de raad van bestuur zijn de strategische keuze voor diversificatie, het programma voor de commercial papers en de dividenden. Van een formele audit van de risico's heeft hij geen weet.

Vanaf voorjaar 2011 waren de vragen en de instructies van de minister veel frequenter en gerichter. Van toen af pleegde de heer Van Driessche geregeld overleg met zijn kabinet over

het dossier van de Gemeentelijke Holding. Zo werd hem in mei 2011 opgedragen om te zeggen dat een uitkering van dividenden niet aan de orde kon zijn. Hij moest ook meer details verzamelen over het verkoopprogramma. Er zijn nog voorbeelden.

De spreker bevestigt dat hij moest opletten met wat hij bekendmaakte over de besprekingen in de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding. Als motieven schuift hij privacy, de commerciële belangen van de vennootschap en het beroepsgeheim van personen als de bedrijfsrevisor naar voren. Hij besluit dat hij slechts een waarnemer was die informatie vergaarde en aan de minister van Binnenlands Bestuur bezorgde. Hij overlegde niet met de andere gewestwaarnemers, maar dat gebeurde wel op regeringsniveau.

Hoorzitting met Axel Miller, gewezen CEO van Dexia (30 november 2011)

De heer *Axel Miller* stond aan het hoofd van de holding Dexia NV, van 2006 tot zijn ontslag in 2008. Eerder was hij wel als advocaat betrokken bij de vorming ervan in 1996. Zijn stelling is dat het oorspronkelijke businessmodel van de binationale groep, die gericht was op de financiering van lokale overheden, na een aantal jaren is ontspoord. In een eerste fase was er nog sprake van twee vennootschappen, maar zij fuseerden volledig bij de beursgang in 1999, die plaatsvond onder impuls van zijn voorganger Pierre Richard. Hij onderstreept daarbij dat de verantwoordelijkheid voor de financiering voorbehouden was aan de Fransen, van wie de houding bovendien centralistisch en geïntegreerd was, terwijl de Belgen verdeeld waren en daardoor zwakker in de verdediging van hun belangen in de onderhandelingen.

Door de sterke internationalisering waarvoor de Franse ploegen ijverden, daalde het aandeel van de historische activiteiten in Frankrijk en België tot minder dan de helft van de enorm vergrote balans. De nieuwe activiteiten hadden ook steeds minder connecties met de oorspronkelijke. Op het moment dat de heer Miller CEO werd, was de toestand nog steeds bijzonder rooskleurig. Zowel de raad van bestuur als de aandeelhouders, de markten en de toezichthouders waren tevreden. Hoewel er dus geen signalen waren om dringend in te grijpen, zag hij zelf al wel dat de fondsenbehoefte van de groep in de komende 10 jaar de grootste privélener op de Europese markt zou maken, wat geen duurzaam businessmodel is.

Hij heeft daarom met zijn managementteam geprobeerd in de jaren 2006 en 2007 om te evolueren naar een klassiek bancair model, met een betere controle binnen de groep en meer retailactiviteiten, gezien het Belgische deposito-overschot niet volstond voor de financiering. De heer Miller werd bij de uitvoering daarvan geconfronteerd met forse weerstand van het Franse kamp en met de lichtheid van de holdingstructuur. Zowel de raad van bestuur, het Franse management, de aandeelhouders als de toezichthouders Commission Bancaire en CBFA, boden weerstand aan zijn transformatieprogramma Dexia's Next Ambition (DNA), dat de eenheid wilde herstellen door de nv een bancair statuut te geven, de marktzalen samen te brengen onder die koepel en de operationele activiteiten beter te controleren. Pierre Richard, die ondertussen voorzitter van de raad van bestuur was geworden, voerde in de plaats daarvan vanaf het begin een strategie om van Dexia de wereldleider te maken in de financiering van lokale overheden.

Pas in juni 2008 slaagde hij erin het ontslag van het hoofd van de financiering lokale overheden Deletré te verkrijgen, waarna de uitvoering van start ging, tot het faillissement van Lehman Brothers op 15 september de liquiditeitscrisis op gang bracht. Daarmee was het door de Franse poot ontwikkelde model in een klap dood. Omdat Dexia door de aard van de

activiteiten en zijn schaal tot de meest kwetsbaren behoorde, leek hem de beste oplossing om de groep te ontmantelen, de gezonde retailactiviteiten te laten terugkeren naar België en de Fransen hun model dat ze zo graag wilden, te laten voortzetten.

Tegelijk achtte hij een kapitaalverhoging nodig, om meteen de minwaarden bij de verkoop van FSA te kunnen absorberen en om provisies aan te leggen voor de verdere verkoop van minwaarden. De Franse overheid stelde echter zijn ontslag als voorwaarde om daaraan deel te nemen. Hij had dan ook geen keuze. Ondanks het feit dat hij gedurende een half jaar verantwoordelijke personen en instellingen als Jean-Luc Dehaene, Pierre Mariani, ARCO, de Gemeentelijke Holding, SFPI-FIPM, Luc Coene (NBB), de minister van Financiën, Herman Van Rompuy en de onafhankelijke bestuurders in Frankrijk bezocht, werd zijn boodschap over de dood van het bestaande businessmodel (de financiering van langlopende leningen met marktobligaties van steeds kortere duur) en de noodzaak van de splitsing niet gehoord. Hij merkt op dat ook zijn opvolger in het management zich tot in 2011 tegen de splitsing heeft opgesteld en haar niet eens heeft laten bestuderen, hoewel er naast die van hem nog andere oplossingsmogelijkheden waren.

De heer Miller onderstreept dat men het enorme waardeverlies van 2011 had kunnen vermijden als men zijn oplossing had gevolgd. Daarvoor waren drie gelegenheden: de kapitaalverhoging in 2008, de discussie met de Europese Commissie in 2009 en het marktherstel eind 2009, begin 2010. Men heeft echter andere beslissingen genomen. Hij is nooit door de toezichthouders ontboden over zijn voorstel.

De spreker bevestigt wel dat niemand, noch het risicomanagement, noch de toezichthouders, noch de ratingbureaus, had zien aankomen dat er in 2008 zo plots een einde zou komen aan een liquiditeitsmarkt die te allen tijde mogelijkheden biedt om voldoende financiële middelen en reserves te verzamelen. Anderzijds heeft hij nooit begrepen waarom een groep die zich bezighield met het financieren van lokale overheden in Frankrijk en België, zich heeft ingelaten met FSA, de aankoop van Bank Labouchère en Kempen & Company. De heer Miller onderstreept dat hij die slecht voorbereide en uitgevoerde acquisities niet heeft gecreëerd maar proberen op te ruimen. De enige grote aankoop na zijn aantreden in 2006 was die van de onbesproken gebleven Denizbank. Hij is er echter niet in geslaagd om de groep te overtuigen van drastische acties als de verkoop van FSA of de splitsing van de portefeuilles.

De heer Miller erkent dat hij mogelijk niet kordaat genoeg is opgetreden, maar de wanverhoudingen in de groep dateren van voor zijn tijd en bovendien werden de beslissingen genomen door het directiecomité, gebaseerd op adviezen van het risicomanagement. Die zagen geen problemen. Al hun aanbevelingen zijn trouwens gevolgd. Ook de toezichthouders en de ratingbureaus oordeelden gunstig over de modellen. Hij herhaalt dat niemand de instorting van de kredietmarkt had zien aankomen. Hoewel het risicobeheer nog ver van ideaal was, is het onder zijn directie ten goede veranderd. Hij onderstreept dat de risicomanagers in hun model geloofden en de raad van bestuur niet hebben misleid.

Als verklaring voor de weerstand tegen zijn transformatieplan verwijst hij niet naar de aandeelhouders, die weliswaar hoge dividenden wensten, maar daartoe geen druk op hem uitoefenden via de raad van bestuur. Zij werden trouwens bepaald in functie van het netto resultaat. De heer Miller ziet eerder een grond in het politieke akkoord tussen twee staten, waarop de Fransen zich steeds beriepen. Naast speculatie heeft ook deze nationalistische reactie ervoor gezorgd dat beslissingen werden genomen die eerder op machtsverhoudingen dan op goed beheer gericht waren.

Hij onderstreept tot slot dat de toezichthouders op elk moment elk document konden inkijken. Ook het risicomanagement van de groep heeft geregeld contact gehad met de toezichthouders zonder dat de andere managers erbij waren. Het kan dus niet dat er zaken verborgen zijn gehouden. Het probleem is veeleer dat de risico's werden onderschat als operationeel en dat daardoor de aanbevelingen niet kordaat genoeg waren. Maar de crash zelf heeft iedereen verrast.

Hoorzitting met Jean-Luc Dehaene, voorzitter Dexia NV (1 december 2011)

De heer *Jean-Luc Dehaene* wijst erop dat hij voor de periode voor 2008 enkel kan voortgaan op getuigenissen en niet op eigen ervaring. Getuigen verklaarden dat het risicomanagement van het directiecomité herhaaldelijk heeft gewezen op het probleem van de liquiditeit en de risico's van het Dexiamodel, maar die waarschuwingen zouden nooit gemeld zijn aan het auditcomité of de raad van bestuur.

In 2006 is een businessplan voorgesteld aan de raad van bestuur en aan de aandeelhouders dat het model van Dexia met kortetermijnfinanciering voor langetermijnverbintenissen gewoon voortzette. Daarbij komt nog dat de enorme groei van de portefeuille vooral plaatsvond tussen 2006 en 2008. De heer Dehaene kent geen enkel document van voor 2008 waarin een splitsing werd voorgesteld. DNA was een voorstel tot groepscentralisatie. Nadat men had gekozen voor een kapitaalverhoging werd een splitsing zinloos. Daarover kon immers pas gepraat worden nadat de volledige groep erdoor gehaald was. Een CEO die beseft dat het model niet goed is, geen vat heeft op zijn directiecomité en toch aanblijft, neemt zijn verantwoordelijkheid niet, oordeelt de heer Dehaene.

Hij heeft geen weet van een gemeenschappelijk document van de drie toezichthouders. Het document waar de heer Mariani naar verwees in de federale Kamercommissie, is niet officieel van de Franse regulator maar van een Frans lid van de gezamenlijke missie.

De heer Dehaene bevestigt dat Dexia de afbouw van 10 miljard euro per jaar op vraag van de Europese Commissie opgeschroefd heeft naar 15 miljard euro per jaar, maar in praktijk 20 miljard euro per jaar van de hand heeft gedaan. In 2011 is dat tempo dus opgedreven, onder meer door de verkoop van 'financial products'. Hij merkt op dat in 2008 de algemeen geldende opinie was dat overheidsobligaties de veiligste belegging waren voor banken en dat Dexia zich had gespecialiseerd in langetermijnverbintenissen, die moeilijker verhandelbaar zijn.

Anderzijds was zonneklaar voor de analisten, maar ook voor de nieuwe bestuurders, dat FSA het hoofdrisico vormde, hoewel de directie van Dexia, die nochtans in de raad van bestuur van FSA zat, daar tot vlak voor de crisis geen probleem in zag. Op vragen van de raad van bestuur over FSA werd altijd geruststellend geantwoord. De spreker onderscheidt deze overmatige uitbreiding van de obligatieportefeuille van de buitenlandse filialen, die inderdaad in belangrijke mate een Frans opzet waren. Maar zowel in het DNA-project als in het businessplan van 2006 heeft het volledige management de ambitie bevestigd om wereldleider te zijn in de financiering van lokale overheden.

De centralisering van het beleid van de groep op het vlak van liquiditeitsbeheer en risicobeheer was nodig en strookt met het eerdere DNA-plan. Op vraag van de CBFA heeft de

raad van bestuur van Dexia een document opgesteld en goedgekeurd waarin duidelijk staat op welk niveau welke beslissingen worden genomen en welke graad van autonomie mogelijk is voor de verschillende functies.

Hij onderstreept dat het auditcomité altijd zijn rol heeft gespeeld. Voor een overzicht van de missies van de toezichthouders bij de groep en zijn entiteiten verwijst hij naar de heer Mariani. De heer Dehaene merkt op dat hij geen bewijzen vindt van plaatsbezoeken voor 2008. Hij herhaalt verder zijn eerdere opmerkingen over de swaps, de fusering van de marktzalen en de beëindiging van de operaties voor eigen rekening.

Vanaf het begin maakten interbankenoperaties deel uit van het Dexiamodel, maar zij werden een bijzonder aandachtspunt in 2009, hoewel zij toen nog niet uit de hand liepen, want door de verbeterde liquiditeitspositie konden zij tot normale proporties herleid worden. Pas in mei en juni 2011 zouden zij opnieuw pieken. De problemen zijn ontstaan toen een Europese richtlijn beperkingen stelde aan de interbancaire leningen en specifieke regels oplegde voor intergroepleningen. De Dexia Holding is echter geen bank en het bleek evenmin mogelijk haar dat statuut te verlenen. Van een alternatieve fusie van Dexia Bank België en Dexia Holding was hij geen voorstander omdat hij verwachtte dat dit model na de voltooiing van de herstructurering in vraag zou gesteld worden. In afwachting dat de genoemde richtlijn in voege zou treden op 31 december 2012, zou men het probleem volgen maar nog niet scherpstellen. De heer Dehaene wijst erop dat de geleidelijke maar systematische afbouw van de kredietlijnen zowel in het akkoord over de verkoop van de bank aan de staat als in dat over de staatswaarborg is opgenomen. Hij onderstreept dat de Nationale Bank en daarvoor de CBFA altijd perfect op de hoogte werden gehouden van de flux van Dexia Bank naar DCL.

Wat de Belgische belangen betreft, heeft hij nooit andere richtlijnen gekregen, dan te streven naar een geleidelijke evolutie naar voor een bank normale verhoudingen. Zowel de CBFA als de Nationale Bank hebben steeds felicitaties gegeven over de aanpak van de herstructurering. Andere banken hadden de Gemeentelijke Holding misschien strenger behandeld, maar voor Dexia Bank was zij een belangrijke klant. Lange tijd volstonden de Dexia-aandelen als tegenwaarde voor de kredietopeningen, en na hun waardedeling hebben de gewesten zich borg gesteld.

Wat de verhouding tussen Belgen en Fransen betreft, heeft hij weet van spanningen in het directiecomité maar uit de verslagen van de raad van bestuur blijken geen tegenstellingen. Hij benadrukt dat de Fransen zich niet hebben verzet tegen de splitsing, omdat die nooit is voorgesteld. Wel verwierp men effectief de afsplitsing van FSA, wat de kapitaalverhoging noodzakelijk maakte. Achteraf bekeken was dat niet onverstandig, want Dexia had op dat moment een probleem gehad als de kredietopening bij de Amerikaanse Federal Reserve drooggelegd was, wat allicht tot meer staatstussenkomst zou geleid hebben.

De problemen bij de aandeelhouders Gemeentelijke Holding, ARCO en Ethias waren het gevolg van hun afhankelijkheid van de waardering van het aandeel, maar ook van de dividenden die zij nodig hadden, de ene voor de aan de gemeenten beloofde 13 percent, de andere voor de vergoeding van de coöperanten. Men moet bij de beoordeling van de Belgische belangen het onderscheid maken tussen het oogpunt van bank, groep en aandeelhouders, merkt hij op. De heer Miller bekijkt een en ander uitsluitend vanuit de bank. Diens splitsingsvoorstel, dat pas aan de heer Dehaene na zijn aantreden werd voorgelegd (enig document uit de periode voor 2008 is er niet), noemt de spreker te laat en onrealistisch. Er werd immers niet uitgelegd hoe het voorstel van de heer Miller de Franse aandeelhouders

zou overtuigen om de bancaire activiteiten aan België te laten en zelf DCL en FSA te nemen. De creatie van een 'bad bank' was alvast geen formule, want het verlies bij haar verkoop zou geherkapitaliseerd moeten worden. De Belgen hadden de bank kunnen kopen, maar dat zou hen meer geld hebben gekost dan in 2011.

Tot slot verklaart hij niet te weten of de Belgische deelname aan de kapitaalverhoging in 2008 onder druk plaatsvond. Toen de optie van de geleidelijke afbouw was genomen, was er in elk geval geen weg terug. Iedereen was er ook van overtuigd dat zij mogelijk was, want overheidsobligaties werden op dat moment niet als een probleem beschouwd.

Hoorzitting met Jean-Louis Duplat, erevoorzitter CBFA (8 december 2011)

De heer *Jean-Louis Duplat* attendeert er bij het begin van zijn toelichting op dat de Gemeentelijke Holding NV geen gekwalificeerd aandeelhouder van een kredietinstelling is maar van een financiële holding, dus Dexia NV, waarop het toezicht, op grond van artikel 49 van de Bankwet, beperkter is dan het grondige onderzoek dat in het eerste geval vereist is. Toch zou de spreker, mocht hij toezichthouder zijn geweest, vanaf het begin een dergelijke 'fit-and-proper-test' van de gekwalificeerde aandeelhouders hebben uitgevoerd, want volgens hem slaat het artikel ook op de gekwalificeerde aandeelhouders van de moederonderneming van een kredietinstelling.

Artikel 9.3 van de statuten ven de Gemeentelijke Holding bepaalt wat er van het auditcomité verwacht wordt: het waken over de interne controle van de vennootschap door kennisname van de werking van het comité van toezicht en desgevallend sturing; het waarnemen van de dialoog met het comité van toezicht; de voorbereiding van de werkzaamheden met het oog op de besprekingen van de werkzaamheden van het comité van toezicht in de volledige raad van bestuur. Die bepalingen voldoen al jarenlang niet meer aan wat van een hedendaags auditcomité verwacht wordt, zelfs als de onderneming geen kredietinstelling is. Een auditcomité hoort zich bezig te houden met het volgen van de werkzaamheden van de commissarissen; het organiseren van de interne controle alsook het toezicht op de manier waarop die wordt uitgevoerd hetzij door een interne auditor hetzij door een externe auditor die niet de commissaris-revisor mag zijn; het bestuderen van alle voorstellen over de risicoanalyse en de risicoprofielen.

Artikel 9.4 van de statuten bepaalt dat het comité van toezicht het toezicht op de rekeningen en de verrichtingen van de vennootschap uitoefent. De heer Duplat kent geen enkele andere onderneming waar dat toezicht uitgeoefend wordt door de raad van toezicht in de plaats van het auditcomité. Op 27 mei 2009 bestond het comité van toezicht uit niet-bestuurders en daarnaast de twee regeringscommissarissen, voor Financiën Xavier De Cuyper en de afgevaardigden van de drie gewesten, voor Vlaanderen Hugo Van Driessche. Hoewel de taken van dat comité uitvoerig worden beschreven, is de taakverdeling tussen het comité van toezicht en het auditcomité samengesteld uit bestuurders, hoogst merkwaardig in corporate governance. De heer Duplat blijft dus met heel wat vragen zitten. Hoe en door wie is het comité van toezicht samengesteld, door het management, door de raad van bestuur? Hoe lang duurt het mandaat? Hoe rapporteert het comité van toezicht aan de raad van bestuur?

De heer Duplat wijst erop dat artikel 629 van het Wetboek van Vennootschappen strenge voorwaarden koppelt aan het lenen van geld door doelwitvennootschappen aan andere vennootschappen om participaties in die doelwitvennootschappen te verwerven.

Overtredingen worden strafbaar gesteld. Hij is het er niet mee eens dat het onderscheid tussen Dexia Bank en Dexia Holding de strikte toepassing ervan onnodig maakt. De spreker heeft ook ethische bezwaren tegen de constructie, die zwaar weegt op de toekomst van de bank.

Wat het dagelijks bestuur betreft, hanteren de statuten van de Gemeentelijke Holding klassieke, zeer beperkte definities. Op grond van een Cassatiearrest van februari 2009 beslist het dagelijks bestuur alleen over dringende zaken, terwijl het voor alle andere aangelegenheden voortgaat op de beslissingen van de raad van bestuur. De dagelijks bestuurder ontvangt ook de periodieke rapporten van het comité van toezicht. De spreker roept verder de vraag op naar de wisselwerking met de voorzitter van de raad van bestuur.

Dat de verantwoordelijkheid voor het houden van de rekeningen en de opstelling van de jaarrekening door de Gemeentelijke Holding werd toevertrouwd aan een vennootschap van Dexia Groep, met name Fiduciaire Dexia Belgium, noemt hij verbazingwekkend. Commissaris PricewaterhouseCoopers (PwC) heeft in zijn voorzichtige verslag dan weer vooral opgesomd waarvoor hij niet verantwoordelijk kan gesteld worden. Interne controle, presentatie van de jaarrekening en bepaling van de waarderingsregels komen volgens PwC de raad van bestuur toe. Bij de kapitaalverhoging van 2008 was CBFA de enige toezichthouder, het gedeelde toezicht van de Nationale Bank en FSMA is van latere datum. Hij bevestigt dat de beslissing tot deelname en de leningconstructie goedgekeurd zijn door de raad van bestuur.

Uit de jaarrekeningen van de Gemeentelijke Holding blijkt dat de laatste drie exploitaitiejaren negatief afgesloten zijn. De heer Duplat legt uit dat commissarissen na twee opeenvolgende jaren met een negatief resultaat door artikel 138 van het Wetboek van Vennootschappen verplicht worden de raad van bestuur schriftelijk attent te maken op het risico dat de continuïteit van de onderneming in het gedrang komt. Verder vraagt het genoemde artikel dat het bestuursorgaan daarover beraadslaagt. Welnu, dat was het geval in 2008 en 2009. De spreker herinnert eraan dat sinds de wetsherziening van 2010 de staat zelf de controle kan overnemen over een kredietinstelling in moeilijkheden, ingeval de aandeelhouders zelf niet tot herkapitalisatie in staat zijn. Hijzelf zou in dit geval gezegd hebben dat de financiële draagkracht van de gekwalificeerde aandeelhouder ontoereikend was voor dat laatste. Hij wijst nogmaals op het beperktere toezicht waaraan financiële holdings onderworpen zijn.

Van een langlopende investering moet elk jaar geëvalueerd worden of de aankoopwaarde geldig blijft. Hij neemt in de jaarverslagen een immense reeks knipperlichten waar, die de aandacht van de raad van bestuur hadden moeten trekken, en noemt daarbij in het bijzonder de verplichtingen op korte termijn. Hij merkt op dat elke onderneming ook wettelijk verplicht is op 30 juni een tussentijdse staat aan de raad van bestuur voor te leggen. Of dat bij de Gemeentelijke Holding gebeurd is, kan hij echter niet zeggen.

Normale aandeelhouders – in een familiebedrijf of op de beurs – zouden levensgrote vragen hebben gesteld. Hij hoopt dan ook dat in de processen-verbaal van de algemene vergadering van de Gemeentelijke Holding over de jaarrekeningen zal blijken dat er wel degelijk kritische vragen waren, maar vreest het tegendeel. Hij geeft als voorbeeld het beloofde dividend terwijl men tegelijk een jaar met zwaar bijkomend verlies afsluit. Een dergelijk ontwerp van jaarrekening zou hij als bestuurder nooit goedgekeurd hebben. Ook een waardering op lange termijn kan alleen behouden worden op basis van een redelijke en objectieve kans. Waren er in dit geval stukken en documenten ter staving? Heeft Dexia de Gemeentelijke Holding volledig geïnformeerd over wat nog te wachten stond? Hebben aandeelhouders en bestuurders voldoende kritische vragen gesteld?

Wat de vertegenwoordiging van de Gemeentelijke Holding in de raad van bestuur van Dexia NV betreft, merkt hij op dat het voordrachtrecht wordt uitgeoefend door de raad van bestuur, waarna de benoeming gebeurt door de algemene vergadering van aandeelhouders. Het houdt geen steek dat de bestuurders van de Gemeentelijke Holding in de raad van bestuur van Dexia daar zouden zitting hebben op persoonlijke titel, zij hebben integendeel de plicht om hun eigen raad van bestuur in te lichten over wat beslist is en van belang voor de waardering van een aanzienlijke participatie. De spreker is zich wel bewust van de vrees voor het misbruik van bevoorrechte informatie. Voorwaarde is dan ook een volledig vertrouwen in de discretie van de bestuurders.

Hij besluit dat de heer Vermeiren voor zichzelf kon beslissen om informatie uit de raad van bestuur van Dexia NV niet door te spelen, maar alleen op voorwaarde dat hij gewettigde redenen had dat er misbruik zou van gemaakt worden. Bovendien mag dat niet te vaak gebeuren, want dan wordt de band van de deelnemingsverhouding verbroken, die wordt gedefinieerd in artikel 13 van het Wetboek van Vennootschappen.

Hoorzitting met Luc Coene, gouverneur van de Nationale Bank van België (14 december 2011)

De heer *Luc Coene*, gouverneur van de Nationale Bank van België, legt uit dat het Dexiadossier vanaf april 2011, toen de bank het prudentiële toezicht overnam, wekelijks aan bod kwam op de vergaderingen van het directiecomité. Op 24 mei 2011 kwam, naast andere mogelijke problemen en oplossingen, de eventuele kapitaalverhoging van Dexia ter sprake. Omdat werd vastgesteld dat sommige aandeelhouders daar problemen mee zouden kunnen hebben, werd beslist de voor hen verantwoordelijke overheden aan te schrijven.

In de brief, die op 26 mei 2011 werd verstuurd naar de eerste minister en de minister van Financiën (en een kopie naar de ministers-presidenten), wordt de aandacht gevestigd op de bijzonder zwakke financiële situatie van de Gemeentelijke Holding. Redenen zijn de totaal onrealistische waardering van de Dexia-aandelen, de schulden ten belope van 68 percent van het balanstotaal, en de afsluiting van het boekjaar met een verlies van 17 miljoen euro. Bovendien zijn de vooruitzichten somber gezien de volkomen afhankelijkheid van inkomsten uit de Dexiaparticipatie. Met zijn brief wilde het directiecomité de overheden aanzetten tot het nemen van beslissingen met het oog op aanzuivering.

Dat de Gemeentelijke Holding uiteindelijk deelnam aan de kapitaalverhoging met van Dexia geleend geld, was in België niet in strijd met de letter van de wetgeving. Maar het is geen gezond principe en daarom werd al in maart 2011 door het Comité voor Systeemrisico's beslist om de leningen vanaf 2012 eerst geleidelijk maar na 3 jaar helemaal af te trekken van het eigen vermogen en op die manier de ondernemingen te stimuleren naar echt in de plaats van geleend kapitaal over te gaan.

De gouverneur bevestigt dat de precaire financiën van de Gemeentelijke Holding hebben gewogen. Immers, aangezien aandeelhouders erop uit zijn verliezen te beperken, konden de portefeuilles niet worden afgebouwd aan de snelheid die nodig was. Bij de herkapitalisatie hebben de Fransen de grootste inspanning geleverd, waardoor hun aandeel in de Dexiaholding is gestegen. De andere aandeelhouders zijn, om te verregaande verwatering te voorkomen, uiteindelijk ook voor een stuk meegegaan. Het federale niveau oordeelde op dat moment dat

de gewesten, als voogdijoverheid van de gemeenten, zijn rol in de waarborg moesten overnemen. Die verschuivingen hebben volgens de spreker echter geen invloed gehad op het verdere verloop.

Anderzijds heeft de zwakte van de Belgische aandeelhouders volgens hem wel gewogen op de krachtsverhoudingen in de raad van bestuur. In juni-juli 2011 werden verschillende scenario's onderzocht om die situatie recht te trekken, maar de splitsing kwam pas in september 2011 opnieuw op tafel. De Nationale Bank wees daarbij op haar eerdere bezwaren en voegde eraan toe dat het voor een toekomstig gezonde bank niet aangewezen was om opnieuw de Gemeentelijke Holding en ARCO op te nemen als zwakke aandeelhouders, dit keer van Dexia Bank België. Het scenario werd dan ook niet aanvaard door de federale regering, maar voor de gewestelijke gold dat bezwaar niet. Over het splitsingsplan van Miller uit 2008 of eerder heeft hij nooit iets gehoord.

De Gemeentelijke Holding is wettelijk aan geen enkel prudentieel toezicht onderworpen. Van de Gemeentelijke Holding als referentieaandeelhouder kan de toezichthouder alleen de financiële soliditeit controleren via officieel beschikbare gegevens. Dat is ook gebeurd, onderstreept hij, vandaar de brief. Daarnaast werd in maart de toekomstige aftrek van de lening bij de berekening van het eigen vermogen opgelegd. Die druk werd vanwege de reeds moeilijke situatie op de financiële markten wel over 3 jaar gespreid.

Omdat het hoofdkwartier van de internationale groep Dexia hier was, was België 'home supervisor' of hoofdtoezichthouder. Met de 'host supervisors' uit de landen met filialen is deze verenigd in een college, dat geregeld vergadert en informatie uitwisselt over de stand van zaken. Daarnaast is de Franse toezichthouder verantwoordelijk voor alles wat in de Franse bank en haar filialen gebeurt. De Belgische is dat voor de Belgische bank, en voor het geconsolideerde toezicht, al is dat laatste gezien de holdingstructuur beperkter dan bij een bank. Bij de samenwerking worden verslagen uitgewisseld, resultaten gedeeld en afspraken gemaakt over wie wat bekijkt. Op het vlak van overleg is er in de hele voorbije periode geen probleem geweest.

De groep Dexia installeerde een centraal liquiditeitsbeheer in de Belgische bank, vanwaar liquide middelen naar deelentiteiten werden gestuurd. Dat was ook zo bij Fortis en ING. België is namelijk een land met een spaaroverschot. Veel financiële instellingen hebben meer deposito's dan ze hier kunnen gebruiken. DCL hing af van dat surplus omdat het voor zijn leningen aan Franse lokale besturen geen eigen depositobasis had. Dat was ook een van de bouwstenen van de fusie. De heer Coene noemt dit een normale gang van zaken en herinnert zich niet ooit over wegvloeien te hebben gesproken.

Hij verklaart dat de heer Vermeiren hem één keer heeft bezocht, en wel op 26 mei 2011, maar die datum is puur toeval. Hij heeft hem toen gezegd dat de Nationale Bank niets kon doen en dat hij zich tot de regeringen moest wenden, waaraan de bank een brief gestuurd had. Hij heeft hem ook gewezen over de negatieve weerslag op Dexia van persartikels over problemen bij de Gemeentelijke Holding. Op de beleggingen van de holding en haar vaardigheden heeft hij geen zicht en hij doet er daarom geen uitspraken over. Het toezicht over die instelling is aan het federale parlement. Tot slot bevestigt hij dat aandeelhouders die alleen in dividenden geïnteresseerd zijn, moeten gemeden worden, zeker bij financiële instellingen. Zij moeten immers in geval van nood kunnen bijdragen aan het dekken van de verliezen.

Hoorzitting met Koen Schoors, hoofddocent vakgroep Algemene Economie UGent (15 december 2011)

Volgens professor *Koen Schoors* blijkt duidelijk uit het Dexiadossier dat de verantwoordelijkheid van het oude management verpletterend is. Het heeft op zeer korte tijd de balans opgeblazen tot meer dan 500 miljard euro, waarvan op het moment dat het fout ging 265 miljard euro gefinancierd was met interbancair krediet, een klein beetje met kapitaal en de rest met deposito's. Eigenlijk was Dexia daardoor een hefboomfonds dat in de plaats van kapitaal met deposito's werkte. Het genoemde management kocht daartoe voor 200 miljard euro activa die niets te zien hadden met de kerntaak van Dexia. Het nam risico's met renteswaps, die het heel lang verborgen hield. Hij gewaagt van een proeve van bewezen onbekwaamheid.

De professor schreef al in april 2009 dat het veel beter zou zijn om de splitsing van de Dexiagroep voor te bereiden. Ook na het aantreden van Dehaene en Mariani bleef de bank immers veel te afhankelijk van de interbancaire markt en van swaps. Maar men koos ervoor om alles samen te houden, terwijl men in de plaats van het Belgische gedeelte beter de Dexiaholding verantwoordelijk had gemaakt voor de thesaurie, zoals in Europa gebruikelijk is. Dat is een gemiste kans. Het risico van een lage Duitse rente, waaraan men zich met de swaps blootstelde, werd gesignaleerd in de auditrapporten, waardoor de corporate governance dus op de hoogte moet geweest zijn, maar het werd nooit openlijk besproken in de raad van bestuur, die op dit punt heeft gefaald.

De Gemeentelijke Holding was voor de gemeenten een passief orgaan dat ze niet mee wilden besturen maar alleen gebruikten om hun aandelen in Dexia te beheren en er dividenden voor te ontvangen. Aanvankelijk was ze zeer sterk gekapitaliseerd en dus gezond. In de periode van 8 jaar voor het fout ging, zijn echter op verschillende momenten Dexia-aandelen verkocht, waarvan de opbrengst werd uitgekeerd aan steden en gemeenten, die haar dus eigenlijk gebruikten als geldautomaat. Ze zijn daardoor mee verantwoordelijk voor de dekapitalisatie, al erkent de spreker dat niemand daar toen graten in zag.

Dat de Gemeentelijke Holding geld leende bij Dexia Bank om deel te nemen aan de kapitaalverhoging van Dexia NV, noemt hij zeer discutabel. Met deze papieren oplossing heeft men, in tegenstelling tot landen als Ierland en Zwitserland, niet onmiddellijk de pijn aanvaard maar uitgesteld. Probleem daarbij is niet zozeer de omvang van de lening, als wel het toedekken van de realiteit ten aanzien van spaarders en aandeelhouders. Bij het verlopen van een deel van de garanties van de gewestelijke overheden, heeft men de gemeenten in ruil voor cash 13 percent dividend beloofd op aandelen in een failliete bank. Professor Schoors heeft toen al publiek verklaard dat het een zeer zware fout was om daarin te geloven. Beter ware geweest om meteen te vereffenen, of te kapitaliseren tegen nul procent intrest. Ook 13 percent op nul is immers nul. De roadshow had nooit mogen plaatsvinden.

Het riskante businessmodel stelde Dexia bloot aan het gevaar dat de kortetermijnrente heel snel kon stijgen, terwijl men op lange termijn had uitgeleend. Met de swaps dekt men zich daartegen in, maar zij leggen wel op dat men bij een bepaalde rentedaling liquiditeit moet storten bij de tegenpartij, de zogeheten 'collateral'. Men is dat geld kwijt tot de vervaldag, die vele jaren later kan zijn, terwijl men nota bene al een liquiditeitsprobleem heeft. Hij weet niet of de raad van bestuur op de hoogte was, het is in elk geval nooit besproken, maar het risico komt wel terug in de verslagen van het auditcomité.

De redding van 2008 beoordeelt de professor als halfslachtig. Men heeft door te kiezen voor de zachte pijn en de afbouw te vertragen in de plaats van te versnellen, de zaak erger gemaakt. Als men veel vroeger activa met verlies had verkocht, had men inderdaad geen winst gemaakt of dividenden kunnen uitkeren, maar was men nu wel van een groter stuk van het probleem af geweest. De professor denkt wel dat de drie aandeelhouders Gemeentelijke Holding, ARCO en Ethias door de overheid onder druk zijn gezet om deel te nemen aan de kapitaalverhoging, die goed had kunnen aflopen trouwens, als de eurocrisis zich niet had voorgedaan en de Duitse rente zou gaan stijgen zijn. Die crisis kwam er echter wel, en ook toen bleef men helaas onderhandelen op de zachte manier.

De enorme schaal van de interbancaire financiering in de afgelopen periode noemt de spreker uitzonderlijk in Europa. Alleen al die van Fortis en Dexia bedroeg ten tijde van het faillissement van de Lehman Brothers meer dan het Belgische bbp. Dat is onwaarschijnlijk gevaarlijk. De toezichthouder had dat moeten zien. De spreker weet niet of die over de wettelijke mogelijkheden beschikte om zelf in te grijpen, maar hij had minstens een vermanende brief kunnen richten aan de betrokkenen.

Het oorspronkelijke businessmodel van de fusiegroep was logisch, gezien het Belgische spaaroverschot. Maar men is te ver gegaan en heeft zichzelf zodanig opgeblazen dat er integendeel een spaartekort ontstond, waarvoor men bij andere banken moest gaan lenen. Het ging dan zoals gezegd ook nog om activiteiten die niets met de corebusiness te maken hadden. Men heeft in feite met weinig kapitaal zeer veel risico genomen. Daarbij komt dat de multinationaal actieve groep alleen onder nationale supervisie stond, die bovendien politieke banden had. Gevolg is een zeer zachte relatie tussen supervisor en gesuperviseerde. Hij onderstreept dat de CBFA de opbouw van de hefboomfondsbanken geen halt heeft toegeroepen. In de jaren voor de crisis is de commissie een of misschien twee keer per jaar langs geweest bij Dexia, weet de professor.

Professor Schoors besluit dat constructies als de Gemeentelijke Holding hun tijd hebben gehad en ongeschikt zijn voor het bestuur van dergelijke belangen. Hij pleit ervoor om goed na te denken over hun corporate governance en de mogelijke alternatieven. De supervisor heeft gefaald in het waarschuwen en voorbereiden van zijn eigen mensen. De overheid moet goed nadenken over wie ze afvaardigt om haar stem te zijn. Het moet gaan om onafhankelijke mensen met de nodige kennis. De aansturing van de vertegenwoordigers heeft tot nu toe ontbroken.

In verband met het legale monopolie van de ratingbureaus, dat een neerwaartse spiraal heeft gecreëerd, beveelt hij een scheiding van rating en consulting aan. Er zijn volgens hem kleinere en beter gekapitaliseerde banken nodig, maar hij beseft dat zelfs de regels van Basel III niet waterdicht zijn.

Gedachtewisseling met een delegatie van de Vlaamse Regering (10 januari 2012)

Minister-president *Kris Peeters* schetst achtereenvolgens de relatie van zijn regering met de Gemeentelijke Holding, Dexia Bank en Dexia Holding. In de eerste onderscheidt hij twee fasen in de vorm die haar betrokkenheid aanneemt. In 2008-2009 wordt het dossier behandeld door de ministerkern, waartoe ook de minister van Begroting behoort. De tweede fase begint op 27 mei 2011, wanneer een ministerieel comité bestaande uit de minister-president, de viceministers-presidenten, de minister van Begroting en de minister van Stedenbeleid wordt

opgericht, en eindigt met de beslissing van de federale regering in de week van 3 tot 9 oktober 2011 om Dexia Bank België uit Dexia Holding te lichten door de minnelijke aankoop van alle aandelen door de federale staat, waarop de overheden, ook de Vlaamse, de gevolgen van deze beslissing afhandelen.

De minister-president herinnert eraan dat tot oktober 2008 de enige Vlaamse regeringsinvloed in de Gemeentelijke Holding een waarnemer in de raad van bestuur was, die getrouw rapporteert aan de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, een regeling op grond van de federale wet van 16 april 1963. Die situatie is overigens niet uniek en bestaat is er bijvoorbeeld ook in bepaalde gewestgrensoverschrijdende intercommunales. Bovendien hecht de Vlaamse Regering sterk aan de gemeentelijke autonomie.

De eerste crisis wordt aangepakt met een kapitaalverhoging van Dexia Holding, waaraan de Gemeentelijke Holding deelneemt. Dagelijks bestuurder Carlos Bourgeois informeert het Vlaams Gewest daarover in een brief van 6 oktober 2008. Op 29 oktober 2008 vraagt hij de Vlaamse Regering om daarbij waarborg te verlenen, wat die na advies door Petercam, toestaat ter waarde van 200 miljoen euro. Het decretale kader wordt geleverd door het decreet van 5 december 2008 houdende de derde aanpassing van de begroting 2008, en de uitvoering door het interministeriële besluit van 15 januari 2009. Vanaf dat moment volgt het Vlaams Gewest de Gemeentelijke Holding dus als waarborgverstrekker

Vervolgens bespreekt hij de relatie van de Vlaamse overheid met Dexia Bank België, die steeds een klant-leverancierkarakter had. Dexia Bank België is een belangrijke inschrijver op overheidsopdrachten in de financiële sfeer, die ze soms maar niet altijd binnenhaalt. Ze is kassier voor de ministeries maar niet voor de agentschappen.

Met Dexia Holding onderhield de Vlaamse overheid dan weer geen relatie, tot 30 september 2008. Op maandagavond 29 september 2008 vraagt de federale overheid aan de Vlaamse overheid om een beperkt aantal aandelen in de Dexia Holding te kopen en zo bij te dragen tot de verankering van Dexia Bank België als systeembank, ook voor de openbare sector in het land. De Vlaamse Regering bekrachtigt dat op 30 september 2008. De aandelen worden betaald met middelen van het Toekomstfonds. De spreker onderstreept dat de regio's uitsluitend informeel betrokken zijn in de discussies met de Europese Commissie over het herstructureringsplan voor de Dexia Holding.

In het genoemde regeringsbesluit tekent de Vlaamse Regering voor 500 miljoen euro in op de nieuwe, beursgenoteerde aandelen van Dexia. De uitgifteprijs is 9,9 euro, het gemiddelde van de slotkoersen van de laatste 30 dagen. Op die manier wordt de Vlaamse overheid voor 2,85 percent eigenaar van Dexia. Ook de federale, Waalse en Brusselse regeringen tekenen in, voor respectievelijk 1 miljard, 350 miljoen en 150 miljoen euro. Daarnaast brengen de Belgische vaste aandeelhouders van Dexia 1 miljard euro samen: de Gemeentelijke Holding 500 miljoen euro, Arcofin 350 miljoen en Ethias 150 miljoen. De Franse Staat en CDC brengen respectievelijk 1 en 2 miljard euro in. De Luxemburgse Staat stort 376 miljoen euro in Dexia BIL.

De minister-president geeft een overzicht van de aandeelhouderstructuur die daarvan het resultaat is. De Franse aandeelhouders hebben 26,3 percent van de aandelen: CDC stijgt van 11,9 percent naar 19,3 percent, de Franse Staat heeft 5,7 percent en CNP daalt van 2,0 percent naar 1,3 percent. De Belgische aandeelhouders hebben 44,4 percent van de aandelen, verdeeld over ARCO, de Gemeentelijke Holding, Ethias en de Belgische overheden. Die laatste zijn

goed voor 11,4 percent, waarvan de helft voor de federale overheid en de andere voor de drie regio's, waarvan Vlaanderen 2,85 percent bezit. De formeel controlerende aandeelhouders zijn het Franse CDC, de Gemeentelijke Holding, ARCO en Ethias, samen goed voor 52,2 percent. De 'free float' bedraagt na de operatie 29,3 percent.

Dexia heeft de kapitaalinjectie van 6,376 miljard euro nodig door de crisis van de financiële markten, de kapitaalbehoeften en de verminderde liquiditeit waaronder alle banken te lijden hebben. Een krachtig signaal is volgens de Belgische banktoezichthouders vereist om het vertrouwen te herstellen. De gewestregeringen wordt gevraagd om deel te nemen in deze herkapitalisatieverrichting omdat de lokale besturen waarover zij de voogdij hebben, belanghebbenden zijn in het belangrijkste metier van Dexia, de financiering van de besturen. Daarnaast is de Belgische retailpoot van groot belang voor de Vlaamse, Brusselse en Waalse spaarders, omdat er meer dan 22 miljard euro spaartegoeden uitstaan.

De Vlaamse ministers Van Mechelen, Vandenbroucke en Vanackere krijgen de mondelinge toezegging dat FSA, dat het belangrijkste risico vormt, zo nel mogelijk verkocht wordt. De conclusie van een onderzoek door Petercam en Baker & MckKenzie is echter dat een structurele aanpak bemoeilijkt wordt door de paritaire samenstelling van de raad van bestuur van de Dexia Holding, waar een blokkering tot verdere ratingverlaging en dus nog hogere kapitaalbehoeften kan leiden.

Op 29 oktober 2008 vraagt de Gemeentelijke Holding formeel tijdelijke ondersteuning voor haar deelname in de kapitaalverhoging van Dexia Holding. Zij financiert die immers met drie leningen van 100 miljoen euro met een looptijd van respectievelijk 3, 4 en 5 jaar en een back-upkredietlijn van 200 miljoen euro. De federale overheid vindt op grond van de staatshervorming maar tegen de wet van 1963 in dat de gewesten verantwoordelijk zijn, maar die zien de Gemeentelijke Holding als gemeenschappelijke zorg van gewesten en federatie, te meer daar zij nooit betrokken zijn bij de beslissing tot kapitaalverhoging. De minister-president benadrukt dat zijn regering verschillende keren heeft aangedrongen tijdens vergaderingen van het Overlegcomité om de vertegenwoordiging van de gewesten in de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding aan te passen.

De waarborg die de Vlaamse Regering verleende aan de Gemeentelijke Holding, werd schriftelijk aan de Europese Commissie meegedeeld. In het ministerieel besluit van 15 januari 2009 wordt hij bovendien aan voorwaarden gebonden, met name dat geen dividend wordt uitgekeerd, dat ook de andere gewesten een waarborg toekennen, en dat hij vergoed wordt. In die periode worden waarborgen overigens algemeen beschouwd als een budgetvriendelijke manier om bedrijven door de crisis te helpen. In het voorjaar wordt de gewestwaarborg aangevuld door een federale. Een interfederale werkgroep Gemeentelijke Holding wordt opgericht.

Vervolgens onderstreept de minister-president dat over de kapitaalverhoging van eind september 2009 werd beslist door de organen van de Gemeentelijke Holding zelf. De Vlaamse Regering was daar niet bij betrokken. Hij begrijpt evenwel dat het geringe verschil met het Publigasalternatief de voorkeur deed uitgaan naar een rechtstreekse operatie, waar ook de VVSG zeer neutraal over rapporteerde. Door de ingreep kan de overheidswaarborg vanaf 30 september 2009 dalen tot 125 miljoen en halverwege 2010 tot 62,5 miljoen euro. Die waarborg wordt eind december 2010 wel verlengd voor 6 maanden, omdat de federale regering van lopende zaken geen verlenging van haar waarborg kon toekennen.

De minister-president vat samen dat de Vlaamse Regering zich van bij de eerste problemen van Dexia ingeschreven heeft in de strategie van de federale overheid om de Belgische verankering van de belangrijke Belgische bank Dexia als onderdeel van de Dexia Holding te verzekeren door de verzwakte Belgische aandeelhouders, onder andere de Gemeentelijke Holding en Ethias, te versterken en ook door rechtstreeks te participeren. De analyse was dat niet alleen de Gemeentelijke Holding sterk afhankelijk was van Dexia voor zowel de koers van het aandeel als het dividend, maar dat tegelijk Dexia Holding een ineenstorting van de Gemeentelijke Holding niet zou overleven zonder de vervanging door een andere meer stabiele aandeelhouder. Niemand was echter geïnteresseerd in dit aandeel van 14 percent, zelfs niet aan de toenmalige beurskoersen. Bovendien kon de Gemeentelijke Holding zich niet ontdoen van haar Dexiaparticipatie aan de beurskoers, want dan was ze niet meer in staat de schulden terug te betalen. De marktwaarde van het aandeel bleef immers fors onder de boekwaarde.

Daarop overloopt minister-president Peeters de gebeurtenissen van 2011. Na harde gesprekken met de ministerkern beslist de algemene vergadering van de Gemeentelijke Holding op 25 mei 2011 om de eventuele uitbetaling van een dividend over het boekjaar 2010 op te schorten tot het einde van het jaar. In een brief die de dag daarna gedateerd is, dringt de gouverneur van de Nationale Bank er bij de overheden op aan de financiële soliditeit van de Gemeentelijke Holding als referentieaandeelhouder van Dexia te herstellen. Nog een dag later vindt een vergadering plaats tussen de federale premier, federaal minister Reynders en de ministers-presidenten. Daarin wordt de indruk gewekt dat het de Gemeentelijke Holding is die een probleem vormt voor de toekomst van Dexia Groep. Wel neemt de federale overheid de illiquide participatie in de nv ASTRID over, wat zij bevestigt in een brief op 30 mei 2011.

Op 1 juni 2011 vraagt voorzitter Vermeiren de volledige gewestwaarborg op te trekken van 125 miljoen tot 250 miljoen euro. De Vlaamse Regering vraagt aan de zakenbank Leonardo en het advocatenkantoor Laga om erop toe te zien dat het management zijn verplichtingen verbonden aan de waarborgen nakomt. Uiteindelijk wordt het bedrag fors opgetrokken tot 450 miljoen euro, op voorwaarde van een correcte vergoeding en een versnelde afbouw van de schuldgraad. De keuze voor een progressieve vergoeding is bedoeld om dat de verkoop van activa te stimuleren. Maar de evolutie van de financiële markten in Europa gedurende de zomer, de impact ervan op Dexia Groep en de keuzes gemaakt door de raad van bestuur van die laatste om activa fors onder de boekwaarde te verkopen aan derden, zorgen ervoor dat een stijging van de waarde van het Dexia-aandeel tot een niveau dat de Gemeentelijke Holding zou laten overleven, niet meer kan gegarandeerd worden.

De Vlaamse Regering levert in september 2011 nog een belangrijke bijdrage aan het boven water houden van de Gemeentelijke Holding. Op 20 september accepteren de gewestregeringen haar voorstel van 6-puntenprogramma. Daarin verklaren de gewesten zich bereid verantwoordelijkheid te nemen voor de Gemeentelijke Holding met als doel een betere verankering van Dexia Bank België inclusief de verzekeringen. Het is aan de federale overheid en de Franse overheid om verder garant te staan voor de funding door Dexia Holding. De gewesten wensen volledig betrokken te worden in de herstructureringsgesprekken, onder meer met de Europese Commissie. Slechts op dit voorwaarden kunnen ze verdere financiële inspanningen leveren. Dit standpunt wordt ook aan de federale overheid overgemaakt.

Maar het plan van de gewesten voor de hervorming van de groep (splitsing in drie delen) wordt afgedaan als interessant maar te laat. In de plaats kiest de federale regering voor de

nationalisatie van Dexia Bank België. Daarnaast heeft ze omvangrijke verbintenissen opgenomen voor het verstrekken van waarborgen aan de funding van Dexia Holding. Voor de aandeelhouders van de Dexia-restholding en hun investeringen is dit desastreus. Op dat moment heeft het Vlaams Gewest geen enkele reden meer om de Gemeentelijke Holding te ondersteunen en heeft het zijn verliezen genomen. Alleen kon de Vlaamse overheid niets doen. Ze is erin geslaagd één lijn uit te werken met de andere gewesten maar is niet om de federale overheid ervan te overtuigen. Die zit immers in een krachtsverhouding met de Franse staat, die andere belangen heeft, besluit hij.

De minister-president voegt er nog aan toe dat hij vandaag, als hij opnieuw kon beginnen, alleen nog systeembank Dexia zou steunen en niet de Dexia Holding. Hij neemt de verantwoordelijkheid voor alle beslissingen die zijn regering nam, maar wijst erop dat zij niet over alle informatie beschikte. Het is trouwens niet zeker dat alle informatie die ondertussen wel beschikbaar is, bijvoorbeeld in de media, klopt. Zijn regering heeft wel degelijk gereageerd op de dividendpolitiek en hij betreurt dat de gouverneur van de Nationale Bank zijn brief pas na de algemene vergadering van 25 mei 2011 liet aankomen. Hij erkent tot slot dat men te laat is begonnen de krachten te bundelen. Zelf was de Vlaamse overheid met haar 2,85 percent een te kleine speler.

Minister *Philippe Muyters* preciseert dat het progressieve tarief van de waarborgpremie opliep van 1,25 percent op de eerste schijf van 175 miljoen euro tot 4 percent op de volgende. De schuldopvolging of ‘asset liability management’ noemt hij een verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur.

Minister *Geert Bourgeois* bevestigt dat de Vlaamse Regering als haar enige mogelijke strategie om de systeembank te behouden, om de Gemeentelijke Holding te ondersteunen als referentieaandeelhouder van Dexia. Hij vraagt de commissie om niet alleen vragen te stellen bij de rol van de gewestwaarnemer maar ook bij die van de bestuurder die de Gemeentelijke Holding vertegenwoordigde in Dexia.

Bij zijn aantreden als minister trof hij een enorme schuldpositie aan bij Dexia, die verdedigd werd met het argument van de diversificatie, maar waarvan de opbrengst niet werd aangewend om de schuld af te bouwen maar om dividenden aan de gemeenten uit te keren. Op het moment dat de Dexia-aandelen onder een kritisch punt daalden, zat men met een groot probleem omdat zij het onderpand voor het krediet vormden. Na de maatregelen van de eerste regering-Peeters ging de koers weer even omhoog, maar de precaire schuldsituatie bleef onveranderd. De huidige regering had nooit manoeuvreerruimte om te reageren op de verslagen. Het enige wat ze kon doen bij een nieuwe achteruitgang, is vragen aan de Gemeentelijke Holding om de uitbetaling van dividenden minstens uit te stellen tot men ze kon verantwoorden, en de schuldpositie die ze zelf gecreëerd had, af te bouwen door activa te verkopen. Hoe het zover is kunnen komen, moet men dan ook in de eerste plaats aan de bestuurders van de Gemeentelijke Holding vragen.

Vervolgens wijst ook hij op het anachronisme van de wettelijke controleregeling. De gewesten zijn immers al jaar en dag bevoegd voor de lokale besturen, maar de Gemeentelijke Holding bleef als opvolger van het Gemeentekrediet onder de federale wet van 1963 vallen. Die situatie staat op gespannen voet met artikel 195 §3 van het Gemeentedecreet, dat gemeenten verbiedt over te gaan tot de oprichting van, deel te nemen aan en vertegenwoordigd te zijn in rechtspersonen die niet belast zijn met taken van gemeentelijk belang, tenzij daar een wettelijke of decretale basis voor is. De Gemeentelijke Holding viel

met andere woorden onder een uitzonderingsbepaling, net zoals de deelname aan rechtspersonen die actief zijn in energieproductie, -vervoer of -distributie. Volgens de minister is ondertussen elk parlementslid het ermee eens dat dergelijke incompatibiliteit met het Gemeentedecreet niet langer houdbaar is.

De gewestwaarnemer is destijds nog aangesteld door Vlaams minister Van Grembergen, maar pas deze regering is zich echt gaan bemoeien met onder meer het dividendbeleid en de schuldpositie, ook al was zij evenmin als haar voorgangers de toezichthoudende voogdijoverheid. Uiteindelijk hebben de drie gewesten samen een soort vetorecht verworven, dat werd goedgekeurd op de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding van 27 april 2011. Dat was ook nodig als de Vlaamse Regering wilde kunnen optreden ingeval aan haar voorwaarden voor de waarborgen, met name niet-afbouw van het kapitaal, afbouw van de schulden en niet-uitkering van dividenden, niet werd voldaan.

De minister onderstreept dat hij de grootst mogelijke openheid aan de dag heeft gelegd bij de terbeschikkingstelling van de verslagen van de gewestwaarnemer, maar hij heeft wel rekening moeten houden met wat onder de wettelijke geheimhouding valt. De eerste verslagen heeft hij niet kunnen bezorgen omdat zij zich bij zijn voorganger Keulen bevinden, maar hij vernam wel van de waarnemer dat de rapportering in die periode op dezelfde manier verliep en dat de contacten met de minister en zijn kabinet uiterst sporadisch waren.

Over de kapitaalverhoging bij de Gemeentelijke Holding, die zelf weer het gevolg was van haar deelname aan die van Dexia, oordeelt hij dat steden en gemeenten over een vrije wil beschikken en de minister niet nodig hebben om ontradend op te treden. Het behoort tot de gemeentelijke autonomie om al dan niet op dergelijke voorstellen in te gaan.

In juni 2010 begon een nieuwe fase toen de federale overheid haar waarborg niet verlengde en de gewestelijke die van haar verminderde en bovendien en voor het eerst voorwaarden formuleerde. Vanaf die datum eindigt de rapportering van de waarnemer bij de Gemeentelijke Holding met het verzoek om instructies, die ook allemaal effectief in de verslagen van de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding zijn terug te vinden. De minister onderstreept dat de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding tot bijna op het einde volhoudt – zoals in de verslaggeving door de waarnemer bevestigd wordt – dat er geen kas- of liquiditeitsproblemen zijn.

Wat de conclusies voor de gemeentelijke participaties betreft, wil de minister niet over één nacht ijs gaan. Er is immers een alternatief nodig, bijvoorbeeld in de energiesector, maar de mogelijkheden van de regering in bezuinigingstijden zijn beperkt. Privatisering is een optie, maar die is niet genomen door de regering. Hij verwacht ook dat extern advies nodig is, al komt dat voor de Gemeentelijke Holding te laat. De principiële toezegging van de federale overheid over de opheffing van de wet van 1963 werd nooit uitgevoerd.

Gebruikte afkortingen

ASTRID	All-round Semi-cellular Trunking Radio communication system with Integrated Dispatching
BIL	Banque Internationale à Luxembourg
CBFA	Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen
CDC	Caisse des Dépôts et Consignations
CEO	chief executive officer
CLF	Crédit Local de France
CSRSFI	Comité voor Systeemrisico's en Systeemrelevante Financiële Instellingen
DCL	Dexia Crédit Local
DNA	Dexia's Next Ambition
EU	Europese Unie
FPIM	Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij
FSA	Financial Security Assurance
FSMA	Financial Services and Markets Authority
LRM	Limburgse Reconversiemaatschappij
NBB	Nationale Bank van België
NV	naamloze vennootschap
SA	société anonyme
SFPI	Société Fédérale de Participations et d'Investissement
UGent	universiteit Gent
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

BIJLAGE 2:

Voorstellen van de fracties

CD&V

Ontwerp voorstel van resolutie n.a.v. hoorzittingen i.v.m. Gemeentelijke holding en Dexia

Voorstel van resolutie

van de heren E. Van Rompuy,
betreffende de gebeurtenissen bij de Gemeentelijke holding en Dexia

Toelichting

Het Vlaams Parlement,

-gelet op ondermeer de gebeurtenissen bij de Gemeentelijke holding en Dexia

-overwegende dat:

-
- het belangrijk is om m.b.t. instellingen met een wezenlijke impact op de samenleving een Vlaamse verankering te behouden, heeft de Vlaamse regering gehoor gegeven aan de oproep om in te springen in 2008 bij Dexia;

- ondanks decretale bepalingen de Vlaamse gemeenten een belangrijke rol spelen of speelden in de economie via hun participaties in het bank- en financiewezen (Dexia (eertijds Gemeentekrediet), Ethias), de productie, transport en distributie van elektriciteit en gas, de kabel (TV), de productie, distributie en zuivering van water, ICT … De Gemeentelijke Holding was via haar diversificatiepolitiek uitgegroeid tot een multifunctionele holding met ook belangrijke participaties buiten de financiële sector.

- wettelijk gesproken de federale overheid via een regeringscommissaris toezicht diende te houden op de Gemeentelijke Holding en de gewesten slechts over waarnemers beschikten in de raad van bestuur zonder specifieke rechten en verantwoordelijkheden. Dit was nefast voor een efficiënt toezicht en strookte niet meer met de ontwikkelingen in de bevoegdheidsverdeling binnen België

- investeren in bedrijven geen opdracht voor de Vlaamse gemeenten is maar gemeenten kunnen wel een nuttige rol spelen in de verankering en verzekering van de nutsvoorzieningen die ten behoeve van de inwoners noodzakelijk zijn

- het aanbieden van financiële producten aan de bevolking niet behoort tot het takenpakket van de Vlaamse gemeenten

- gemeenten geen rol hebben te spelen in de energieproductie op zich; daarom zijn nieuwe of grotere participaties in de grootschalige energieproductie niet aangewezen;

-vraagt de Vlaamse Regering:

1 - om voor publieke participaties vanuit risico-oogpunt strengere kapitaalsvereisten te doen gelden. Financiële technieken zoals het streven naar een vanuit rendementsoogpunt optimale verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen of diversificatie als risicomitigerende optie kunnen in een private marktcontext nuttig zijn, maar worden beter niet als uitgangspunt gebruikt voor participaties van publieke overheden.

2 - om er voor te zorgen als de Vlaamse overheid financiële instellingen te hulp snelt met belangrijke bedragen, dat er tegelijk afspraken gemaakt worden over het bestuur en via bestuurders daadwerkelijk toezicht en inzicht te bekomen op en in de vennootschap

3 - zulke investeringen bij voorrang gebeuren in werkmaatschappijen actief in Vlaanderen eerder dan in overkoepelende holdings

4 - artikel 180 van de federale programmawet op te heffen en te vervangen door een specifieke Vlaamse regelgeving waarin voorzien wordt dat de lokale besturen een rol kunnen spelen in de distributie van nutsvoorzieningen zoals energie en water en waarin ook effectieve toezichtmechanismen zowel vanuit de deelnemende gemeenten als vanuit de Vlaamse voogdij worden ontwikkeld

5 - er op toe te zien dat intercommunales en bedrijven waarin Vlaamse gemeenten actief zijn de regels opgenomen in Vlaamse decreten dienen te volgen; het is niet toelaatbaar dat Vlaamse gemeenten participeren in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die de Vlaamse regels niet volgen

6 - met betrekking tot haar regeringscommissarissen duidelijk vast te leggen welke verwachtingen inzake rapportering en invulling van de opdracht worden gesteld en die de invulling op te volgen

Groen

Commissie Algemeen Beleid
30 april 2012

1. Controle door toezichthouder:

1.1. De Gemeentelijke Holding was gekwalificeerd aandeelhouder van een financiële holding. Op grond van het laatste element voert de toezichthouder een beperkter onderzoek dan bij gekwalificeerde aandeelhouders van kredietinstellingen. Artikel 49 van de Bankwet stelt dat de met de kredietinstelling verbonden ondernemingen en dochtervennootschappen onder het uitgebreide toezicht vallen. Met andere woorden de toezichthouder moet artikel 49 van de Bankwet breder interpreteren en dus moet het toezicht ook gebeuren bij de gekwalificeerde aandeelhouders van de moederonderneming van een kredietinstelling.

2. Interne controle en organisatie binnen de Gemeentelijke Holding

2.1. Een auditcomité is belangrijk orgaan voor de goede werking van de raad van bestuur. De bepalingen over het auditcomité in de statuten van de Gemeentelijke Holding voldoen niet om het auditcomité een wezenlijke rol te laten spelen. Het auditcomité kon op die wijze onvoldoende bijdragen aan de controle op de financiële rapportering, de betrouwbaarheid van de financiële informatie en de risicobeheersing.

2.2. Binnen de Gemeentelijke Holding werd een aantal taken, dat normaal gezien wordt vervuld door het auditcomité statutair toegewezen aan het comité van toezicht. Dit is dubieus. Het is onduidelijk waarom werd gekozen voor deze manier van werken.

2.3. De statuten van de Gemeentelijke Holding hanteren klassieke, zeer beperkte definities. Het dagelijks bestuur beslist alleen over dringende zaken. Voor alle andere aangelegenheden gaat het dagelijks bestuur voort op de beslissingen van de raad van bestuur (J.L. Duplat)

2.4. De jaarrekeningen van de Gemeentelijke Holding waren meerdere jaren na elkaar negatief. Toch heeft de raad van bestuur niet expliciet vergaderd over dit gegeven en over de continuïteit van de onderneming.

De raad van bestuur en de leiding van de Gemeentelijke Holding hebben nagelaten om de regels van 'good governance' in te passen in de statuten van de Gemeentelijke Holding. Op deze wijze werd de financiële rapportering en de risicobeheersing gehypothekeerd. Het is onbegrijpelijk dat de bestuurders van de Gemeentelijke Holding hier geen aanpassingen hebben doorgevoerd of opmerkingen over hebben geformuleerd.

3. Beleid van de Gemeentelijke Holding: kapitaalsverhoging Dexia, de carrouselconstructie en andere beleidskeuzes

3.1. De constructie waarbij de Gemeentelijke Holding deelnam aan de kapitaalverhoging van Dexia en dit deed met van Dexia geleend geld is laakbaar. De heer Duplat heeft er op gewezen dat het Wetboek van Vennootschappen voorwaarden koppelt aan het lenen van geld door doelwitvennootschappen aan andere vennootschappen om participaties in die doelwitvennootschappen te verwerven.

3.2. Deelname aan de kapitaalsverhoging en de bijhorende lening zorgden er voor dat de 'schuld' vanaf dan een blijvende zorg werd voor de Gemeentelijke Holding. In september 2008 stelde de gedelegeerde bestuurder dat "wat de schuld betreft heeft de Gemeentelijke Holding de grenzen bereikt, zoniet overschreden." De Gemeentelijke Holding kon later enkel overleven via waarborgen verstrekt door de overheid.

3.3. De moeilijke positie van de Gemeentelijke Holding die duidelijk wordt met en door de carrouselconstructie zou moeten geleid hebben tot de verkoop van activa. Zeker de positie in Dexia was te zwaar en de verkoop van Dexia-aandelen was aangewezen. Maar uiteindelijk gebeurt weinig.

3.4. Problematisch is zeker ook, dat de nadelen en bedreigingen van deze constructie onvoldoende duidelijk werden gemaakt ten aanzien van stake- en shareholders.

3.5. De bestuurders hebben in deze hun rol niet opgenomen. Uit de notulen van de raad van bestuur blijkt dat deze beslissing al te snel en met onvoldoende kritische zin werd genomen.

De carrousselconstructie is in alle opzichten een laakbare praktijk. De druk om mee te stappen in de kapitaalsverhoging van Dexia was wel heel erg groot en er was weinig of geen tijd voor overleg of controle. De verantwoordelijkheid van de volledige raad van bestuur is groot in deze. Samen en individueel hebben alle leden van de raad van bestuur hier een zware fout gemaakt.

3.6. Het is opvallend hoe de Gemeentelijke Holding zich, ver weg van de oorspronkelijke opdracht, waagde aan allerlei risicobeleggingen en financieringsinstrumenten. Dit past niet bij de bestaansreden van de Gemeentelijke Holding.

Het lijkt er op dat de Gemeentelijke Holding al te gretig een 'speler' wilde zijn op risicovolle financiële markten. Bij de raad van bestuur was er te weinig tegengewicht voor de promotors van deze pistes.

4. Verhouding met Dexia

4.1. De bestuurders van de Gemeentelijke Holding in de raad van bestuur van Dexia hebben nagelaten om de eigen raad van bestuur in te lichten over wat is beslist in de raad van bestuur van Dexia en over wat van belang is voor de waardering van de participatie. Zij hadden moeten opmerken en waarschuwen voor het feit dat de aard van Dexia heel erg wijzigde en dat Dexia een heel erg risicovolle koers ging varen.

4.2. Algemeen was er een zeer groot vertrouwen met betrekking tot het herstel van Dexia. Uit de notulen van de raad van bestuur blijkt dat tot op het laatste moment het 'geloof' er was dat Dexia zich zou herstellen. Het is onbegrijpelijk dat de leiding van de Gemeentelijke Holding geen rekening hield met de erg kwetsbare positie van Dexia, die overigens kon vastgesteld worden op basis van publiek consulteerbare cijfers. Er was absoluut een te groot vertrouwen in Dexia. De Gemeentelijke Holding had de Dexiaparticipatie sneller moeten afbouwen.

Er was een te groot vertrouwen in Dexia. De bestuurders van de Gemeentelijke Holding in de raad van bestuur van Dexia hebben nagelaten om de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding in te lichten. Zij hebben daardoor een zeer zware verantwoordelijkheid voor het débacle bij de Gemeentelijke Holding.

5. Rol van de bestuurders en de aandeelhouders

5.1. Uit de notulen van de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding blijkt dat de bestuurders hun rol als bestuurder niet of in onvoldoende mate opnamen. Heel veel belangrijke beslissingen werden genomen zonder kritische toetsing of zelfs vraagstelling door de bestuurders.

5.2. Het is onbegrijpelijk en laakbaar dat de bestuurders er mee hebben ingestemd om de gemeenten, die zij vertegenwoordigen, gedurende 10 jaar een dividend van 13% te beloven op aandelen van een failliete bank (dixit prof. Schoors).

5.3. De bestuurders hebben algemeen weinig kritische zin aan de dag gelegd voor het investeringsbeleid van de Gemeentelijke Holding en voor het risicoprofiel. De risicovolle positie die de Gemeentelijke Holding innam door blijvend zwaar in te zetten op Dexia-aandelen werd amper in vraag gesteld. Een regelmatige evaluatie van de totale Dexiaparticipatie was noodzakelijk. Dit gebeurde niet. De bestuurders stonden ook toe dat er met de erg risicovolle callopties werd gewerkt.
De heer Duplat merkte terecht op dat er in de jaarverslagen van de Gemeentelijke Holding een immense reeks knipperlichten waren, die de aandacht hadden moeten trekken van de bestuurders.

5.4. Niet enkel de bestuurders maar ook de aandeelhouders hebben in de voorbije jaren onvoldoende hun verantwoordelijkheid opgenomen ten aanzien van het beleid van de Gemeentelijke Holding. De Gemeentelijke Holding was voor hen blijkbaar enkel een vehikel dat ze gebruikten om hun aandelen in Dexia te beheren (lees dividenden incasseren).

De kwaliteit van het bestuur is van cruciaal belang voor een onderneming. De competenties en de betrokkenheid van de bestuurders zijn dan ook fundamenteel. Uit de notulen van de raad van bestuur blijkt dat de bestuurders algemeen hun verantwoordelijkheid tegenover de aandeelhouders niet hebben opgenomen. Zij hebben een zeer zware verantwoordelijkheid in het falen van de Gemeentelijke Holding.

6. Informatie naar Vlaamse regering

(6) **6.1. Het is duidelijk dat het informatiedoorstroming vanuit de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding naar de Vlaamse regering onvoldoende ernstig werd genomen. De rapportering door de waarnemer van de Vlaamse regering had een formeel karakter maar het lijkt er op dat er op geen enkel moment fundamentele beoordelingen van de situatie van de Gemeentelijke Holding gebeurden.**

Het statuut van waarnemer heeft zijn beperkingen. Toch moet het de bedoeling zijn dat informatiedoorstroming kwalitatief hoogstaand is. Het is de verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlans Bestuur en van de waarnemer om er voor te zorgen dat er duidelijke afspraken en voldoende overlegmomenten zijn om de minister een correct zicht te bieden op de toestand van de Gemeentelijke Holding.

LDD

De fractie van LDD is van oordeel dat volgende aanbevelingen/lessen kunnen getrokken worden:

1. - Geen risicovolle beleggingen/activiteiten van overheden/overheidsinstellingen/overheidsholding die zelf of waarvan de deelnemende leden met belastingsgeld gefinancierd worden

2. - Geen financiële waarborgen door de Vlaamse overheid aan financiële instellingen (banken, verzzekeraars, holdings) zonder vetorecht/stemrecht van de vertegenwoordiger van de Vlaamse overheid

3. - Assessement van de vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid m.b.t. financiële kennis

NV-A

2012-04-25 bijdrage N-VA VVR Gemeentelijke Holding

De bedoeling van de hoorzittingen in de commissie algemeen beleid was het achterhalen van de gebeurtenissen die konden leiden tot de onvermijdelijke vereffening van de Gemeentelijke Holding. Onlosmakelijk daarmee verbonden moest ook worden nagegaan wat er is misgelopen bij Dexia. Daarbij werd er in de eerste plaats gestreefd om de gebeurtenissen in dit dossier van de laatste weken, maanden en jaren op een rijtje te zetten en minder om verantwoordelijkheden aan te duiden.

Die gebeurtenissen en verantwoordelijkheden kunnen in grote lijnen worden onderverdeeld in twee delen. Het eerste deel omhelst de reeks gebeurtenissen die er toe leidden dat Dexia stilzwijgend werd omgevormd tot een hefboomfonds. Over deze periode blijven nog heel wat vragen onbeantwoord. De vraag naar verantwoordelijkheden moet hier in het groter geheel worden bekeken van de financiële crisis. Daarbij kan vooral de vraag worden gesteld in welke mate men individueel verantwoordelijk is als men werkt in een omgeving waar een sfeer van collectieve grootheidswaanzin heerst.

Het tweede deel is het geheel van handelingen waarbij de overheid en toezichthouder ingrepen om de vallende dominostenen van een systeemcrisis te stoppen. Over de ingrepen van de Vlaamse overheid is klaarheid geschapen bij de gedachtewisseling met een delegatie van de Vlaamse Regering. Terwijl de werkzaamheden van de Dexia-commissie in het federaal parlement op dit gebied nog heel wat onduidelijkheden laten bestaan.

Vanuit de N-VA-fractie worden volgende beleidsaanbevelingen voorgesteld.

→ Er moet naar gestreefd worden om overheden en overheidsinstellingen niet langer te laten participeren als aandeelhouder in ondernemingen met een commerciële activiteit. Dit kan alleen indien het gaat om het vervullen van een beleidsopdracht, zoals bijvoorbeeld pmv, of voor het ondersteunen van een systemische onderneming in het geval van crisissituaties. Hieraan worden verder nog voorwaarden gekoppeld.

Het beleid bij de Gemeentelijke Holding heeft meer dan voldoende aangetoond dat, in dit geval, lokale overheden zich te veel lieten leiden door het vooruitzicht van opbrengsten. Uit de hoorzitting werd door experts aangetoond dat een dividendgedreven raad van bestuur te veel op korte termijn bestuurt en daardoor het voortbestaan op lange termijn in gevaar heeft gebracht. De diversificatiepolitiek van de Gemeentelijke Holding die werd gefinancierd met schulden terwijl nog hoge dividenden werden uitgekeerd aan de aandeelhouders is daar een stuitend voorbeeld van. Ook Arco leek zich aan deze foute ingesteldheid te bezondigen als aandeelhouder van Dexia Holding.

Zoals Koen Schoors bevestigde had de roadshow van de Gemeentelijke Holding nooit mogen plaats vinden. Het vooruitzicht van een dividend van 13% was misleidend. Een overheid is zelf verantwoordelijk voor een correcte begroting. Zij mag daarvoor niet rekenen op per definitie onzekere inkomsten uit beleggingen.

Ook Coene bevestigde dat aandeelhouders die alleen op dividend gericht zijn moeten worden gemeden. Door hun politieke aard slaat dit zonder meer op de verschillende overheden. Aandeelhouders moeten immers in geval van nood ook kunnen bijdragen aan het dekken van verliezen, dat is inherent aan het aandeelhouderschap. Voor overheden stelt dit grote problemen.

Het was uiteindelijk de Vlaamse regering die een einde maakte aan de dolgedraaide dividendenpolitiek van de Gemeentelijke Holding. Hierin zit nogmaals het bewijs dat de aandeelhouders van de Gemeentelijke Holding, namelijk de gemeenten, de holding zagen als geldautomaat en zich in deze niet opstelden als verantwoordelijke aandeelhouders. Acht jaar voor het fout liep werden trouwens reeds aandelen van de Dexia Holding verkocht. De opbrengsten werden evenwel uitgekeerd aan steden en gemeenten. Hiermee zijn zij medeverantwoordelijk voor de dekapitalisatie van de Gemeentelijke Holding. Indien dat mogelijk is in het kader van de vereffening van de Gemeentelijke Holding kan er dan ook geen kwijting zijn voor de leden van de raad van bestuur.

(2) → Net zoals overheden niet zouden mogen participeren in commerciële ondernemingen, horen ook politici, in die hoedanigheid, niet thuis in raden van bestuur van commerciële ondernemingen. In hun hoedanigheid van privé-persoon of beroepsmatig is daar uiteraard geen probleem mee. Politici mogen, in die hoedanigheid, enkel lid zijn van een raad van bestuur als het gaat om ondernemingen die een opdracht van algemeen nut vervullen.

De historische groei van de Dexia Holding zorgde voor enkele anomalieën in de structuren van de holding. Zo verklaarde Dehaene dat de gemeenten (via de Gemeentelijke Holding) sinds de beursgang aandeelhouder waren van de Dexia Holding, ook al bleven hun mandatarissen vertegenwoordigd in de raad van bestuur van Dexia Bank België.

Alhoewel dit zeker niet als algemene regel mag worden gesteld is tijdens de hoorzitting veelvuldig gebleken dat er vragen kunnen worden gesteld bij de controlerende taak die de raad van bestuur zou moeten uitoefenen. Naast de dividend-gedreven ingesteldheid is hier ongetwijfeld ook een gebrek aan expertise schuld aan.

In de aanbevelingen van de federale Dexia commissie staat dat er een onverenigbaarheid moet worden ingevoerd tussen het mandaat van bestuurder van een systeemrelevante bankinstelling en het mandaat van volksvertegenwoordiger, medewerker van een kabinet of van een strategische cel, gewezen politicus die sinds minder dan één jaar de actieve politiek heeft verlaten.

Voor de N-VA fractie moet dit op twee vlakken worden uitgebreid. Dit zou moeten gelden voor elk verkozen mandaat en ook voor gekwalificeerde aandeelhouders van systeemrelevante ondernemingen.

Ook de leden van de algemene vergadering van de Gemeentelijke Holding hebben zich niet als verantwoordelijke aandeelhouders opgesteld. Zij lieten zich te veel leiden door het vooruitzicht van dividenden en reageerden niet op de slechte signalen. Vanuit de algemene vergadering werden maar zeer weinig kritische stemmen geuit.

(3) → Aan de federale overheid moet worden gevraagd om wetgevende initiatieven te nemen om de zogenaamde carrousel leningen onmogelijk te maken.

De constructie die werd opgezet waarbij de Gemeentelijke Holding geld leende van Dexia Bank België om een kapitaalsverhoging te doen bij Dexia Holding was juridisch dan wel sluitend, maar getuigt van zeer slecht bestuur. In andere Europese landen is het niet alleen verboden om te lenen bij de zelfde juridische entiteit van wie men de aandelen wil inkopen, maar is dat uitgebreid naar het groter geheel van de holdingstructuur.

(4) → De toezichthouders hebben zonder meer gefaald.

In de eerste plaats hadden zij vroeger moeten detecteren dat Dexia zich omvormde tot een hefboomfonds. Dehaene stelde zelf dat hij bij zijn aankomst dit snel inzag. Er waren volgens hem 13 marktzalen waar men los van elkaar kon traden voor eigen rekening, zonder van elkaar af te weten, waarbij het meer dan een jaar duurde om een overzicht te krijgen van de posities van de groep. Dat roept de vraag op waarop de toezichthouder zich baseerde om te stellen dat er geen vuiltje aan de lucht was bij Dexia. Maar ook het toezicht op de Gemeentelijke Holding faalde. De Gemeentelijke Holding was een gekwalificeerde aandeelhouder van de Dexia Holding. Volgens Duplat moesten zij ook in die hoedanigheid onderzocht worden. Er moet dringend verder werk worden gemaakt van een Europees toezicht.

(5) → De hoorzittingen hebben duidelijk aangetoond dat er een probleem van informatie-doorstroming is binnen de entiteiten van een holding. De juridische omkadering hiervan is allerminst duidelijk.

De grootste vraagtekens werden gesteld bij de positie van de voorzitter van de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding die in die hoedanigheid ook deel uitmaakte van de raad van bestuur van de Dexia Holding. Het is onduidelijk wat de marge is waarbinnen informatie moet doorstromen naar de raad van bestuur van de aandeelhouder.

In de aanbevelingen van de federale Dexia-commissie wordt gesteld dat de toezichthouder erop moet toezien dat die informatiedoorstroming tussen de entiteiten van een groep te allen tijde vlot en kwaliteitsvol moet verlopen. Maar er kunnen heel wat vragen worden gesteld bij de juridische invulling hiervan en de praktische uitvoerbaarheid. Het aandeelhouderschap binnen een groep verloopt niet altijd volgens een 100% verdeling.

(6) → Een overheid mag belastinggeld enkel gebruiken voor het redden van systemische ondernemingen. Hetzij door participatie, hetzij door garanties. Om dat te doen moet aan enkele voorwaarden worden voldaan:

- zij moet een volwaardige inbreng hebben in de raad van bestuur en niet enkel een waarnemersrol
- daarvoor worden experten aangesteld die reeds hun sporen verdienden in de betreffende sector
- er moeten beperkingen worden gesteld aan speculatieve activiteiten gedurende de periode dat de overheid participeert of garandeert
- er moeten beperkingen worden gesteld aan overdreven remuneratie van het management en de raad van bestuur zoals reeds in een resolutie van het Vlaams Parlement gesteld

(7) → Overheden moeten sneller op de hoogte worden gebracht van mogelijk problemen bij systemische instellingen.

Vanaf april 2011 was de federale regering op de hoogte van het hopeloze karakter van de situatie bij de Dexia Holding. Maar op dat moment was het al te laat. Het is overduidelijk dat er na die periode ook bij de grootste aandeelhouders (Gemeentelijke Holding en ARCO) stappen ter voorbereiding van een de facto faling werden gezet. Het intentionele karakter van deze stappen dient tegen het licht te worden gehouden van het algemeen belang. Of met

andere woorden: de vraag moet worden gesteld of de beslissingen die werden genomen, ingegeven werden door een zekere vorm van voorkennis en of ze werden genomen in het algemeen belang of met het oog op de nodige zelfbescherming. Deze periode bij beide aandeelhouders moet aan een nader onderzoek worden onderworpen.

Vlaams Parlement

open vld

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN VAN DE OPEN VLD-FRACTIE IN HET VLAAMS PARLEMENT NAAR AANLEIDING VAN DE HOORZITTINGEN INZAKE HET DOSSIER VAN DE GEMEENTELIJKE HOLDING

ALGEMEEN

Tussen 25 oktober 2011 en 10 januari 2012 werden in de Verenigde Commissies voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting en voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme hoorzittingen of gedachtewisselingen georganiseerd over het dossier van de Gemeentelijke Holding. Via deze hoorzittingen heeft het Vlaams Parlement zicht gekregen op het beheer en het beleid van de Gemeentelijke Holding en de relatie met de Dexia Bank en Holding.

Volgens de Open Vld-fractie was de dividendgedrevenheid van de Gemeentelijke Holding in tegenstrijd met de lange termijnbelangen van de Dexia Holding. Als collectief beheerder van de aandelenportefeuille van gemeenten en steden in de Dexia Holding heeft het beleid van de Gemeentelijke Holding uitgevoerd wat haar eigen vennoten van haar verwachtten, met name dividenden ontvangen voor hun aandelen in Dexia (op 10 jaar tijd werd voor 2,5 miljard dividenden uitbetaald). Deze structurele tegenstrijdigheid van belangen verklaart voor een deel de dekapitalisatie van Dexia NV. Met andere woorden was de dividendgedrevenheid van de Gemeentelijke Holding nefast voor Dexia NV, maar was zij niet de verklaring voor de neergang van de Gemeentelijke Holding an sich.

Deze verklaring dient eerder gezocht te worden in de beslissing van de Gemeentelijke Holding om haar activa te gaan diversifiëren. Deze logische keuze, gegeven de tot op dat moment quasi exclusieve link met Dexia, werd gefinancierd met leningen en uitdrukkelijk niet door de verkoop van Dexia-aandelen. Ook in deze werd het beleid van de Gemeentelijke Holding gestuurd door haar vennoten die hun positie in Dexia niet wilden zien afnemen. Zolang het Dexia-aandeel een relatief normale beurswaarde bleef behouden, was het toegenomen vreemd vermogen niet problematisch voor de Holding. Maar de niet verwachte financiële crisis in het algemeen en de implosie van het Dexia-aandeel in het bijzonder

draaide de situatie volledig om, waardoor de schuldsituatie van de Gemeentelijke Holding ondraaglijk werd.

De hoorzittingen laten geen eenduidig antwoord toe op de vraag of het beleggingsbeleid in het midden van de jaren 2000 al of niet onverantwoord risicovol was, gelet op de in die periode gangbare financiële praxis. Voor de Open Vld-fractie is het in dit verband wel een correcte conclusie te stellen dat in ieder geval steden en gemeenten geen gebruik horen te maken van een soortgelijk portefeuillebeheer. Dit brengt onze fractie tot de algemene aanbeveling dat in een aantal cruciale sectoren, waarin steden en gemeenten omwille van historische omstandigheden een positie hebben verworven, maar die omwille van de aard van de activiteiten als te risicovol moeten worden beschouwd, een uittreedscenario moet worden uitgedacht waarbij de Vlaamse overheid in de plaats kan treden van steden en gemeenten.

Het ligt voor de hand dat de banksector zeker een dergelijke sector is waar lokale besturen niet horen in te participeren. Maar ook in andere sectoren (nutssectoren) moet de aanwezigheid geëvalueerd worden. Dat gebeurt best aan de hand van de vragen 1) of het al of niet een strategische sleutelopdracht betreft voor de overheid en 2) of men in een risicovolle marktomgeving werkzaam is. Het is ontegensprekelijk een sleutelopdracht van de overheid ervoor te zorgen dat een voldoende penetratiegraad wordt bereikt inzake het beleveren van elektriciteit, gas en water. Maar de productie van elektriciteit, gas en drinkwater gebeurt in een marktomgeving en kan als dusdanig risicovol beschouwd worden dat het de aanwezigheid van lokale overheden niet kan verantwoorden. Het beheer van de nutsleidingen zelf is veel minder risicodragend en rechtstreeks gerelateerd aan de verantwoordelijkheid van de overheid om een afdoende penetratiegraad te realiseren dat de aanwezigheid van een overheid wel degelijk gerechtvaardigd en zelfs aangewezen is, mits het gebruik van de nutsleidingen is vrijgemaakt.

Wanneer de (historisch ontstane) risicodragende posities van gemeenten en steden zijn uitgeklaard, dient de Vlaamse overheid zich de vraag te stellen of haar in de plaats treden al of niet aangewezen is. In die activiteiten waar gemeenten en steden aanwezig kunnen blijven, volstaat een algemeen voogdijtoezicht zoals voorzien in het decreet intergemeentelijke samenwerking. Voor taalgrensoverschrijdende vormen van intergemeentelijke samenwerking kan hetzelfde principe gelden, met name het stopzetten van de risicodragende participaties en voor het restant (de risicoloze of risico-arme participaties) een voogdijtoezicht ontwikkelen in de vorm van een samenwerkingsovereenkomst. Een hertekening zoals hier geschetst vergt een aanpassing van de decreet- en wetgeving, meer bepaald het artikel 195 van het Gemeentedecreet en het artikel 180 van de wet van 21 december 1994 houdende sociale en diverse bepalingen, die

de gemeenten machtigt om rechtstreeks of onrechtstreeks te participeren in bedrijven voor productie, vervoer en distributie van energie.

THEMATISCHE CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Met betrekking tot de aanwezigheid van lokale besturen in de financiële sector

(1) De Open Vld-fractie meent dat de aanwezigheid van de lokale besturen in de banksector al te lang gerechtvaardigd werd door haar historische argumentatie. Een scenario van uittreding diende vroeger overwogen en in uitvoering te zijn geplaatst.

Met betrekking tot de aanwezigheid van lokale besturen in diverse andere economische sectoren

(1) De Open Vld-fractie meent dat lokale besturen niet thuishoren in de kapitaalstructuur van risicovolle economische activiteiten voor zover dit risico afwegingen vereist die in spanning komen met de vereisten van het algemeen belang.

Met betrekking tot de dividenduitkeringen

(2) De Open Vld-fractie gaat akkoord met de aanbeveling zoals geformuleerd in het rapport van de Kamercommissie om de dividenduitkeringen te verbieden in functie van normeringen op het vlak van leverage ratio, liquiditeits- of solvabiliteitsratio's.

Met betrekking tot de zogenaamde "caroussellening"

(3) Uit de hoorzittingen is gebleken dat bij de keuze van de Gemeentelijke Holding om de inschrijving op de kapitaalsverhoging van Dexia Holding te financieren middels een lening bij Dexia Bank België minstens vragen omtrent de opportuniteit konden gesteld worden, maar dat ze desalniettemin niet op juridische bezwaren stuitte. De Open Vld-fractie onderschrijft in dit verband de aanbeveling van de Kamercommissie om de artikelen 629 en 630 van het Wetboek van Vennootschappen in die zin aan te passen dat het verboden wordt kapitaalsverhogingen door te voeren door geld te lenen aan de aandeelhouders van een entiteit die tot de perimeter van de groep behoort.

Met betrekking tot het gebruik van call- en put-opties

(4) De Open Vld-fractie is van oordeel dat op basis van de hoorzittingen geen eenduidige conclusie mogelijk is over het risicogehalte van deze beleggingstechnieken op het ogenblik van het gebruik ervan, gegeven de financiële praktijken en de kennis op dat moment en de verwachte heropleving van Dexia. Voor de Open Vld-fractie is het gebruik van deze opties echter een bijkomend argument dat aantoont hoe ongepast het is dat middelen van lokale besturen in dergelijk portefeuillebeheer worden ingezet (cfr. supra).

Met betrekking tot de informatiedoorstroming vanuit Dexia NV naar de Gemeentelijke Holding

(5) Via de hoorzittingen kan niet worden hard gemaakt dat Dexia NV bewust informatie heeft achtergehouden voor de Gemeentelijke Holding. Wel kunnen vragen worden gesteld bij de tijdigheid van de informatiedoorstroming (bvb. beslissing van Dexia om 3,5 miljard provisies te nemen onder meer voor de versnelde afbouw van de legacy-portfolio). Tevens bleek de noodzakelijke informatiedoorstroming naar de gemeentelijke holding in conflict te komen met de wetgeving omtrent de discretieplicht van bestuurders omwille van het beursgevoelige karakter van bepaalde informatie. Dit thema vergt nader onderzoek en aanpassing van regelgeving.

Met betrekking tot de herkapitalisatie van de Gemeentelijke Holding en het dividend van 13%

(6) De episode rond de kapitaalverhoging van de Gemeentelijke Holding in 2009 maakt volgens de Open Vld-fractie duidelijk dat de Vlaamse overheid haar positie naar de lokale besturen onvoldoende gebruikte om tot voorzichtigheid aan te manen. Op zijn minst heeft de Vlaamse Regering de steden en gemeenten niet ontraden in te schrijven op een kapitaalverhoging voor 250 miljoen euro terwijl zij op dat ogenblik redelijkerwijze reeds zicht had moeten hebben op de nefaste evolutie binnen Dexia en desastreuze schuldopbouw binnen de Gemeentelijke Holding.

Met betrekking tot het onderschrijven van commercial papers van de Gemeentelijke Holding door de Vlaamse Regering

(7) Op het ogenblik van de ondertekening van commercial paper van de Gemeentelijke Holding door de Vlaamse Regering ten belope van 40 miljoen euro, moet de Vlaamse Regering ontegensprekelijk op de hoogte zijn geweest van de liquiditeitsproblemen van de Gemeentelijke Holding. Met die kennis van de situatie was de ondertekening absoluut niet te rechtvaardigen. Maar bovendien heeft de Vlaamse Regering bij de ondertekening van het commercial paper gehandeld

zonder daartoe over een begrotingsmachtiging of een door het Parlement goedgekeurde waarborgregeling te beschikken.

Met betrekking tot de vereffening van de Gemeentelijke Holding

(8) De keuze voor het vereffeningsscenario ten opzichte van het naakte faillissement kan omwille van de gunstiger voorwaarden voor het valoriseren van de activa onderschreven worden. Het verdient aanbeveling dat de Vlaamse Regering het Parlement op geregelde tijdstippen informeert over de voortgang van de vereffening.

Met betrekking tot het interne toezicht binnen de Gemeentelijke Holding

(9) De hoorzittingen en de jaarverslagen laten twijfels bestaan over de kwaliteit van de interne controle binnen de Gemeentelijke Holding, vooral op het vlak van het risicobeheer. In de jaarverslagen werd uiterst minimaal gerapporteerd. Bovendien was de afbakening van de respectieve bevoegdheden van het Comité van Toezicht, het Auditcomité, de commissaris PricewaterhouseCoopers en het dagelijks bestuur onvoldoende duidelijk.

Met betrekking tot het extern toezicht op de Gemeentelijke Holding

(10) De sinds maart 2011 bestaande situatie waarbij het bankentoezicht exclusief aan de Nationale Bank is toevertrouwd, wordt gunstig beoordeeld als opvolger van een dubbel toezicht bij de Nationale Bank en de CBFA (Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen). Bovendien onderschrijft de Open Vld-fractie de aanbeveling van de Kamercommissie om nog meer ex ante-controle mogelijk te maken en een geleidelijk oplopend sanctioneringssysteem en systeem van stimulerende maatregelen.

Met betrekking tot de vertegenwoordiging van de Vlaamse Regering via een waarnemer

(11) De situatie waarbij de Vlaamse Regering in de Raad van Bestuur van de Gemeentelijke Holding enkel was vertegenwoordigd via een waarnemer was geen waarborg voor een vlotte wisselwerking tussen Holding en Regering. Door de hoorzittingen werd duidelijk dat de Vlaamse Regering nauwelijks of geen invloed uitoefende. Het ontbreken van enige bevoegdheid op vlak van controle en toezicht (tot de eerste helft van 2011) maakt van het systeem van vertegenwoordiging via waarneming een lege doos. De hoorzittingen hebben de meerwaarde van dit systeem geenszins kunnen aantonen en derhalve wordt deze vorm van

vertegenwoordiging via een waarnemer best niet als precedent voor andere instellingen gebruikt.

sp. a

(1) - Diversificatie: gebeurde door het aangaan van schulden om verwatering van leningcapaciteit en dividend te voorkomen. Moet gereglementeerd worden.

(2) - Eerste kapitaalsverhoging (aankopen Labouchère, Kempen & co, FSA): geleend geld. Wijst al op zwakke positie AH.

(3) - Tweede kapitaalsverhoging: 500 mio euro, ook geleend geld. Door kredietcrisis kon dit enkel door lening bij DBB, met oa. Dexia-aandelen als onderpand. Carrousellening die in de toekomst een goedkeuring van toezichthouder moet krijgen (zie Dexia-aanbevelingen).

(4) - Waarborgen federale en gewestregeringen op voorwaarde van herkapitalisatie. Roadshow 13% dividend. Is ronduit schandalig.

=> indrukwekkende schuldopbouw, waarvan helft voor genoemde kapitaalsverhogingen en de rest voor diversificatie

(5) - Laatste kapitaalsverhoging van 500 mio was nodig, want faillissement ging de gemeenten veel meer gekost hebben. Ook Dexia Holding zou een ineenstorting van GH niet overleefd hebben zonder de vervanging van een andere meer stabiele aandeelhouder. Niemand was geïnteresseerd in dit aandeel. GH kon zich ook niet ontdoen van haar Dexiaparticipatie aan de beurskoers, want dan was ze niet meer in staat de schulden terug te betalen.

(6) - Beter 500 mio minder had uitgekeerd aan dividenden en dat bedrag in de plaats had gebruikt voor diversificatie.

(7) - Raden van Bestuur moeten mensen bevatten die kennis van zaken hebben!

(8) - Toezicht op GH door wet van 1963 betreffende controle Gemeentekrediet. Federale ministers van Fin en BiZa wijzen elk regeringscommissaris aan, hoewel voogdij over provincies en gemeenten al in 1980 aan gewesten was overgedragen! Wordt aangevuld met waarnemers van Vlaamse, Waalse en Brusselse maar geen wettelijke of decretale grondslag!!! Dergelijke incompatibiliteit met Gemeentedecreet is niet langer houdbaar! Idem voor opheffing wet van 1963.

(9) - Collegiaal vetorecht van gewesten binnen 10 werkdagen werd niet toegepast (pas in april 2011)

(10) - Lange tijd volstonden de Dexia-aandelen als tegenwaarde voor de kredietopeningen, en na hun waardedeling hebben de gewesten zich borg gesteld. Andere banken hadden de GH strenger behandeld, maar voor DBB was zij een belangrijke klant. Moet ook aan banden worden gelegd.

(11) - GH is geen gekwalificeerd aandeelhouder van een kredietinstelling, maar financiële holding. Op grond van artikel 49 Bankwet is het toezicht dus beperkter dan het grondige onderzoek dat zou vereist zijn bij kredietinstelling. Duplat interpreteert deze wet ook als van toepassing op gekwalificeerde aandeelhouders van moederonderneming van kredietinstelling.

(12) - Art 629 Wetboek Venn koppelt strenge voorwaarden aan het lenen van geld door doelwitvenn aan andere venn om participaties in die doelwetvenn te verwerven.

Overtredingen zijn strafbaar. Volgens Duplat is dit artikel wel van toepassing. Interpretatie is echter verschillend. Ook ethische bezwaren! (Zie hierboven aanbeveling Dexia-commissie)

(13) - Normale aandeelhouders zouden levensgrote vragen hebben gesteld. Maar bij GH was beloofde dividend belangrijker (terwijl de laatste drie jaren negatief afgesloten waren). Kan dividendpolitiek niet gereglementeerd worden?

(14) - Informatie die Vermeiren kreeg tijdens RvB van Dexia NV (persoonlijke titel) moest volgens Duplat wel worden meegedeeld aan hun eigen RvB. Hij kon enkel beslissen de info niet door te spelen indien er gewettigde redenen waren dat er misbruik zou van gemaakt worden.

(15) - GH is wettelijk aan geen enkel prudentieel toezicht onderworpen. Toezichthouder kan alleen de financiële soliditeit controleren via officieel beschikbare gegevens. Het geconsolideerd toezicht is gezien de holdingstructuur echter beperkter dan bij bank. Het toezicht over GH is aan het federale parlement. Moet ook aangepast worden!

(16) - Aandeelhouders die alleen in dividenden geïnteresseerd zijn, moeten gemeden worden! Zij moeten immers in geval van nood kunnen bijdragen aan het dekken van de verliezen. Zou taak van toezicht moeten worden.

(17) - Commissarissen moeten onafhankelijke mensen zijn met de nodige kennis die de nodige aansturing krijgen.

(18) - verbod om te lenen bij groepen waar je aandeelhouder van bent (misschien met uitzondering van KT liquiditeitsbehoeften of mits overheidsgarantie)

(19) - een maximale ratio uitstaande leningen (zonder overheidsgarantie)/aandelen waarde (voor holdings in de publieke sector): bv 33%

(20) - sterkere organisatie bijvoorbeeld onafhankelijke bestuurders, regeringscommissaris of een toezichthouder aanduiden, meer transparantie (jaarverslag, periodiek verslag, risicoverslag...) naar aandeelhouders

(21) - verplichting een onafhankelijke risicodepartement te installeren die minstens jaarlijks een rapport opstelt voor de RvB, de AV en de stakeholders (minstens voor publieke holdings waarvoor Vlaanderen bevoegd is).

(22) - verplichte rol voor overheidsholdings om een SRI beleid te voeren, dat vast te leggen in een charter en laten opvolgen door een onafhankelijk orgaan (toezichthouder of iets anders)

Aanbevelingen Vlaams Belang-fractie na de Gedachtewisselingen rond de Gemeentelijke Holding in de Verenigde Commissies voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting en voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme

Algemeen

1.De Gemeentelijke Holding putte en put haar maatschappelijk bestaansrecht uit het organiseren en het beheer van risicobeleggingen voor de Belgische gemeentebesturen (zoals het gekwalificeerd aandeelhouderspakket binnen Dexia er één was). Door allerhande bijkomende transacties en niet in het minst doordat aandelen werden gekocht met geleend geld, ging het hier over risicovolle financiële investeringen waarvan de relatie met het gemeentelijk belang niet altijd duidelijk is en waarbij de transparantie omgekeerd evenredig aan het risico was. Op zijn minst moet op volgende kritische vragen een antwoord geformuleerd worden :

A. Is het de rol van de steden en gemeenten om via een holdingstructuur referentieaandeelhouder te zijn in een beursgenoteerde vennootschap?

B. Moet dat mogelijk zijn?

C. Is het wenselijk dat steden en gemeenten risicodragend kapitaal ter beschikking stellen aan privéondernemingen? In Vlaanderen zijn er immers andere instrumenten om risicokapitaal te verschaffen aan privéondernemingen.

D. Is het zelfs wenselijk dat de Vlaamse overheid aandeelhouder is van beursgenoteerde bedrijven ?

2.Het functioneren van een Gemeentelijke Holding als referentieaandeelhouder in een beursgenoteerde vennootschap is vandaag eigenlijk niet langer compatibel met artikel 195 van het Gemeentedecreet. Er bestaan trouwens nog andere investerings- of holdingvennootschappen die door gemeenten opgericht zijn en die - krachtens artikel 78 van het decreet op de intergemeentelijke samenwerking - momenteel via intergemeentelijke samenwerkingsverbanden participeren in privaatrechtelijke bedrijven zonder dat de Vlaams Minister van Binnenlands Bestuur toezicht kan uitoefenen op die bedrijven.

(1)

Het is dus aanbevolen om een debat op gang te brengen over het kwestieuze artikel omdat het verschil tussen een participatie van een intercommunale in een privébedrijf en een participatie van een vennootschap (holding) waarvan de aandeelhouders de gemeenten zijn in een

privébedrijf zeer theoretisch en flinterdun is. Vanzelfsprekend is dit trouwens vanuit het oogpunt van het gemeentelijk belang en de gemeentelijke transparantie en controle verre van ideaal.

Het is sterk aan te bevelen dat er zo snel mogelijk een parlementair debat komt over de vraag in hoeverre lokale overheden nog langer mogen participeren in zuiver privaatrechtelijke bedrijven die niet terug te brengen zijn tot het gemeentelijk belang; dit in de gevallen waarbij het niet expliciet door de wet of het decreet is toegelaten.

3.Het is wel aangewezen dat de lokale besturen via intergemeentelijke samenwerking actief blijven binnen een aantal strategische sectoren zoals de distributie van energie. Dit wordt hen trouwens mogelijk gemaakt via artikel 180 van de federale programmawet van 21 december 1994: "*De gemeenten kunnen rechtstreeks of onrechtstreeks participeren in bedrijven voor productie, vervoer en distributie van energie.* "

4. Het is dan ook niet langer aangewezen om de Gemeentelijke Holding te laten verder bestaan met hetzelfde doel maar dan in de vorm van een intergewestelijke holding.

Verantwoordelijkheid Raad van Bestuur Gemeentelijke Holding

De Gemeentelijke Holding kreeg via haar vertegenwoordiging in de Raad van Bestuur van Dexia en de aangeleverde rapporten van het Auditcomité misschien niet alle, maar wel genoeg informatie om zich te realiseren dat in de veranderde internationale context van de financiële markten de waarde van het Dexia-aandeel onder steeds grotere druk kwam te staan.

De voorzitter van de Gemeentelijke Holding heeft niet op de gepaste wijze kennis genomen van de verslagen van het auditcomité van Dexia en/of bezat niet over de deskundigheid om over de strategische beleidskeuzes van het Dexia-management een correcte inschatting te maken.
Het was de taak van de Raad van Bestuur van de Gemeentelijke Holding om de aandeelhouders, zijnde de Belgische steden en gemeenten objectief in te lichten over de pro's en contra's van bepaalde strategische beslissingen en de reële risico's.

De leden van de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding konden en hebben al vóór de kapitaalsverhoging van september 2009 signalen opgepikt dat het de verkeerde kant opging met Dexia. Er was vanwege de Gemeentelijke Holding toen al een enorme schuldpositie opgebouwd. De opbrengsten van de participaties werden niet aangewend om de schuld af te bouwen maar om dividenden aan de gemeenten uit te keren. De aandelenwaarde van Dexia vormde het onderpand voor de Gemeentelijke Holding met alle gevolgen van dien.

1. Politici en oud-politici wordt verboden in de organen van deze financiële instellingen te zetelen tenzij ze minstens 5 jaar de actieve politiek hebben verlaten. Dezelfde regel geldt voor ambtenaren vanaf niveau A3.

2. De kwaliteit van de raad van bestuur en het directiecomité van deze financiële instellingen moet steeds gewaarborgd worden. Naast voldoende inhoudelijke deskundigheid, kennis en expertise moet ook gestreefd worden naar voldoende diversiteit inzake de specialisaties

en achtergrond van de leden om het besluitvormingsproces optimaal en zo breed mogelijk te laten verlopen.

3. De aandeelhouders en de referentie-aandeelhouders in het bijzonder hebben niet alleen rechten maar ook plichten waar ze op een verantwoorde manier invulling aan kunnen geven door een kritische houding aan te nemen op de algemene vergaderingen, en indien nodig het beleid kunnen bijsturen. Beleggingen in aandelen zijn per definitie risicobeleggingen en kunnen in geen geval in geval van faling of fors waardeverlies ex-post afgewenteld worden op de belastingbetaler.

(3)

4. Nationalisering van verliezen kan enkel gebeuren bij systeembanken en onder strikte voorwaarden. Eventuele winsten uit de verderzetting van het bedrijf moeten dan ook terugvloeien naar de belastingbetaler.

5. De bijzondere commissie voor de financiële en bankencrisis besteedt al ruime aandacht aan het bonus- en remuneratiebeleid. Hieraan kan toegevoegd worden dat het uitgangspunt steeds moet zijn dat zonder (langetermijn)winsten van bonussen of andere variabele extra vergoedingen geen sprake kan zijn. Het beloningssysteem moet daarenboven expliciet en transparant zijn zodat er geen onduidelijkheden of misverstanden kunnen ontstaan.

(4)

6. Volledige, correcte en actuele informatie over een instelling is uitermate belangrijk voor aandeelhouders, maar ook klanten – en dit des te meer in tijden van crisis. Het jaarverslag en kwartaalrapporten moeten volledige transparantie bieden inzake de blootstelling van de instelling aan risicofactoren (in welk papier en in welke producten voor welke bedragen heeft de bank belegd).

Verantwoordelijkheid Vlaamse Regering

Tot de waarborgverstrekking was de enige Vlaamse regeringsinvloed in de Gemeentelijke Holding een waarnemer in de raad van bestuur die rapporteerde aan de Vlaamse Minister van Binnenlands Bestuur. Het toezicht op de Gemeentelijke Holding wordt geregeld door een federale wet uit 1963 (wet van 16 april 1963 betreffende de controle op het Gemeentekrediet van België, later hernoemd tot de wet van 16 april 1963 betreffende de controle op de Gemeentelijke Holding NV). Het is duidelijk dat de Vlaamse overheid vanuit deze context slechts is opgetreden wanneer het kalf verdronken was.
De Vlaamse Regering heeft net als de federale regering nooit nagegaan – ook niet bij de kapitaalverhoging van Dexia (eerste redding van Dexia in 2008) – of de kapitaalbasis van de referentieaandeelhouders sterk genoeg was. De Vlaamse Regering redeneerde dat de gemeenten als aandeelhouders van de Holding eigenlijk toezichthoudende overheid waren.

De Vlaamse intekening (eind 2008) op het kapitaal van Dexia Bank België motiveerde de Vlaamse Regering met het argument van de voogdij over de lokale besturen die moesten gered worden. Maar dit argument moest dan eigenlijk ook gelden voor de Gemeentelijke Holding waarbij de Vlaamse overheid echter vóór 2010 een bijzonder passieve rol tegenover de verwevenheid met Dexia heeft aangenomen.

De regeringswaarnemer heeft de Vlaamse Regering overigens nooit gewaarschuwd over de ongeloofwaardigheid van het businessplan van de Gemeentelijke Holding dat diende als overtuigingsbasis voor het engagement van steden, gemeenten en provincies in de kapitaalsverhoging en het voorgehouden dividend van 13 procent. Vóór juni 2010 stonden in de verslagen van de waarnemer overigens enkel geruststellende boodschappen. De waarnemer liet half februari 2010 wel weten aan de Vlaamse Regering dat de preferente aandelen 1 zouden worden uitbetaald in weerwil van een verlies op de gewone activiteit door de overgedragen winsten te verminderen. Eén jaar later vond de Vlaamse Regering dit onverstandig, maar blijkbaar niet op dat moment…

De Vlaamse Regering heeft zich dus van bij de eerste problemen van Dexia zonder veel voorbehoud ingeschreven in een strategie van de federale overheid om de Belgische verankering van Dexia Bank België als onderdeel van de Dexia Holding te verzekeren door enerzijds de verzwakte Belgische aandeelhouders, o.a. de Gemeentelijke Holding (met waarborgen) en Ethias, te versterken en anderzijds rechtstreeks te participeren in Dexia (belegging Toekomstfonds).

Gelet op de sterke afhankelijkheid van de Gemeentelijke Holding zowel van de koers van het Dexia-aandeel als van het dividend van Dexia was het lot van de Gemeentelijke Holding onlosmakelijk verbonden met dat van Dexia maar ook omgekeerd. De Gemeentelijke Holding kon zich ook niet meer ontdoen van haar Dexiaparticipatie aan de beurskoers want dan zou ze niet meer in staat zijn om haar schulden terug te betalen want de marktwaarde van het aandeel bleef immers fors onder de boekwaarde van de Gemeentelijke Holding.

De Vlaamse Regering is de Gemeentelijke Holding uiteindelijk beginnen versterken via waarborgstelling omdat een faillissement van de Gemeentelijke Holding belangrijke negatieve gevolgen zou hebben voor de systeembank Dexia en voor de gemeenten-aandeelhouders. De Raad van Bestuur van de Gemeentelijke Holding wist zeer goed dat het in de steek laten door de Vlaamse Regering van de Gemeentelijke Holding de mislukking van de lopende herstructurering van Dexia Holding in de hand zou werken.
Bij de waarborgstelling werden door de Vlaamse Regering echter pas in 2011 omkaderende voorwaarden opgelegd in de waarborgovereenkomst waarbij o.a. pas op 28 april 2011 een collegiaal vetorecht in ging voor de gewestwaarnemer in de Raad van Bestuur van de Gemeentelijke Holding. De Vlaamse Regering meende dat de kapitaalverhoging van eind september 2009 een voldoende remediërende stap was vanwege de Gemeentelijke Holding.

In mei 2011 zag de Vlaamse Regering zich genoodzaakt om naast de borgstelling ook in te gaan op een commercialpaperprogramma. De druk vanuit de federale overheid om de soliditeit van de Gemeentelijke Holding te verzekeren was immers onhoudbaar want deze stelde dat de Belgische aandeelhouders waaronder de Gemeentelijke Holding zware leningen lopen hadden bij Dexia Bank België die een risico vormden voor het eigen vermogen van Dexia Holding. De federale overheid was enkel nog bereid om de illiquide participatie in de NV Astrid van de Gemeentelijke Holding over te nemen.

Op 1 juni 2011 vroeg de voorzitter van de Gemeentelijke Holding aan de Vlaamse Regering om de gewestwaarborg op te trekken tot 250 miljoen euro. Er werden – zoals aangehaald pas hierna omkaderende voorwaarden opgenomen in de waarborgovereenkomst die moesten leiden tot een versnelde afbouw van de schuldgraad van de Gemeentelijke Holding. Men hoopte het overleven van de Gemeentelijke Holding te verzekeren ondanks het bijzonder zwak geworden Dexia-aandeel.

Maar ook nu moest de Vlaamse Regering achter de feiten lopen…
De evolutie van de markten in Europa gedurende de zomer, de impact ervan op de Dexia-groep en de keuzes gemaakt door de Raad van Bestuur van de Dexia groep om de activa fors onder de boekwaarde te verkopen aan derden zorgen ervoor dat een stijging van het aandeel tot een niveau dat de Holding zou laten overleven onmogelijk werd. Op 20 september 2011 accepteerden de gewestregeringen op voorstel van de Vlaamse Regering een zespunten programma voor de Gemeentelijke Holding. Dit programma/plan kwam te laa !

Voor het Vlaams Gewest betekent de nationalisatie van Dexia Bank België een verlies van 265 miljoen euro en de decimering van de waarde van zijn initiële investeringen in Dexia van 500 miljoen euro.

Uit deze ontwikkelingen moeten door de Vlaamse Regering een aantal essentiële besluiten worden getrokken :

(5) 1.De Vlaamse regering mag bedrijven uit de financiële sector geen steun meer geven als ze geen beslissingsrecht krijgt in de beslissingsorganen en dus niet sturend kan optreden.

2.Er mag van een waarnemer van de Vlaamse Regering meer verwacht worden dan het op regelmatige tijdstippen rapporteren door enkel het afleveren van een verslag van de Raden van Bestuur. Er moet tussen de waarnemer van de Vlaamse Regering en de verantwoordelijke (6) minister op regelmatige tijdstippen overleg gepleegd worden over de agenda en de verslagen van de Raad van Bestuur waarbij het standpunt van de Vlaamse Regering aan de waarnemer moet meegedeeld worden, die zo nodig met dat standpunt kan en/of moet tussenkomen in de discussies van de Raad van Bestuur.

Verantwoordelijkheid toezichthouder

(7) 1.De Vlaamse Regering heeft nog steeds lopende overeenkomsten met een aantal systeembanken. Er is meer transparantie bij de uitvoering van het toezicht op die banken. De toezichthouders NBB en FSMA moeten meer openheid en transparantie betonen in de uitvoering van hun toezicht en dit zowel ten opzichte van de financiële instellingen, de overheid (regering en parlement) als het publiek. Hiervoor moeten indien nodig wettelijke geheimhoudingbepalingen worden afgezwakt. De NBB moet daarnaast periodiek relevante prudentiële informatie over de instellingen publiceren zoals gebeurt in Zwitserland.

2.Informatievoorziening over macro-economische risico's voor het financiële stelsel. De NBB moet de regering en het Vlaams parlement periodiek (minimaal jaarlijks, in crisistijden frequenter) informeren over de internationale ontwikkelingen op de financiële markten met bijzondere aandacht voor eventuele risico's voor de stabiliteit van het financieel stelsel.

3.De toezichthouders moeten periodiek (jaarlijks of halfjaarlijks) informatie verschaffen aan het publiek over de naleving van de Bazel III- voorwaarden qua liquiditeit en solvabiliteit. Dit is belangrijk en relevant voor de aandeelhouder die, in voorkomend geval, op basis hiervan gerichtere vragen kan stellen op de algemene vergadering of zijn belegging herevalueren.

4.Voorafgaand aan een significante kapitaalsverhoging bij een systeeminstelling dient de toezichthouder een advies te verlenen over de modaliteiten ervan.

5.Beoordeling van de financiële stabiliteit is een belangrijk criterium bij overnames en fusies in de financiële sector, des te meer indien één (of meer) van de partijen een systeeminstelling is. De mislukte overname van ABN-AMRO door Fortis, leidde niet alleen tot de ondergang van deze laatste, maar bracht eveneens de stabiliteit van het financieel systeem in gevaar. De toezichthouder – nationaal en indien nodig internationaal – moet op basis van een aantal prudentiële criteria de gevolgen van de fusie/overname ex ante beter kunnen inschatten en desnoods de transactie kunnen verbieden om de stabiliteit van het financieel stelsel te kunnen blijven garanderen.

6.Efficiënte samenwerking : De aanbevelingen van de federale bijzondere commissie voor de financiële en bankencrisis wijzen terecht op de noodzaak internationaal samen te werken. De regelgeving gebeurt bij voorkeur op mondiaal of Europees niveau. Gezien de omvang en geografische aanwezigheid van de Europese systeembanken moeten er eveneens bindende afspraken tussen de EU-lidstaten gemaakt worden over eventueel overheidsingrijpen in de financiële sector, en over de onderlinge verdeling van de kosten bij faling van een multinationale systeeminstelling in het bijzonder.

7.Oprichting "Vast Comité van Toezicht op de Financiële Instellingen en Toezichthouders" kortweg Comité "FIT" : Uit de verschillende federale hoorzittingen en de gedachtewisselingen in het Vlaams Parlement met de toezichthouders is gebleken dat het voor een parlementslid zeer moeilijk is om aan concrete en ontegensprekelijke informatie te geraken aangaande de documenten die te maken hebben met het toezicht op een aantal cruciale handelingen en beslissingen van het directiecomité en/of de raad van bestuur van de Dexia Holding.
Zowel NBB als FSMA verschuilen zich achter hun beroepsgeheim waardoor de wetgever van cruciale informatie verstoken blijft en de controle op de financiële instellingen niet optimaal verloopt. Vermits de belastingbetaler tussen 2008 en 2011 voor vele miljarden euro's is moeten tussenkomen om de Dexia Holding overeind te houden, moet er bijkomende en onafhankelijk controleorgaan komen waardoor de wetgever (namens de belastingbetaler) op een permanente basis een beter inzicht krijgt in de handel en wandel van de financiële instellingen en het toezicht daarop.
Vandaar dat het Vlaams Parlement aan de Kamer en de federale regering dient voor te stellen om een vast comité voor de Financiële Instellingen en Toezichthouders (kortweg Comité FIT) op te richten naar analogie met Comité P en Comité I.

Dit Comité FIT zal onafhankelijk en neutraal optreden ten dienste van de wetgevende macht om deze bij te staan in haar toezicht op de uitvoerende macht. Het Comité FIT zal optreden als een externe instelling, zowel ten aanzien van de uitvoerende macht als ten aanzien van de financiële instellingen en de toezichthouders. Het comité FI wordt belast met het toezicht en controle op de financiële instellingen en de toezichthouder(s). Dit zal ervoor zorgen dat het Comité FIT het enige orgaan van extern en globaal toezicht op de financiële instellingen en hun toezichthouders wordt, dat bovendien volstrekt autonoom en onafhankelijk is. Dit neemt niet weg dat het Comité FIT verantwoording dient af te leggen, namelijk aan de Bijzondere commissie belast met de parlementaire begeleiding van het Vast Comité van de Financiële Instellingen en de Toezichthouders.

Hiervoor zendt het Comité FIT o.m. verslagen over zijn toezichtsonderzoeken en controleopdrachten over aan de Kamer van volksvertegenwoordigers en het Vlaams Parlement. Jaarlijks wordt een verslag met algemene conclusies en aanbevelingen namens de (bijzondere) commissie belast met de parlementaire begeleiding van het vast comité van toezicht op de Financiële Instellingen en Toezichthouders aan de Kamer van volksvertegenwoordigers overgemaakt. In turbulente financiële tijden wordt de jaarlijkse rapportering teruggebracht naar een trimesteriële rapportering.

Erik Tack **Felix Strackx** **Christian Verougstraete**

BIJLAGE 3:

Tabel met een overzicht van de voorstellen van de fracties

(Beleids)Aanbevelingen

CD&V	Vlaams Belang	Open VLD	sp.a	N-VA	LDD	Groen
participaties: participaties wel mogelijk maar met strengere kapitaalvereisten (1) - lokale besturen hebben wel een rol in distributie van nutsvoorzieningen (4) - niet toelaatbaar dat Vlaamse gemeenten participeren in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die de Vlaamse regels niet volgen (verwijzing naar de gewestgrensoverschrijdende intercommunales actief in Oost-Vl, West Vl en Vlaams Brabant) (5)	- compatibel met artikel 195 Gemeentedecreet debat over participaties in intercommunale verenigingen of in vennootschappen: is dit rol van de overheid? lokale besturen hebben wel een rol in strategische sectoren zoals distributie nutsvoorzieningen (1) - Vlaamse Regering geen inbreng wanneer geen beslissingsrecht (5) - aandeelhouders & referentieaandeelhouders rechten én plichten (2)	- lokale besturen niet participeren in banksector (1) - nutssectoren: nood aan een evaluatie van participatie in nutssectoren (1) - uittreedscenario voor steden en gemeenten ten aanzien van risicovolle activiteiten – Vlaamse overheid treedt in plaats (1) - uittreding van lokale besturen uit banksector (1) en niet in risicovolle economische activiteiten wanneer in botsing met algemeen belang (1)		overheid en overheidsinstellingen niet langer laten participeren als aandeelhouder (enkel nog bij beleidsopdrachten zoals PMV) (1)	geen risicovolle beleggingen van overheden /overheidsinstellingen/ overheidsholding die zelf of waarvan de deelnemende leden met belastingsgeld gefinancierd worden (1)	geen risicovolle beleggingen (3)
	politici vijf jaar uit actieve politiek en geen ambtenaren niveau 3 in raad van bestuur (2) belang van grotere deskundigheid (2) bijzondere aandacht voor bonus- en remuneratiebeleid (3) (rechten en plichten voor aandeelhouder en referentieaandeelhouder (2))			politici niet in raad van bestuur van ondernemingen – onverenigbaarheid invoeren (2), tussen het mandaat van bestuurder systeemrelevante bankinstelling en mandaat van volksvertegenwoordiger, medewerker van een kabinet of van een strategische cel, gewezen politicus die sinds minder dan 1 jaar de actieve politiek heeft verlaten - voor elk verkozen mandaat en ook voor gekwalificeerde aandeelhouders van systeemrelevante ondernemingen (2)		- bestuurders van de Gemeentelijke Holding in de raad van bestuur van Dexia hebben nagelaten om de raad van bestuur van de Gemeentelijke Holding in te lichten (4) - kwaliteit van bestuur is essentieel: competentioes en betrokkenheid zijn fundamenteel (5)
strengere kapitaalvereisten (1) investeringen bij voorrang in werkmaatschappijen actief in Vlaanderen dan in overkoepelende holdings (3)		- verbod carrousellening (3) - dividendpolitiek (2)	- carrousellening moet ter goedkeuring aan toezichthouder voorgelegd (12) (3) – Dexia-aandelen volstonden als tegenwaarde en borg gewesten na waardedaling: reglementering nodig(10) - verbod om te lenen bij groepen bij groepen waarvan men aandeelhouder is (18); maximale ratio (19) - kapitaalverhogingen met geleend geld wijzen op zwakke positie van de aandeelhouders (2) (3) SRI socially responsible investment (22)	carrousselleningen onmogelijk maken (3)	- geen risicovolle beleggingen (1)- - geen financiële waarborgen door de Vlaamse overheid aan financiële instellingen zonder vetorecht/stemrecht van de vertegenwoordiger van de Vlaamse overheid (2)	carrousselleningen: laakbaar (3)
- effectieve toezichtmechanismen van gemeenten en voogdijoverheid(4) - regeringscommissaris: duidelijker regeling van invulling van opdracht en rapportage(6) - als Vlaamse overheid tussenkomt: afspraken over bestuur en toezicht (2)	- beter toezicht, grotere rol van de waarnemer van de Vlaamse Regering (6) - meer transparantie nodig (7) - beoordeling financiële stabiliteit en nood aan efficiënte en internationale samenwerking (7) - oprichting van Vast Comité van Toezicht op de Financiële Instellingen (7)	- intern toezicht was onvoldoende (9) - huidig extern toezicht waarbij toezicht berust bij 1 speler, de NBB, is positief (10) - waarnemer van de Vlaamse Regering: lege doos (11)	- toezicht federaal geregeld, hoewel voogdij gemeenten bij gewesten: gewestelijke waarnemers zonder wettelijke/decretale grondslag (8) - collegiaal vetorecht binnen 10 werkdagen (9) - geen enkel prudentieel toezicht (15) - commissarissen moeten onafhankelijken zijn (17) - sterkere organisatie bijvoorbeeld onafhankelijke bestuurders, regeringscommissaris of toezichthouder aanduiden, meer transparantie (20) - installatie onafhankelijk risicodepartement (21)	toezicht: toezichthouders gefaald, werk maken van Europees toezicht (4)	assessment van de vertegenwoordiger(s) van de Vlaamse overheid (3)	- toezicht: breder toezicht nodig : artikel 49 bankwet breder interpreteren (1) - auditcomité kon rol niet naar behoren vervullen (2), dubieuze toewijzing van taken aan comité van toezicht (2) - interne controle: good governance (2)
	- volledig correcte en actuele informatie (4) - meer transparantie (7)	- informatiedoorstroming: vragen naar tijdigheid: vergt nader onderzoek en aanpassing van de regelgeving (5)	informatie die voorzitter GH kreeg tijdens raad van bestuur van Dexia moest wel worden meegedeeld aan raad van bestuur van Gemeentelijke Holding (14)	betere juridische omkadering van informatiedoorstroming (5) - overheid moet sneller op hoogte gebracht worden van mogelijke problemen (7)		- informatiedoorstroming moet voldoende ernstig zijn (6)
- als Vlaamse overheid financiële instellingen te hulp schiet : nood aan degelijke afspraken - investeringen bij voorrang in werkmaatschappijen in Vlaanderen	- beoordeling financiële stabiliteit en nood aan efficiënte en internationale samenwerking (7) - nationalisering verliezen enkel bij systeembanken: bij kapitaalverhogingen advies door toezichthouder (3) - Vlaamse Regering geen inbreng wanneer geen beslissingsrecht (5) - bonusbeleid	opmerkingen nutssectoren: cfr supra (1) rol van de Vlaamse Regering bij herkapitalisatie (6)	- GH geen gekwalificeerd aandeelhouder van een kredietinstelling, maar financiële holding: toezicht is dus beperkter (11)	- belastinggeld enkel voor redding van systemische ondernemingen (6) - overheid moet sneller op hoogte gebracht worden van mogelijke problemen (cfr. ook: rubriek informatiedoorstroming) (7)		
	beleggingen kunnen in geval van faling of fors waardeverlies niet afgewenteld worden op belastingbetaler (2)	reglementering dividendpolitiek (2), call – en putopties (4), commercial papers rol van de Vlaamse Regering (7)	diversificatie: reglementering nodig (1) reglementering dividendpolitiek (13): aandeelhouders die enkel geïnteresseerd zijn in dividenden, moeten gemeden worden (16)	aandeelhouders die alleen op dividend gericht zijn moeten worden gemeden (1)		Gemeentelijke Holding wilde al te gretig speler zijn op risicovolle financiële markten (3)